

Matsunaga Nobufumi

Mẹo nhỏ giúp trẻ yêu thích và tự giác học



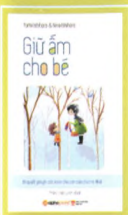
Phương pháp bồi dưỡng hứng thú học tập cho trẻ của cha mẹ Nhật

Phạm Thị Quỳnh Liên dịch

 **alpha books**
knowledge is power

 **NHÀ XUẤT BẢN
PHỤ NỮ**

TỦ SÁCH NHẬT DÀNH CHO PHỤ HUYNH VIỆT!



Giữ ấm cho bé
Yumi & Ishihara Nina

Giữ ấm cho bé sẽ mang đến cho bạn những kiến thức và kỹ năng chăm sóc con cái được tích lũy trong suốt quá trình khám chữa bệnh của tác giả - một bác sĩ khoa Nhi rất nổi tiếng của Nhật Bản.



Bớt nói "Đừng" để trẻ trưởng thành hơn
Oyano Chikara

Bớt nói "Đừng" để trẻ trưởng thành hơn hướng đến những phương thức giao tiếp tuy nhẹ nhàng nhưng hiệu quả, giúp con bạn xây dựng tinh thần tự giác trong học tập và tạo dựng những thói quen hữu ích trong cuộc sống.



Khi con dậy thì, bạn sẽ làm gì?
Naoko Ogi

Trẻ em trong tuổi dậy thì với những thay đổi tâm sinh lý phức tạp thường khiến các bậc phụ huynh phải đau đầu. Cuốn sách này sẽ mang đến cho bạn những kinh nghiệm quý báu để giao tiếp với con trong độ tuổi này.



Kỷ luật không nước mắt
Oyano Chikara

Đối với con cái, "biện pháp mạnh" không phải lúc nào cũng phát huy hiệu quả. Chính vì vậy, cuốn sách sẽ cung cấp cho bạn những cách thức và biện pháp tối ưu để đưa trẻ vào khuôn khổ một cách tử tế và hiệu quả.



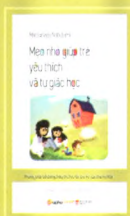
10 phút kỷ diệu mỗi ngày thật chặt tình cha con
Shimizu Katsuhiko

Cuộc sống dù bận bịu đến mấy, các bậc làm cha cũng nên dành một khoảng thời gian nhất định để giao tiếp và bồi dưỡng mối quan hệ với con cái - đó là điều mà cuốn sách muốn nói với bạn.



Mẹ trẻ chăm con khỏe
Fujita Koichiro

Mẹ trẻ chăm con khỏe là một cuốn cẩm nang liệt kê đầy đủ những phương pháp truyền thống và hiện đại mà các bậc phụ huynh Nhật Bản thường áp dụng để nâng cao sức đề kháng của trẻ.



Mèo nhỏ giúp trẻ yêu thích và tự giác học
Matsunaga Nobufumi

Matsunaga Nobufumi là một nhà giáo dục rất nổi tiếng tại Nhật Bản, ông đề cao triết lý "Học là để không ngừng mở rộng kiến thức và thỏa mãn trí tò mò của chính mình." Thông qua cuốn sách, ông đã giới thiệu tới các bậc phụ huynh những phương pháp cụ thể nhằm khơi gợi sự hứng thú của con đối với kiến thức và giúp chúng tự giác hơn trong học tập.



Mẹo nhỏ giúp trẻ
yêu thích và tự giác học

GAMI GAMI IWAZU NI KODOMO WO BENKYO SASERU HOHO

Copyright © Nobufumi Matsunaga, 2010

All rights reserved. Original Japanese edition published by PHP Institute, Inc.

This Vietnamese edition published by arrangement with PHP Institute, Inc.,

Tokyo in care of Tuttle-Mori Agency, Inc., Tokyo.

MẸO NHỎ GIÚP TRẺ YÊU THÍCH VÀ TỰ GIÁC HỌC

Bản quyền tiếng Việt © Công ty Cổ phần Sách Alpha, 2016

Không phần nào trong xuất bản phẩm này được phép sao chép
hay phát hành dưới bất kì hình thức hoặc phương tiện nào
mà không có sự cho phép trước bằng văn bản của Công ty Cổ phần Sách Alpha.

Chúng tôi luôn mong muốn nhận được những ý kiến đóng góp
của quý vị độc giả để sách ngày càng hoàn thiện hơn.

Góp ý về sách, liên hệ về bản thảo và bản dịch: publication@alphabooks.vnLiên hệ hợp tác về nội dung số: ebook@alphabooks.vnLiên hệ hợp tác xuất bản & truyền thông trên sách: project@alphabooks.vnLiên hệ dịch vụ tư vấn, đại diện & giao dịch bản quyền: copyright@alphabooks.vn

Matsunaga Nobufumi

Mèo nhỏ giúp trẻ yêu thích và tự giác học

Phạm Thị Quỳnh Liên dịch



Phương pháp bồi dưỡng hứng thú học tập cho trẻ của cha mẹ Nhật

NHÀ XUẤT BẢN PHỤ NỮ

 **alphabooks®**
knowledge is power

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU ⇐ 7

CHƯƠNG 1 ⇐ 15

Khiến trẻ thông minh hơn chỉ bằng một câu nói

CHƯƠNG 2 ⇐ 39

Điểm khác biệt ở những bậc cha mẹ
có con cái học tập tốt

CHƯƠNG 3 ⇐ 62

Những khác biệt khi nuôi dạy con trai và con gái

CHƯƠNG 4 ⇐ 82

Những cách giải trí khiến trẻ thông minh hơn

CHƯƠNG 5 ➤ 114

Những phương pháp ngoài sách vở
khiến trẻ tự duy tốt hơn

CHƯƠNG 6 ➤ 150

Phương pháp nâng cao khả năng
giao tiếp của trẻ

CHƯƠNG CUỐI ➤ 167

Những điều cha mẹ có thể làm
để giúp con phát huy tiềm năng

MỞ ĐẦU



BẠN CÓ BIẾT MỤC ĐÍCH THỰC SỰ CỦA VIỆC NUÔI DẠY CON CÁI?

Hồi tiểu học, tôi có một người bạn rất chăm đọc sách và thông minh vượt trội. Và rồi, cậu ta học cấp 2, cấp 3 tại trường Komaba¹, sau đó cậu ta thi đỗ vào Đại học Tokyo, trường đại học danh giá bậc nhất ở Nhật Bản. Khi học cấp 2, tôi tình cờ gặp lại cậu ấy trên phố. Nghe tôi than thở: “Tớ đang khổ lắm đây, học mãi mà chẳng vào”, cậu ấy liền trả lời: “Học cũng cần phải hiểu triết lý của việc học đấy.”

Cậu ấy nói: “Muốn học được, trước tiên cậu phải tự hỏi: ‘Mình đang học vì điều gì?’ Câu trả lời như thế nào cũng đều tốt cả. Nếu không làm như vậy thì cậu sẽ không thể thực sự học được cái gì hết.”

Thời điểm đó, tôi chỉ học vì không muốn bị người khác cười chê, vì muốn mọi người phải nhìn

1. Ngày nay trực thuộc Đại học Tsukuba, một ngôi trường rất nổi tiếng tại Nhật Bản.

mình bằng ánh mắt ngưỡng mộ. Nhưng tôi chợt nhận ra rằng không thể dùng lý do này làm động lực chính để học tập được!

Kể từ khi tốt nghiệp cấp 3, tôi bắt đầu cảm thấy lời khuyên của cậu ấy là hoàn toàn đúng đắn. Và “triết lý” của riêng tôi là: Học là “để không ngừng mở rộng kiến thức và thỏa mãn trí tò mò của chính mình.”

Vậy độc giả thân mến, con của bạn có trả lời rành mạch được câu hỏi “Mình đang học vì điều gì?” không?



Chào bạn đọc. Tôi là cố vấn giáo dục Matsunaga Nobufumi.

Khi cầm trên tay cuốn sách này, có lẽ bạn đang mong muốn nuôi dạy con mình thành một đứa trẻ thông minh, lanh lợi và gặt hái được nhiều thành công trong tương lai. Cha mẹ đặt kỳ vọng vào con cái, âu cũng là điều dễ hiểu. Qua cuốn sách này, tôi hy vọng có thể mang tới cho các bạn phương pháp dạy trẻ hiệu quả nhất.

Đọc qua câu chuyện thời học sinh của tôi ở phần trên, có lẽ bạn đọc cũng thấy rằng cụm từ “đứa trẻ thông minh” có điều gì đó không ổn. Và tôi sẽ làm sáng tỏ “điều gì đó” ấy trong cuốn sách này.

Sau một quá trình dài quan sát các em học sinh, tôi nhận thấy rằng hầu hết chúng đều có 1/3 khả năng để đạt được thành tích tốt.

Nếu như các bậc phụ huynh có thể mang tới cho con cái mình một môi trường giáo dục tốt, thì chắc chắn hơn 90% trẻ em sẽ có khả

năng lọt vào nhóm 30% “thông minh xuất chúng”. Cách dạy dỗ, bảo ban của bạn sẽ quyết định con bạn có thể mang trong mình sự “khác biệt» so với 2/3 số trẻ em còn lại hay không.

Tuy nhiên, có một điều chúng ta cần hết sức lưu ý, đó là ý nghĩa thật của từ “giỏi giang” và “thông minh”. Liệu “giỏi giang” có phải là đạt thành tích cao trong tất cả các kỳ thi, là nổi trội trong các lớp học thêm, hay là đỗ đạt cao và tốt nghiệp những ngôi trường danh tiếng với một cuốn học bạ sáng chói? Không, định nghĩa “giỏi giang” không phải như vậy. Tất cả những điều này chỉ là “kết quả” của việc giỏi giang, chứ không phải là “mục đích” cuối cùng.

Để có thể đứng vững trong cuộc đời đầy khó khăn, thử thách này, chúng ta và cả con cái chúng ta đều phải học cách để trở nên thực sự “giỏi giang”.



**ĐẶC ĐIỂM CHUNG CỦA NHỮNG NGƯỜI CHIẾN THẮNG
TRONG THI CỬ NHƯNG LẠI THẤT BẠI TRÊN ĐƯỜNG ĐỜI**

Trên thực tế, có rất nhiều người nắm trong tay một cuốn học bạ đẹp nhưng lại không hề giỏi giang trong sự nghiệp. Và đáng buồn thay, nhóm này lại đang có xu hướng tăng dần theo thời gian.

Thế nhưng, ngay cả khi đã biết đến xu hướng này, hẳn vẫn có rất nhiều bậc phụ huynh nghĩ rằng: “Xu hướng thì mặc xu hướng! Chỉ cần có được một tấm bằng đẹp, tương lai con mình sẽ chẳng có gì đáng ngại.” Thực lòng mà nói, tôi rất mong con cái của các bạn độc giả, những người đang cầm trên tay cuốn

sách này sẽ không như vậy, mà sẽ trở thành những con người giỏi giang đích thực.

Vậy, những người “học bạ đẹp nhưng không hề giỏi giang” có điểm gì chưa ổn?

Đầu tiên, kiểu người như thế này thường có đầu óc không linh hoạt, khả năng tưởng tượng kém. Bởi họ chỉ tập trung vào việc làm thế nào để đạt được thành tích cao mà quên mất việc giao lưu, giải trí. Tự chung lại, họ là những người nghèo cả tính hiếu kỳ lẫn năng lực cảm thụ.

Thứ hai, những người chỉ có “học bạ đẹp” thường thiếu năng lực sáng tạo và ý tưởng mới. Trên thực tế, những người có học lực trung bình lại là những người luôn tràn đầy ý tưởng. Vì sao ư? Vì không dựa được gì vào học bạ nên họ luôn phải tự suy nghĩ, tự phán đoán, tự đề ra phương án giải quyết tối ưu trong mọi điều kiện, mọi hoàn cảnh. Ngược lại, những người chỉ có “học bạ đẹp” thường giỏi bắt chước cách làm của người khác, nhưng lại gặp rất nhiều khó khăn trong việc đưa ra những ý tưởng và phương án của riêng mình.

Bên cạnh đó, họ lại thường là những kẻ có lòng tự trọng cao đến mức vô nghĩa. Trong bất cứ hoàn cảnh nào, họ cũng đặt cái tôi của mình lên trước, ví dụ

như: “Tôi tốt nghiệp khoa Luật của Đại học Tokyo đấy, còn anh?” Những người như vậy thường quen với những lời ngợi khen và ánh mắt ngưỡng mộ của người khác nên khó có thể tự kiểm điểm hay rút kinh nghiệm, do đó họ cũng khó có thể trưởng thành và tiến bộ được.

Có một thực tế đáng buồn là dù đại diện cho tầng lớp trí thức trẻ của Nhật Bản, nhưng phân nửa số sinh viên tốt nghiệp trường Đại học Tokyo danh tiếng lại là những người chỉ có “học bạ đẹp” như vậy.

Tôi dám chắc một điều rằng: những người đã qua tuổi 20 mà vẫn tiếp tục phấn đấu để trưởng thành thì khi bước sang tuổi 30, họ luôn luôn tài giỏi hơn những “trí thức” tốt nghiệp những ngôi trường danh giá kia. Chính những con người ấy mới có thể gặt hái được thành công trong sự nghiệp và cống hiến nhiều cho xã hội.

Ngoài ra, năng lực cảm thụ kém cỏi khiến cho họ khó có thể đồng cảm với nỗi đau của người khác; đầu óc vừa không nhạy bén lại thiếu tính sáng tạo nên những câu chuyện của họ luôn luôn nhàm chán; lòng tự trọng và cái tôi quá cao nên mỗi khi gặp phải vấn đề, họ lập tức đổ lỗi cho người khác...

Vậy thử hỏi, liệu những con người này có thể sống một cuộc sống tốt đẹp, trọn vẹn?



Có lẽ nhiều độc giả sẽ cho rằng tôi toàn liệt kê những điểm xấu, đả kích những người có học bạ đẹp, nhưng thực tế cũng đã chứng minh rằng: suy nghĩ “học bạ đẹp đồng nghĩa với thu được nhiều lợi ích trong cuộc sống” là hoàn toàn ấu trĩ. Nói một cách nghiêm khắc hơn, những bậc cha mẹ nào có suy nghĩ như vậy là không hề nhận thức được mình cần phải nuôi dạy con cái theo chuẩn mực và giá trị nào. Nhưng thật đáng tiếc, vẫn còn rất nhiều bậc phụ huynh xem điểm số, học bạ là mục tiêu khi nuôi dạy con cái.

Là một người luyện thi chuyên nghiệp, có kinh nghiệm lâu năm trong ngành giáo dục mà lại phát ngôn như vậy thì quả là có chút mâu thuẫn, nhưng tôi nghĩ nếu chỉ lấy việc đỗ đạt làm mục tiêu thì khi trẻ thi trượt, tâm lý của chúng sẽ trở nên tiêu cực và bị ám ảnh về thất bại. Điều đó chắc chắn không có gì tốt. Thậm chí, những ám ảnh tâm lý đó có thể đeo bám trẻ cả đời.

Chưa kể, có không ít các bậc cha mẹ buộc con cái phải đối mặt với những kỳ thi khó khăn, chỉ vì trước kia bản thân họ đã thất bại ở những kỳ thi đó.

Hay nói cách khác, họ bắt con cái thi cử không phải vì tương lai của chúng, mà để “phục thù” cho quá khứ đầy u ám và tiếc nuối của mình. Thực tế cho thấy rằng, một khi con trẻ phát hiện ra điều này, quan hệ giữa chúng và cha mẹ sẽ lập tức trở nên tiêu cực.

Tôi cho rằng cần phải loại bỏ ngay kiểu giáo dục lấy việc đứng trên mọi người bằng thành tích, xếp hạng, hoặc nhập học vào một trường chuyên, lớp chọn... làm mục tiêu. Việc chỉ tập trung vào thành tích mà chẳng cần biết viễn cảnh tương lai ra sao không phải đã xa rời bản chất thực sự của giáo dục hay sao?



Ngày nay, con người có thể sống đến 100 tuổi. Đã xưa rồi chuyện học bạ hay thành tích ở tuổi 20 sẽ quyết định phần đời còn lại của chúng ta. Việc sẽ tiếp tục sống phần đời còn lại như thế nào quan trọng hơn học bạ hay thành tích hàng chục lần. Trong thời đại mà tuổi thọ con người ngày càng cao, thì những người vẫn không ngừng nỗ lực, không ngừng trưởng thành, cho dù có ngoài 20, 30 hay ngoài 60 tuổi, mới là những người “giỏi giang” thực sự, và cuộc sống hạnh phúc sẽ dang tay chào đón họ.

Cha mẹ nào cũng mong đưa con mà mình vất vả nuôi dưỡng sẽ thành công trong sự nghiệp và sống

một cuộc sống hạnh phúc, đầy đủ hơn mình. Và như vậy, chúng ta càng phải nuôi dạy con cái trở thành những người “giỏi giang”, tức là tạo ra những con người biết tự giác phấn đấu, luôn mang trong mình tinh thần lạc quan, kiêu hãnh và tiến bộ.

Và còn một điều nữa. Tôi tin tưởng rằng những độc giả đang cầm trên tay cuốn sách này đều là những phụ huynh vô cùng sáng suốt, nhưng xin hãy lấy việc giúp con trở thành người xuất sắc hơn cả bạn làm mục tiêu. Trở thành bức tường để con cái vượt qua chính là nhiệm vụ của bậc làm cha làm mẹ. Nếu làm được điều đó, chắc chắn một tương lai tươi đẹp và hạnh phúc sẽ rộng mở đón chào con bạn.

Trong cuốn sách này, tôi xin trình bày và làm sáng tỏ những phương pháp hiệu quả để giúp trẻ tự giác học.

CHƯƠNG 1

KHIẾN TRẺ THÔNG MINH HƠN CHỈ BẰNG MỘT CÂU NÓI



Tương tự như việc nhờ chịu khó
luyện tập nên chơi piano ngày
càng hay hơn... việc giỏi giang hơn
nhờ học tập cũng khiến cho tâm
trạng trở nên khoan khoái.



“NẾU CHỊU KHÓ HỌC, CON SẼ THÔNG MINH HƠN ĐẤY!”

Tôi thường nghe nhiều bậc phụ huynh than phiền rằng: “Con tôi ghét học mà tôi không biết phải làm sao.” Thế nhưng, những đứa trẻ mà tôi dạy lại chưa bao giờ ghét học. Đọc đến đây, hẳn bạn sẽ tự hỏi tôi có bí quyết gì đặc biệt?

Không, tôi chẳng hề dùng đến bí quyết hay mẹo vặt nào hết, tôi chỉ đơn giản thì thầm với chúng: “Nếu chịu khó học, con sẽ thông minh hơn đấy!” Có lẽ bạn đang ngạc nhiên, lẽ nào chỉ bằng vài từ đơn giản như thế mà có thể kéo chúng trở lại bàn học hay sao?!

Vậy bạn hãy thử hỏi con mình câu này: “Hay là con cứ thế mà sống cho thoải mái, ngốc nghếch cũng được?”

Khi bị hỏi như vậy, chắc chắn trẻ sẽ trả lời: “Làm sao mà thế được ạ?”

Nhân cơ hội đó, bạn hãy khuyên con “Nếu vậy thì hãy giỏi lên nhé” để khuyến khích con chịu học. Giống như tập thể thao thì cơ bắp sẽ săn chắc,

khỏe mạnh, thông qua việc học, đầu óc chúng ta sẽ được rèn luyện nhiều hơn và trở nên lanh lợi, thông minh hơn.

Khi thấy việc học giúp mình tư duy tốt hơn, trẻ sẽ cảm thấy thích thú và bắt đầu chăm chỉ. Tương tự như việc nếu chịu khó luyện tập thì sẽ chơi piano ngày càng hay... việc giỏi giang hơn nhờ học tập cũng làm cho tâm trạng trở nên khoan khoái. Khi tự giải được những bài tập khó, con trẻ cũng cảm nhận được đó là những thành quả xứng đáng của riêng mình.

Mặt khác, khi trở nên lanh lợi, chúng lại muốn hiểu rõ những gì người khác nói, vì vậy mà những cuộc trao đổi, tranh luận với bạn bè và người lớn cũng trở nên rất sôi nổi, thú vị.

Rất nhiều phụ huynh học sinh nói với tôi: “Từ khi gửi gắm cho thầy, con tôi nhanh mồm nhanh miệng hơn hẳn!” Khi đã trở nên thông minh, lanh lợi hơn, trẻ có thể nhanh nhẩu đáp lại những câu nói của người lớn. Đối với chúng, đây hẳn là một điều thú vị, bởi dù cha mẹ có nói gì, chúng cũng có thể vận dụng từ ngữ để ứng khẩu.

Chắc hẳn xung quanh con bạn có những đứa trẻ chẳng cần học nhiều mà vẫn giành được điểm cao trong các bài thi. Không học hành khổ sở mà vẫn

giành được điểm cao nhờ trí thông minh, có lẽ đối với lũ trẻ đây cũng là một điều bí ẩn.



“CON KHÔNG CẦN XUẤT SẮC, CHỈ CẦN CỐ GẮNG LỘT VÀO TỐP 1/3 HỌC SINH DẪN ĐẦU LÀ ĐƯỢC RỒI.”

Khi trẻ đã không còn ghét học nữa, lẽ tự nhiên cha mẹ sẽ muốn tiến thêm một bước, muốn con hăng hái học tập. Nhưng xin hãy nhớ rằng nếu không phải người học tự mình muốn học thì thúc ép cũng chẳng có nghĩa lý gì.

Tuy nhiên, nếu chỉ quát “Học đi!” và cứ thế giao bài tập cho con thì chỉ khiến nỗ lực trước giờ đổ sông đổ bể. Mục đích của việc học không chỉ dừng lại ở mức “khiến cho đầu óc thông minh hơn”. Một khi có hứng thú học tập, trẻ sẽ bắt đầu suy nghĩ: “Cách giải nhanh nhất của bài này là gì nhỉ?”, “Phải làm thế nào để không cần học nhiều mà điểm vẫn cao nhỉ?”, “Có cách nào để tránh tính toán sai không?”... Đó là những biểu hiện cho thấy trẻ đã trở nên nhạy bén hơn.

Để trẻ “học” một cách đúng nghĩa chứ không phải làm cho xong “nhiệm vụ”, mấu chốt là phải khiến chúng tự cảm thấy có hứng học. Để khơi dậy niềm hứng thú trong trẻ, tôi đã dùng mẹo sau:

Trước tiên, tôi khuyên trẻ nên đặt mục tiêu lọt vào nhóm 1/3 học sinh có thành tích cao, chứ không cần phải xuất sắc. Nếu trẻ không hiểu, tôi sẽ lấy chiếc máy tính ra và bắt đầu bấm: “Thế này nhé. Chúng ta thử tính xem một tháng mất bao nhiêu tiền sinh hoạt phí. Với gia đình bốn người ở thì giá thuê nhà là X yên. Tiền ăn là Y yên, ngày nghỉ đi chơi xa hết Z yên tiền đi lại...”

Sau khi cho chúng xem tổng số tiền, tôi sẽ nói: “Nếu em xếp hạng trong nhóm 1/3 cuối lớp, thì có nghĩa là tương lai em sẽ phải sống với thu nhập 300 vạn yên một năm. Thu nhập 300 vạn yên một năm, tức là một tháng kiếm được chưa đến 30 vạn yên. Số tiền này may ra chỉ vừa đủ những khoản chi mà thấy tính trước đó. Thậm chí nếu làm việc không tốt thì chúng ta sẽ thâm hụt nặng mỗi tháng đấy.” Tôi đã cho lũ trẻ thấy rõ viễn cảnh đó.

Tôi sẽ thử hỏi lại chúng một lần nữa: “Vậy nếu như em muốn con mình được đi học trường tư thục, thì thoả đi du lịch và bản thân cũng được chi tiêu cho dư dả thì thu nhập một năm cần bao nhiêu? Con số đó sẽ lên tới 700 vạn yên! Thu nhập 700 vạn yên một năm cũng đúng bằng thu nhập của nhóm 1/3 học sinh xếp đầu lớp đấy.

Giả dụ em tự mình buôn bán đi chẳng nữa, nếu như em không vượt trội thì làm sao người ta để ý tới sự xuất hiện của em, đúng không? Cho dù em đã ở trong top 1/3 ấy, nhưng nếu không biết đặt mục tiêu đủ cao mà cứ chấp nhận chấp chơi ở phía dưới thì việc vươn lên cũng sẽ rất khó khăn.”

Trên thực tế, những đứa trẻ nằm trong nhóm 1/3 thành tích tốt thường cảm thấy rất hứng thú với việc học. Vì vậy nếu chúng ta giải thích hiện thực từng chút, từng chút một thì dù còn rất nhỏ, các em vẫn sẽ hiểu. Còn những em nằm trong nhóm 1/3 cuối lớp chắc chắn sẽ ý thức được nguy cơ của mình trong tương lai.

“Nói chuyện tiền bạc trước mặt con trẻ là hoàn toàn không nên.” Có lẽ có nhiều vị phụ huynh đang nghĩ như vậy, thế nhưng nếu bản thân các em không có ý chí phấn đấu vươn lên tốp 1/3 thì chúng ta có ép buộc thế nào cũng vô ích.

Như tôi đã nói ở phần Mở đầu, hầu như tất cả trẻ em đều mang trong mình khả năng lọt vào nhóm 1/3 trẻ xuất sắc hơn. Mục tiêu này chắc chắn có thể thực hiện được, việc có thành công hay không chỉ phụ thuộc vào hứng thú và đam mê từ chính các em. Chỉ ra hiện thực khốc liệt để khơi dậy niềm yêu

thích học tập của trẻ chẳng phải là một trong những phương pháp hiệu quả nhất hay sao?



"SỞ TRƯỞNG CỦA CON LÀ GÌ?"

Để trẻ tiến bộ hơn, sự “quan sát” của cha mẹ là không thể thiếu. Trong đó, điểm mấu chốt là tìm ra những ưu điểm của con cái.

Tuy nhiên trong thực tế, chúng ta lại thường nhìn thấy ở người khác (bao gồm cả trẻ em) nhiều điểm xấu hơn là điểm tốt. Vậy rốt cuộc tại sao chúng ta có thể nhìn ra ngay khuyết điểm của người khác mà lại không thể nhận ra ưu điểm ở họ?

Ví dụ như lúc khen “A xinh quá nhỉ?”, ta lại cố gán thêm: “Nhưng nó xấu tính lắm!” Liệu đây có phải là do sự mâu thuẫn trong nội tâm chúng ta? Chính xác hơn, đó là do cái ý nghĩ mình kém cỏi hơn sẽ bị nhấn chìm khi ta tìm ra khuyết điểm của người đó.

Bỏ qua chuyện đối nhân xử thế thì trên phương diện giáo dục, đây cũng là cách nhìn nhận hoàn toàn sai lầm. Rất nhiều bậc cha mẹ có thói quen chỉ trích sai sót của người khác, và còn làm như vậy trước mặt con cái. Đây rõ ràng là một điều cấm kỵ. Để con có

thể tiến bộ, điều tối quan trọng là phải chỉ ra những điều tốt đẹp để con học tập.

Yoshida Shoin, nhà giáo dục nổi tiếng thời Minh Trị¹, người đã đào tạo ra cả một thế hệ anh tài trường Matsushita đã hỏi những học trò lần đầu gõ cửa tìm đến mình câu hỏi “Điểm mạnh của em là gì?”, để từ đó ông định hướng, chỉ đường dẫn lối giúp họ phát huy điểm mạnh của mình.

Khi tìm ra được điểm mạnh của bản thân và có ý thức phát huy nó, con người ta sẽ trưởng thành hơn so với việc biết và khắc phục khuyết điểm. Tất nhiên, việc nhận ra sai sót và cải thiện nó là điều rất quan trọng, đó là ý thức tôi luyện bản thân. Tuy nhiên, nếu không nhận ra những điều tốt đẹp bên trong mình thì làm sao chúng ta có thể cải thiện hiệu quả được những điểm yếu?

Mỗi khi gặp một đứa trẻ, tôi luôn quan sát chúng thật kĩ để tìm ra và ghi nhớ những ưu điểm của chúng. Sau đó bằng lời nói, tôi sẽ chỉ cho chúng thấy rõ được điều đó.

1. Là thời kỳ 45 năm dưới triều Thiên hoàng Minh Trị, theo lịch Gregory, từ 23 tháng 10 năm 1868 (tức 8 tháng 9 âm lịch năm Mậu Thìn) đến 30 tháng 7 năm 1912. Trong thời kỳ này, Nhật Bản bắt đầu công cuộc hiện đại hóa và vươn đến vị thế cường quốc trên thế giới.

“Thầy không quan tâm điểm số của em đâu. Em chắc chắn có thể tìm thấy thứ mà mình hứng thú đúng không? Đó là điều quan trọng nhất đối với một người đàn ông đấy!” Nếu nói như vậy, trẻ sẽ lạc quan tiến lên phía trước và nghĩ: “Hình như mình cũng có ưu điểm riêng. Vậy nếu nỗ lực, mình sẽ tiến bộ nhanh thôi.”

“Em tính toán cộng trừ có vẻ chưa tốt, còn mắc nhiều lỗi sai. Trước hết hãy tìm ra nguyên do, rồi từ đó tìm cách sửa chữa nhé!”, nếu nói như vậy chắc chắn chúng sẽ suy nghĩ và tìm cách khắc phục. Tuy nhiên, nhiều trẻ sẽ có suy nghĩ rằng: “Trước giờ mình học không giỏi, bây giờ có học chắc cũng chẳng khác gì. Không chỉ chuyện học mà tất cả những việc khác cũng đều như vậy.” Để sửa chữa khuyết điểm của những bé này, việc ta cần làm không phải là chỉ ra chỗ sai, mà xóa bỏ ý nghĩ “mình không thể làm được” mới là điều quan trọng nhất.

Những bậc cha mẹ thông thái là những người có thể khiến con nhận ra ưu điểm của chính mình.



“CON GIỎI QUÁ! TỰ TIN LÊN NHÉ!”

Khi trẻ đã nhận ra ưu điểm của mình, điều tiếp theo cha mẹ cần làm là “khen ngợi”. Đặc biệt khi thấy

trẻ tiến bộ hơn trong bất cứ việc gì, bạn hãy khen con quá lên một chút.

Mình đã tiến bộ hơn trong việc gì, trưởng thành hơn thế nào... những điều này trẻ chưa thể tự cảm nhận được. Ngay cả chuyện mình đang cao lên chúng cũng không hề hay biết. Chính vì vậy, cha mẹ cần cho trẻ thấy điều đó bằng cách khen ngợi chúng, chỉ những câu nói đơn giản như “Con làm tốt lắm!”, trẻ sẽ vui sướng và cố gắng làm tốt hơn nữa.

Tuy nhiên, có vẻ như rất nhiều bậc phụ huynh không giỏi “khen ngợi” con mình. Cho dù thấy kết quả tốt, họ cũng chỉ đưa ra những lời đánh giá, nhận định chung chung. Giống như một người có học vị cao sẽ khó có thể mở lòng để nói rằng: “Tôi không thể làm được như vậy, anh thật là giỏi!” Khi con đạt điểm tốt, nhiều bậc cha mẹ cũng chỉ nói: “Con chỉ được thế này thôi sao? Cố hơn nữa đi!”; hoặc dù có đỗ vào trường tốt, chúng cũng chỉ nhận được lời trách cứ như: “Ít nhất cũng phải đỗ trường Waseda chứ!”... Bao nhiêu công sức và nỗ lực mà con cái bỏ ra lại chỉ nhận được những câu nói vô cảm từ cha mẹ, điều này chẳng khác gì một gáo nước lạnh, khiến chúng chán nản và muốn từ bỏ.

“Hồi trung học bố đã đạt giải nhất trong cuộc thi Z đấy nhé!” Bạn kể những chuyện đó để làm gì? Nếu đó là vì bạn muốn có được sự ngưỡng mộ từ con cái thì chắc chắn hành động này chỉ phản tác dụng mà thôi.

Tôi cho rằng những bậc cha mẹ luôn khoe khoang với con cái về vinh quang trong quá khứ của mình là những người không thực sự muốn con cái giỏi giang hơn mình. Họ muốn con cái thành tài, nhưng lại giữ mãi cái suy nghĩ “Sao có thể giỏi bằng bố/mẹ được.” Nếu cứ như vậy, thử hỏi con bạn sao có thể thành công trong tương lai đây?

Như tôi đã nêu ở tựa đề, bạn hãy lấy việc “nuôi dạy con xuất sắc hơn mình” làm mục tiêu. Khiến con cái nỗ lực noi theo và vượt qua cha mẹ mới là mục đích chính của giáo dục. Để làm được điều đó, ngoài việc biết cách khen ngợi con, chúng ta cũng cần loại bỏ những suy nghĩ kiêu ngạo vô nghĩa trong đầu.

Ví dụ, khi cả nhà chơi bài với nhau, thấy bố mẹ sắp thua, trẻ sẽ vui mừng reo lên “Thắng rồi! Thắng rồi!”, và một số phụ huynh sẽ cảm thấy không thoải mái. Đó chính là sai lầm. Khi thua, cho dù là đối thủ hay con cái, chúng ta hãy thừa nhận chuyện đó một cách cởi mở: “Giỏi quá! Từ giờ chắc phải nhờ

con dạy mất...” Như vậy mới là cách cư xử của một người lớn.

Tôi xin phép được kể câu chuyện của gia đình mình: con trai tôi rất giỏi chơi thể thao, tôi thường khen nó rằng: “Mới học lớp 2 mà con đã lộn vòng được trên xà. Ngày xưa bố còn chẳng lộn được đâu nhé!”

Dĩ nhiên, đó đều là những lời thật lòng. Thấy vậy, con tôi liền hỏi: “Mẹ có biết không ạ? Lộn vòng mà bố cũng không làm được, bố kém quá!”, và vợ tôi cũng sẽ tươi cười, vui vẻ thừa nhận. Tôi thì nghĩ rằng chuyện đó cũng chẳng sao cả. Con cái nhận ra sự trưởng thành của mình, nhận ra có những việc chúng đã có thể làm tốt hơn cha mẹ, đó là điều vô cùng quan trọng.

Cha mẹ nên vỗ tay khen rằng: “Con làm tốt lắm!” hay “Con làm được nhiều việc quá. Tương lai con sẽ trở thành người có ích đấy!”; “Con giỏi lắm, có thể làm xong sớm như vậy. Tự tin lên nhé!”; hay khi con đang không chú ý (hoặc vờ như không nghe), hãy nói với chồng rằng: “Con hôm nay làm được thể này cơ đấy, giỏi quá!” và gián tiếp khen con...

Bạn hãy thử áp dụng “chiêu tăng bốc” này nhé, chắc chắn con của bạn sẽ được lên dây cót tinh thần và cố gắng hơn trong cả những việc khác nữa.



“VỀ MẶT SUY NGHĨ CỦA CON TRÔNG CÙNG ĐÁNG YÊU ĐẤY!”

Ngày xưa, trong bất cứ gia đình đông anh em nào, trẻ cũng thường nghĩ rằng “Anh chị làm như thế, còn mình thì khác”, và học cách sống tự lập một cách rất tự nhiên. Nhưng ngày nay, khi trẻ có ít anh chị em trong nhà thì chúng ta không thể trông mong điều đó được, đặc biệt là ở những gia đình chỉ có một con. Vì vậy những hành động, cử chỉ hằng ngày của cha mẹ cho trẻ nhận thức về sự tồn tại của chính mình, nói lên ý kiến, suy nghĩ của bản thân, giúp chúng sớm trưởng thành, đang ngày càng trở nên quan trọng.

Để làm được điều đó, cha mẹ không chỉ phải dạy cho con kiến thức mà còn phải ở bên, cùng trẻ suy nghĩ, luyện cho trẻ biết tự mình phán đoán. Trong vô vàn những chuyện thường nhật, cha mẹ không nên áp đặt con bằng những mệnh lệnh mà hãy để trẻ tự động não suy nghĩ. Chẳng hạn như khi nói về vấn đề bạo lực học đường, đừng đọc đoán mà phán xét ngay rằng: “Bắt nạt bạn bè là không đúng.” Cùng con suy nghĩ và giải thích lý do tại sao không được bắt nạt nhau mới là điều quan trọng nhất.

Vì vậy, thay vì áp đặt suy nghĩ của trẻ, bạn hãy đưa ra ý kiến cá nhân, ví dụ như: “Bố thì cho là thế

này...", "Hồi trước mẹ cũng từng bắt nạt bạn, nhưng sau đó mẹ hối hận lắm", "Mẹ cùng cả lớp bắt nạt một bạn nữ, nhưng lên lớp trên chính mẹ lại bị bắt nạt. Mình làm điều gì xấu thì rồi sẽ có ngày trở thành nạn nhân"... Chỉ cần bạn kể cho con nghe những trải nghiệm của mình thôi là đủ khiến chúng phải suy ngẫm rồi.

Đặc biệt, những khi quá bận rộn mà lại bị con quấy, bạn sẽ dễ nổi nóng "Không được là không được!" Điều đó sẽ khiến con mất đi cơ hội để trao đổi và suy nghĩ, hay nói cách khác, bạn đã vô tình tước đi cơ hội để con tiến bộ, thông minh hơn.

Những khi không thể trả lời con cái, cha mẹ hãy cho con cơ hội tự suy nghĩ. Bằng cách rèn luyện cho con thói quen tự tìm tòi tư duy, trẻ sẽ nhanh chóng có được suy nghĩ sâu sắc. Bên cạnh đó, việc suy nghĩ và nói lên ý kiến cá nhân cũng giúp trẻ biết cách xây dựng mối quan hệ với mọi người, điều đó chắc chắn sẽ rất có lợi cho trẻ.

Và một điều cũng quan trọng không kém, đó chính là thái độ kiên nhẫn chờ đợi của cha mẹ khi con cái bắt đầu suy nghĩ điều gì đó.

Khi trẻ đang vắt óc suy nghĩ, chúng sẽ biểu lộ rất rõ qua nét mặt và ta sẽ dễ dàng nhận ra. Khuôn

mặt chúng sẽ trở nên đăm chiêu hơn bình thường. Các bậc phụ huynh hãy quan sát biểu lộ của trẻ và xin đừng bỏ qua khoảnh khắc đó. Khi con cái đang cố gắng nghĩ ngợi, cha mẹ tuyệt đối không nên làm phiền chúng.

Rất nhiều phụ huynh và thầy cô đang có những quan điểm sai lệch về điều này. Khi thấy trẻ bắt đầu vật óc suy nghĩ, họ thường tìm cách xen vào và giải đáp ngay vấn đề đó. Đây rõ ràng là một sai lầm.

Khi thấy vẻ mặt con thay đổi, bạn hãy khen con: “Vẻ mặt suy nghĩ của con trông cũng đáng yêu đấy!” Hãy lên dây cót tinh thần cho con thật đúng lúc và cố gắng khiến con duy trì trạng thái đó càng lâu càng tốt. Chắc chắn việc luyện tập tư duy, suy nghĩ thật sâu sắc các sự việc sẽ giúp trẻ thông minh và khôn lớn hơn.



“BẮT NẠT NGƯỜI KHÁC LÀ VIỆC LÀM CỦA NHỮNG KẺ NGỐC!”

Phần trước tôi đã nhắc đến tình huống trẻ bắt nạt bạn bè, nên ở phần này tôi xin được giải thích sâu hơn một chút. Khi con hỏi “Tại sao trêu chọc bạn lại không đúng?”, bạn sẽ trả lời như thế nào?

Nếu chỉ nói một câu thì đó nên là: “Bắt nạt người khác là việc làm của những kẻ ngốc!”

Không còn nghi ngờ gì nữa, bạo lực học đường là một hành vi đáng lên án. Khi thấy kẻ yếu hơn mình bị bắt nạt, trẻ thường cảm thấy vị thế của mình được nâng lên, trở nên vĩ đại và tuyệt vời hơn. Tuy nhiên, suy nghĩ hạ thấp người khác thì bản thân sẽ được nâng lên là một ý tưởng lệch lạc và thiếu cặn. Điều đó cũng giống như một học sinh xếp áp chót lớp vẫn thân nhiên nói: “Vẫn còn có đứa kém hơn mình.” Với suy nghĩ như thế, chúng sẽ dần dần chấp nhận việc có người hơn mình là chuyện đương nhiên.

Kém người khác có nghĩa là bản thân đang tồn tại những khuyết điểm. Người hiểu biết sẽ tìm ra khuyết điểm ấy và hiểu rằng trêu chọc, chế nhạo những người yếu hơn mình là việc làm vô bổ. Và họ cũng hiểu rằng đó là hành vi đáng xấu hổ của những kẻ thiếu suy nghĩ. Bắt nạt bạn bè chắc chắn sẽ khiến con bạn mù mịt và đi lạc hướng, vì vậy nếu thấy con làm điều đó, thì bạn cần tìm cách ngăn cản chúng ngay. Không phải chỉ yêu cầu trẻ dừng lại, mà bạn hãy tìm cơ hội chỉ cho con thấy những điều đang diễn ra ngoài xã hội, khiến con phải suy nghĩ thật nghiêm túc, sâu sắc về vấn đề bạo lực học đường.

Xin hỏi bạn đọc rằng, khi học cấp một, bạn có từng thắc mắc tại sao bắt nạt bạn lại là việc không tốt?

Hầu hết mọi người đều rất lâu sau đó mới bắt đầu suy nghĩ về vấn đề này. Vì vậy, nếu như con cái chúng ta có thể suy nghĩ về vấn đề bạo lực học đường ngay từ khi học tiểu học thì chẳng phải là chúng đã tiến một bước xa hơn chúng ta rồi hay sao?



“BỐ MẸ BIẾT CON LÀ MỘT ĐỨA TRẺ NGOAN!”

Với những đứa trẻ đang giễu cợt các bạn khác, chúng ta phải nói với chúng rằng: “Bắt nạt người khác là việc làm của những kẻ ngốc”, chỉ cho chúng thấy việc chúng làm là sai. Tuy nhiên, đối với những đứa trẻ đang bị bắt nạt thì chúng ta cần nói điều gì?

“Nếu con thử thay đổi suy nghĩ, cho rằng bị bắt nạt cũng đem lại một số điều tốt cho mình đấy nhỉ, thì sẽ ổn cả thôi.” Đó cũng là một câu nói mang lại hiệu ứng tâm lý tích cực cho trẻ, hoặc: “Để quen với những điều tồi tệ như thế này, con cứ xem đó như một thử thách là được.”

Nhưng nếu trẻ gặp phải những hành động tồi tệ hơn như đe dọa, tống tiền, bạo hành thì không nên khuyên trẻ chỉ cố gắng nhẫn nhịn hay chịu đựng, mà cha mẹ và thầy cô cần có những biện pháp xử lý thích

hợp. Tuy nhiên trên thực tế, những kẻ ưa bạo hành thường có vấn đề về tâm lý. Huống hồ, kiểu học sinh như vậy, con của bạn chỉ thi thoảng gặp chúng trong lớp chứ không thể bị chúng bám theo cả đời được. Vì vậy tôi cho rằng chúng ta nên thử thay đổi suy nghĩ của con, khiến chúng lạc quan hơn.

Bên cạnh đó, xin đừng quên khẳng định với con rằng: “Bố mẹ biết con là đứa trẻ ngoan. Tuy vẫn còn những thiếu sót, một vài khuyết điểm, nhưng 90% trong con là những điều tốt đẹp”.

Còn một điều tôi muốn nói thêm, đó là do bản thân phải trải qua những điều vô cùng khổ sở nên rất có thể những đứa trẻ bị bắt nạt thường có khả năng suy nghĩ vấn đề trên nhiều góc độ và phương diện khác nhau. Nói cách khác, những trẻ bị bắt nạt thường có khả năng tư duy tốt hơn và thông minh hơn những trẻ hay đi bắt nạt bạn bè. Vì vậy cũng có thể nói, đối diện với sự bắt nạt của bạn bè là cơ hội để trẻ rèn luyện và trở nên thông minh hơn.



**“HÃY VƯỢT QUA BẢN THÂN CỦA HIỆN TẠI
VÀ TIẾN LÊN CON NHÉ!”**

Ở phần Mở đầu, tôi đã kể với các bạn câu chuyện về người bạn của tôi và cách suy nghĩ của cậu ấy. Để

học tập một cách hiệu quả, chúng ta cần có một động lực vững chắc, cần có “triết lý” của riêng mình. Nếu không xác định rõ trong đầu rằng mình học cái gì, học để làm gì thì sẽ không thể đạt được mục tiêu mà mình mong muốn.

Thông thường, chúng ta học với quyết tâm rằng: “Phải thắng được đối thủ”, “Phải vượt xa các bạn”, hay “Phải đỗ vào ngôi trường mơ ước”, nhưng những mục tiêu này không đủ vững chắc và rất dễ thay đổi. Cho dù trẻ vẫn còn nhỏ, nhưng nếu để chúng học mà không dựa trên một “triết lý” cụ thể, không suy nghĩ thấu triệt về nó thì chúng ta không thể mong đợi rằng trẻ sẽ học tập hiệu quả.

Ở đây, tôi xin được nói về một học sinh đã xác định được triết lý cho mình:

Có lần tôi đã được nhờ cậy kèm cặp cho một học sinh lớp 5. Phương châm giáo dục con của gia đình đó rất lạ: “Chúng tôi không cho con dự kỳ thi vào cấp hai. Tới kỳ thi vào cấp ba, chúng tôi sẽ cho cháu dự thi. Thời gian đầu xin thầy hãy cứ cho cháu đọc sách, còn chương trình học chính thức xin hãy để sau khi vào trung học.”

Tuy đôi lúc rất tình nghịch nhưng quả thực cậu bé đó cũng rất nghiêm túc và chẩn chu. Tôi đã cùng

cậu bé đọc cuốn *Luận ngữ*, sau đó chúng tôi còn đọc cả *Kinh Phật* và *Kinh Thánh*.

Khi bước vào cấp hai, thành tích học tập của cậu bé tiến bộ rõ rệt. Tuy nhiên, khi tham gia kỳ thi thử của trường, không hiểu sao cậu bé lại không đạt được điểm số cao đúng với thực lực của mình. Sau này tôi mới phát hiện ra, dù luôn học hành cẩn thận nhưng khả năng khái quát và dùng mẹo trong bài thi của cậu lại không được tốt, vì vậy khi làm bài, cậu luôn bị thiếu thời gian và chỉ trả lời được một nửa. Những câu trả lời mà cậu bé viết ra hầu hết đều chính xác, nên không thể nói rằng cậu không có năng lực.

Tuy nhiên, kết quả này dường như không hề khiến cậu bé băn khoăn. Cậu chỉ nói rằng: “Em đã cố hết mình rồi nên cũng chẳng biết làm sao được nữa!”

Nghe vậy, tôi đã hơi to tiếng trách cứ: “Tại sao em không viết nhanh hơn một chút? Nếu viết nhanh hơn thì em đã được điểm rồi, thế nên hãy tập viết cho nhanh lên xem sao!”

Nhưng cậu bé không nghe lời mà còn hỏi vặn lại tôi: “Tại sao lại phải viết cuống quýt quá sức mình ạ?”

Quá ngạc nhiên với những lời cậu bé nói, tôi thốt lên: “Đây là bài thi cơ mà! Có khác gì em đi

chiến đấu với người khác? Thua kém họ mà em vẫn
thản nhiên được sao?”

Cậu bé trả lời: “Em chưa bao giờ nghĩ như vậy...”

Tôi tiếp tục hỏi: “Em đùa đấy à? Em không thấy
buồn khi thua kém các bạn sao?”

“Vâng.”

“Vậy bây giờ em đang học vì điều gì? Không
phải là để vượt lên trên người khác ư?”

“Vâng. Em chỉ cần em hiểu là được rồi.”

Thằng bé nói nó chỉ cần làm được hết sức trong
giới hạn của mình là thỏa mãn rồi, và nó chẳng cần
quan tâm đến điểm số của các bạn hay so đo hơn kém
gì cả.

Lúc đó, tôi chợt nhận ra rằng cậu bé này hơn
hẳn tôi về cách nhìn nhận. Mới 15 tuổi mà cậu bé đã
nói ra được điều như vậy, thật đáng ngưỡng mộ. Chắc
chấn tương lai của cậu bé sẽ rất xán lạn.

Đứng bên chứng kiến cuộc đối thoại giữa hai
chúng tôi, mẹ cậu bé cũng rất ngạc nhiên.

Chẳng còn cách nào khác, tôi nói: “Em nói
đúng. Nghe những lời em vừa nói thấy rất khâm
phục. Có lẽ sau này em sẽ trở thành một chàng trai
rất tuyệt vời. Nhưng thực ra, khiến cho bản thân hiểu

tường tận vấn đề có nghĩa là em phải vượt qua được chính mình ở hiện tại. Thấy đến đây là để giúp em thi đỗ vào ngôi trường mà mình mong muốn, vì vậy từ giờ thầy trò ta cùng tăng tốc độ đọc hiểu và suy nghĩ lên, lấy việc giúp em tư duy nhạy bén hơn làm mục tiêu nhé.”

Ngay khi tôi thay đổi cách nói và giải thích kỹ càng, cậu bé đã đồng ý. Ngôi trường trong mơ của cậu bé có kỳ thi đầu vào “siêu khó”, nếu không trả lời nhanh chóng và làm đúng từ 70% trở lên thì không thể đỗ được.

Ngay từ đầu cậu bé đã học hành nghiêm túc nên sau khi xác định lại phương hướng, cậu đã nỗ lực hơn rất nhiều, bản thân tôi cũng cảm nhận được điều đó. Dĩ nhiên, kết quả thi của cậu bé vô cùng xuất sắc: cậu thi 5 trường khó và đều đỗ cả.

Thêm một chuyện ngoài lề nữa, đó là lúc nhỏ cậu bé đã học võ Judo và đàn Cello. Từ khi học trung học, cậu đã tự đặt ra cho mình một triết lý học riêng. Ngay khi nghe tôi nói “Vượt qua bản thân của hiện tại để trưởng thành”, cậu bé đã hiểu ra và lập tức học tập với tâm thế ấy. Phẩm chất này chắc chắn không tự nhiên mà có. Chắc hẳn trong thế giới của võ đạo và nghệ thuật, cậu bé này đã học được điều gì đó.

Có thể nói cha mẹ của cậu bé này là những bậc phụ huynh vô cùng sáng suốt và dũng cảm khi dám áp dụng những phương pháp giáo dục mới lạ, giúp cho con không chỉ học tập mà còn có thể nắm bắt được những giá trị và tinh hoa trong cuộc sống. Điều này thực sự rất đáng để chúng ta tham khảo.

CHƯƠNG 2

ĐIỂM KHÁC BIỆT Ở NHỮNG BẬC CHA MẸ CÓ CON CÁI HỌC TẬP TỐT



“Thành công trong việc
nuôi dạy con cái” là giúp cho con
khôn lớn, tài giỏi hơn cha mẹ, để
qua đó tạo ra một thế hệ xuất sắc
hơn, tuyệt vời hơn cho gia đình
và xã hội.



“Con trai thì không có tham vọng và chí tiến thủ, con gái thì hay làm nũng và không nghe lời.” Có lẽ chúng ta có thể tóm gọn những vấn đề trong nền giáo dục hiện nay bằng một câu như vậy. Thế nhưng điều gì đã dẫn đến tình trạng này?

Nguyên nhân chính là vì môi trường sống xung quanh chúng ta đã thay đổi quá nhiều so với quá khứ.

Điển hình là sự xuất hiện của những sản phẩm điện tử tiện nghi, hiện đại giúp cuộc sống của chúng ta ngày càng nhàn nhã, tiện lợi hơn: Muốn sử dụng lò nướng, chỉ cần bấm nút điều chỉnh là xong; máy hút bụi cũng ngày càng được cải tiến cho nhỏ gọn và dễ sử dụng; điều hòa cũng ngày càng thông minh một cách khó tin; bồn cầu ngày nay có thể tự động xả nước mà không cần phải bấm nút; và những gia đình sử dụng bồn tắm hiện đại cũng ngày một nhiều hơn.

Việc mua sắm cũng đã có những thay đổi rất lớn: Bất cứ lúc nào cần mua đồ, ta chỉ việc bước vài bước tới siêu thị gần nhà là chúng đã sẵn sàng ở đó. Nếu cần mua quá nhiều, sẽ có xe giao hàng đến tận

cửa nhà bạn. Đến việc trả tiền cũng trở nên dễ dàng hơn bao giờ hết với thẻ tín dụng và thẻ ngân hàng. Dù cuộc sống của mỗi người có trở nên tách biệt và khép kín hơn, nhưng không hề quá lời khi nói rằng chúng ta có thể sống rất tiện nghi và đầy đủ.

Tuy nhiên, trái lại, chúng ta đang quá bận rộn với việc tiếp thu và xử lý thông tin. Chẳng hạn như thật phiền phức khi phải làm những thủ tục giấy tờ rắc rối. Sử dụng điện, nước, ga đã đành, đến ở trong nhà mình cũng phải điền vào các loại giấy tờ bảo hiểm. Dưới các thể chế pháp luật, dường như mọi việc trên thế gian này đều cần có giấy tờ và thủ tục.

Điện thoại di động là một thiết bị vô cùng tiện lợi với rất nhiều chức năng, tuy nhiên chúng ta vẫn phải tự mình cài đặt; khi muốn gửi mail, dĩ nhiên chúng ta phải tự nhập nội dung vào đó. Nếu để ý, bạn sẽ nhận ra mình đang tốn hàng giờ cho những công việc đó.

Hơn thế, cái giá của việc có thể mua sắm thoải mái và dễ dàng là chúng ta phải lo nghĩ nhiều hơn về thu nhập. Hay nói cách khác, dù sống vô cùng tiện nghi, trí óc chúng ta lúc nào cũng bận rộn hoạt động và không còn thời gian rảnh rỗi để nghỉ ngơi.

Trong điều kiện “tiện nghi nhưng luôn phải lo nghĩ” này, chăm lo và nuôi dạy con cái chu đáo là việc hết sức khó khăn. Người có thể đối phó với khó khăn này và thành công trong việc nuôi dạy con cái là những người có thể xử lý thông tin nhanh chóng và hoàn thành công việc một cách xuất sắc, hơn nữa họ cần có thu nhập cao và ổn định – đó thường là những người học tập tốt và có bằng cấp. Trên thực tế, phần lớn những học sinh thành công trong thi cử đều có bố mẹ thuộc tuýp người như vậy.

Tôi không có ý nói “sự thành công trong nuôi dạy con cái” chỉ đơn giản là giúp con chiến thắng trong thi cử. Tôi muốn nhắc lại một lần nữa với các bạn rằng: “Thành công trong việc nuôi dạy con cái” là giúp cho con khôn lớn, tài giỏi hơn cha mẹ, để qua đó tạo ra một thế hệ xuất sắc hơn, tuyệt vời hơn cho gia đình và xã hội.

Điểm thường thấy ở những người làm được như vậy là “có quan điểm độc lập và khả năng phán đoán, không bị cuốn theo số đông”, chứ không chỉ đơn giản là “có thể xử lý thông tin nhanh chóng và hoàn thành công việc một cách xuất sắc, có thu nhập cao và ổn định.”

Trong bối cảnh giáo dục hiện nay, có thể phân chia phụ huynh làm hai nhóm: “cha mẹ có thể làm tốt trách nhiệm” và “cha mẹ không làm tốt trách nhiệm”. Hơn nữa, sự khác biệt giữa hai nhóm là rất lớn. Liệu khoảng cách này có phải là do di truyền?

Chắc hẳn đại đa số những độc giả đang cầm cuốn sách này trên tay đều đang nỗ lực để trở thành những người cha, người mẹ thông thái (theo đúng nghĩa), và chắc hẳn cũng có những bậc cha mẹ “có quan điểm độc lập và khả năng phán đoán, không bị cuốn theo số đông”. Điều đó chứng tỏ các bạn có nền tảng để trở thành những bậc “cha mẹ có thể làm tốt trách nhiệm”. Nếu vậy tôi tin rằng các bạn sẽ có thể tiếp tục lý giải, thấu hiểu và hành động.



LỰA CHỌN CỦA NHỮNG NGƯỜI MẸ NHẠY BÉN

Vậy làm thế nào để trở thành một bậc “cha mẹ có thể làm tốt trách nhiệm”? Ở đây tôi xin được kể về một người mẹ “có thể làm tốt trách nhiệm” mà tôi đã được gặp:

Đó là vợ của một nhà văn, cô ấy từng mời tôi đến nhà riêng để tư vấn: “Con trai tôi học không tốt lắm nên đã thi trượt cấp hai, vì thế chúng tôi đành

cho cháu vào học một trường dân lập liên cấp. Tiếp theo đây tôi nên hướng cho cháu như thế nào? Xin hãy cho tôi lời khuyên.”

Tôi hỏi cô ấy: “Chị có nghĩ đến chuyện cho cháu thi vào trường Đại học Tokyo chưa?”

“Ôi, trường Tokyo sao ạ? Hiện giờ tôi vẫn chưa nghĩ tới chuyện đó, nhưng tôi nghĩ nếu con có thể đỗ trường Keio đã là tốt lắm rồi. Vì ở trường con tôi theo học bây giờ chưa có học sinh nào đỗ được trường Tokyo cả...”

“Vậy sao? Vậy thì chị hãy cho cháu hoàn thành chương trình cấp hai nhanh nhất có thể, sau đó bắt tay luôn vào chương trình cấp ba. Nếu làm được điều này thì cháu chắc chắn sẽ thi đỗ vào những trường cấp ba có nhiều học sinh thi đỗ Đại học Tokyo.”

Lúc đó, điều đầu tiên tôi nghĩ đến là con cô ấy cần phấn đấu từ một trường bình thường để vào được một trường cấp ba loại ưu. Hiện nay, học sinh thi từ một trường tốt dưới vào một trường tốt trên đã trở thành chuyện thường tình.

Hơn nữa, chương trình học ở trường dân lập mà con trai cô ấy đang theo học cũng nhanh hơn so với trường công lập bình thường. Trong 3 năm trung học cơ sở, học sinh sẽ được dạy trước kiến thức của 1

năm trung học phổ thông. Lẽ dĩ nhiên, những trường ưu tú có nhiều học sinh đỗ Đại học Tokyo cũng đều rút ngắn chương trình trung học xuống còn 2 năm như vậy.

Trong 3 năm trung học cơ sở, liệu có thể tích lũy được bao nhiêu kiến thức của trung học phổ thông chính là điểm mấu chốt quyết định việc thi đỗ hay trượt kỳ thi cấp ba. Với lý do này, tôi đã khuyên cô ấy rằng hãy để con hoàn thành thật sớm chương trình học cấp hai. Trên thực tế, với tiến độ học ở trường của cậu bé thì điều này là hoàn toàn có thể.

“Nhưng làm phải làm sao để thực hiện được chuyện đó?”

“Nếu cháu học cùng trung tâm với những học sinh của các trường ưu tú thì sẽ rất tốt. Và cũng chỉ cần học trước Toán và tiếng Anh là đủ.”

“Thế nhưng con tôi học không giỏi, lại chậm hiểu hơn các bạn, nên tôi sợ rằng cho dù vào học ở trung tâm cháu cũng không theo kịp được. Hơn nữa, nếu chỉ học tiếng Anh và Toán, vậy còn môn Văn thì phải làm thế nào?”

Bà mẹ này quả thật là một người có tư duy rất nhanh nhạy, cô ấy liên tục đưa ra những câu hỏi cốt yếu của vấn đề.

“Để cháu theo kịp chương trình học ở trung tâm, chị hãy mời một sinh viên của trường Đại học Tokyo về làm gia sư cho con. Học tiếng Anh và Toán có chỗ nào không hiểu thì hãy để gia sư bổ túc thêm. Còn về môn Văn, tôi nghĩ trước mắt chỗ sách này đã đủ cho cháu học rồi.”

Sở dĩ tôi nói như vậy là vì trong gia đình cô ấy, không chỉ người chồng thích đọc sách do nhu cầu công việc mà cô ấy cũng rất thích đọc sách, trong nhà có rất nhiều loại sách.

“Nếu vậy thì vừa phải học ở trung tâm, vừa phải học gia sư, tôi lo con sẽ không còn thời gian để làm những việc nó thích nữa.”

“Đúng thật. Vậy chị nghĩ sao về lớp học nâng cao cho nhóm ít học sinh?”

“Lớp học như thế có ở đâu ạ?”

“Những nơi như Ebisu, Todoroki hay ở khu vực quanh đây chắc chắn sẽ có lớp học tốt chị ạ.”

“Vâng. Tôi sẽ tìm hiểu xem sao.”

Sau khi cuộc trò chuyện kết thúc, tôi đứng dậy xin phép ra về, nhưng vị phụ huynh này nói: “Xin hãy chờ tôi một chút”, rồi cho ấm tách uống trà cùng đĩa bánh vừa dùng vào máy rửa bát đĩa và bấm nút. Cùng lúc đó, cô ấy để lại lời nhắn thoại một cách rất

lưu loát: “Em sẽ vắng nhà cho tới tận chiều tối, nên biên tập viên (người phụ trách công việc của chồng cô ấy) sẽ gửi fax đến văn phòng cho anh nhé.”

Sau đó, cô ấy bật sẵn chương trình ti vi, chuẩn bị đồ đạc, dùng điều khiển từ xa mở gara bằng những độc tác rất thuần thục. Khi các công việc vừa xong cũng là lúc chương trình ưa thích của cô ấy lên sóng.

Có lẽ bà mẹ này thích những thứ mới mẻ, nên dù trong nhà có rất nhiều loại máy móc tân tiến, nhưng cô ấy đều có thể sử dụng thành thạo.

Kỹ năng lái xe của cô ấy cũng rất điêu luyện, sử dụng gương chiếu hậu rất tốt ở những khúc quanh và ngã tư, không hề tăng, giảm tốc độ một cách đột ngột. Thực sự không thể chê vào đâu được.

“Chị lái xe giỏi quá, rất hiếm thấy phụ nữ nào lại có khả năng phản xạ tốt như vậy.”

“Vâng, có lẽ tôi phản xạ khá tốt. Cũng nhờ thế nên mới thi được bằng loại A đấy ạ.”

Cô ấy nói nhẹ nhàng như không, khiến tôi vô cùng bất ngờ.

Sau đó một thời gian, tôi không thấy cô ấy liên lạc nữa. Nghe nói cô ấy đã cho con trai học lớp Toán chất lượng cao ở Todoroki.

Đến năm cậu bé học lớp 9, người mẹ này lại dẫn con đến gặp tôi: “Thưa thầy, nhờ thầy mà cháu đã cố gắng phấn đấu đạt thành tích xuất sắc ở trường. Nhưng tại sao cháu có thể học được như vậy thì tôi không tài nào hiểu được,” cô ấy vui vẻ vào vấn đề chính, “vì thế, tôi muốn trao đổi với thầy về việc thi vào trường cấp ba tốt hơn... Con tôi nói rằng không muốn thi vào trường cấp ba khác.”

“Vậy chị nghĩ sao nếu cho con đi du học ở Mỹ khoảng một năm?”

Sau khi thảo luận, cuối cùng cậu bé vẫn quyết định học tiếp lên cấp ba của trường hiện tại. Khi tôi hỏi lý do tại sao thì cậu bé trả lời rằng vì cậu có rất nhiều điều muốn làm ở Nhật Bản.

Có vẻ như ngoài tôi ra, gia đình này còn tham khảo rất nhiều ý kiến khác nữa, và quyết định cuối cùng sẽ được đưa ra khi cả gia đình đã nói chuyện và bàn bạc kỹ càng.

Ba năm sau, tôi lại nhận được điện thoại từ cô ấy. Lần này chúng tôi trao đổi về kỳ thi đại học của cháu.

“Con tôi nói là cháu sẽ thi vào trường Đại học Tokyo, liệu như thế có ổn không ạ? Xin thầy hãy cho tôi ý kiến.”

Sau cuộc điện thoại, cậu bé đã một mình đến gặp tôi. Xem kết quả thi thử mà cậu bé mang theo, tôi rất bất ngờ khi thấy thành tích quá xuất sắc, đặc biệt là môn Toán và Tiếng Anh, tới mức dường như việc bàn về chuyện thi đại học là không còn cần thiết nữa. Nghe cậu bé giải bày, tôi mới hiểu thì ra cậu vẫn chưa đủ tự tin, do trong trường chưa từng có ai đỗ được Đại học Tokyo nên cậu bé rất bồn chồn lo lắng, không biết mình có đủ năng lực không.

Tôi vừa xem bài thi Văn của cậu vừa nói: “Nhìn qua thì có vẻ bài em làm rất tốt, nhưng chấm điểm như thế này là khá dễ tính. Nếu em chưa yên tâm thì có thể đến chỗ thầy để luyện tập thêm, em thấy sao?”

Thấy tôi nói vậy, cậu bé lảng tránh không trả lời và xin phép về nhà. Mãi tới giữa thu, cậu bé mới gọi điện cho tôi: “Về cơ bản em đã hoàn thiện các môn khác, nên xin thầy hãy hướng dẫn em môn Văn ạ.”

Vậy là tôi đã giúp cậu bé rèn luyện môn Văn một cách toàn diện chỉ trong vòng 10 buổi. Sau đó, tôi khuyên cậu bé: “Bây giờ thì kể cả khoa Văn I em cũng có thể thi đỗ rồi”, nhưng cậu phớt lờ: “Bây giờ quan trọng nhất là kết quả thi quốc gia ạ”, và đột ngột thay đổi nguyện vọng thành khoa Văn III của Đại học Tokyo. Dĩ nhiên cậu đã đỗ dễ dàng.

Khi tôi đến gặp cha của cậu bé, ông ấy vui sướng nói: “Đạo này mấy quyển sách con tôi đọc khó quá, tôi không thể hiểu nổi!”

Vậy là chúng ta đã thấy một ví dụ điển hình về việc “con hơn cha là nhà có phúc”.



**THEO DÕI SỰ TRƯỞNG THÀNH CỦA CON VÀ CHO PHÉP
CON TỰ MÌNH QUYẾT ĐỊNH**

Ví dụ mà tôi vừa đưa ra chỉ là một trong số rất nhiều trường hợp thành công trong việc nuôi dạy con. Tuy nhiên qua đó, ta có thể thấy một số điểm nổi bật đáng chú ý như sau:

Trước hết, cha mẹ nên biết giữ khoảng cách và không áp đặt con cái.

Người mẹ này dù biết con học kém nhưng vẫn không hề áp đặt, những vấn đề quan trọng cô ấy đều trao đổi với con, đưa ra ý kiến của mình và tôn trọng suy nghĩ của con.

Khi con vào cấp hai, người mẹ này đã sớm cho con làm những việc chúng thích. Cô ấy chỉ tìm hiểu trong thực tế những con đường học tập cần thiết và thu thập thông tin cho con. Trên cơ sở đó, họ đưa ra những quyết định của riêng gia đình mình mà không hề bị lung lay bởi những nguồn thông

tin bên ngoài. Điều đó chứng tỏ rằng bà mẹ này có hiểu biết về xã hội rất tốt, cô ấy có sự mạnh mẽ riêng và không dễ dàng bị cuốn theo lời nói của người khác. Khi quyết định nơi học cho con, cô ấy đi tham khảo ý kiến từ khá nhiều người, từ đó hiểu rõ ưu điểm của từng nơi và xác định phương hướng tốt cho con mình. Nhờ thế mà cô ấy đã thúc đẩy được con học tập.

Khi con cái phải đứng trước những quyết định quan trọng trên con đường học tập, các bậc phụ huynh thường có thói quen trao đổi với nhau, qua đó họ sẽ thu được nhiều ý kiến tham khảo hơn. Tuy nhiên đó chưa hẳn là một chuyện tốt. Những chuyện mà các mẹ kể cho nhau nghe đa phần cũng chỉ căn cứ từ một số việc mà con mình đã làm tốt, hơn nữa đôi khi vì quá tự hào về con mình mà các mẹ vô tình nói sai sự thật. Đó quả là một điều không nên.

Mỗi đứa trẻ lại có những câu chuyện khác nhau, vậy nên những bậc cha mẹ không dễ dàng bị lung lay bởi những lời nói đó thực sự là những người cha, người mẹ sáng suốt. Đó phải là những người có hiểu biết về mọi mặt.

Thứ hai, đó là khi những lời khen ngợi dành cho con tình cờ bị chúng nghe được.

Người mẹ trên đã nói những câu như: “Tại sao mà cháu có thể học được như vậy thì tôi không tài nào hiểu được”, tôi nghĩ đó là một ý tưởng rất thông minh. Cô ấy không biết rằng câu nói đó của mình đã vô tình trở thành một lời khen gián tiếp, là nguồn động viên vô cùng to lớn đối với con.

Khi được khen một cách gián tiếp, chúng ta sẽ cảm thấy hạnh phúc và sung sướng hơn nhiều so với khi được khen trực tiếp. Có lẽ các bạn cũng từng trải nghiệm điều này rồi? Cách nói “X khen bạn nhiều lắm đấy!” sẽ khiến bạn vui hơn gấp bội so với việc được chính người đó khen ngợi. Hơn nữa khi nhận được lời khen gián tiếp, chúng ta sẽ có nhiều động lực để phấn đấu hơn.

Một yếu tố nữa không thể bỏ sót, đó là gia đình này có người cha làm nhà văn, mẹ lại thích đọc sách, bởi vậy mà các loại sách trong nhà vô cùng đa dạng và phong phú.

Vấn đề này tôi xin phép được bàn luận kỹ hơn ở chương sau, nhưng nhờ có số lượng sách sưu tập khổng lồ ấy mà cậu bé hầu như không cần phải bận tâm về môn văn. Trẻ lớn lên trong một gia đình yêu sách sẽ không chỉ rèn luyện được thói quen đọc sách mà còn có cơ hội được thử thách với những cuốn

sách khó. Chính vì thế mà cậu bé mới có thể học văn tốt như vậy.

Gia đình đó đã tạo cho con một môi trường học tập lý tưởng, hơn nữa họ không hề can thiệp vào quyết định của con mà để cho con học cách tự lập.

Không những thế, do cuộc sống bận rộn nên để làm những việc mình muốn, bà mẹ này đã sử dụng thành thạo các loại máy móc hiện đại, ứng dụng công nghệ một cách hiệu quả và hoàn toàn phù hợp với mục đích của bản thân. Quả là một người mẹ rất thông minh.

Một điểm đáng chú ý nữa, đó là kỹ thuật lái xe tuyệt vời của cô ấy, đây chính là đặc điểm tiêu biểu của những người có thể hoàn thành tốt chức trách làm cha, làm mẹ. Lái xe tốt cũng có nghĩa là có khả năng phản xạ tốt. Khả năng đó đã hình thành ở họ những đặc điểm như: “Nhạy bén với mọi việc xảy ra xung quanh”, “quyết đoán”, “(lời nói và hành động) uyển chuyển, linh hoạt”. Chẳng phải đây chính là những đặc điểm tiêu biểu của những người cha, người mẹ tốt hay sao?

Còn một điều tôi không đề cập nhiều trong phần này, đó là người chồng của cô ấy cũng có thái độ rất tốt. Công việc của anh ta lúc nào cũng bận

rộn chồng chất bởi những bản thảo, buổi tối đi nhậu với bên xuất bản đến tận khuya, bởi vậy mà lịch sinh hoạt của anh ta cũng hết sức thất thường.

Thế nhưng khi có thời gian rảnh, anh vẫn cùng gia đình đi dã ngoại. Điều này tôi cũng sẽ làm rõ hơn ở phần sau, tuy nhiên, những buổi dã ngoại chính là những trải nghiệm tuyệt vời nhất mà bố mẹ dành cho con cái. Điều quan trọng hơn cả là anh ta đã tận dụng được những giây phút rảnh rỗi giữa núi công việc và những cuộc nhậu say mềm, khả năng sắp xếp linh hoạt đó thực sự rất đáng để học tập.

Cuộc sống không suôn sẻ như chúng ta dự đoán, vậy nên sự chuẩn bị kỹ lưỡng để có thể phán đoán, ứng phó trong bất cứ hoàn cảnh nào là điều vô cùng cần thiết. Với sự linh hoạt của mình, người cha này hoàn toàn đủ khả năng để xử lý các vấn đề trong cuộc sống.

Các bạn thấy sao? Có lẽ vẫn sẽ có người nói rằng: “Vì là gia đình nhà văn nên mới làm được như vậy.” Nếu vẫn giữ suy nghĩ đó thì tôi cho rằng việc bạn đọc cuốn sách này đang trở nên vô nghĩa. Những điều mà gia đình này đã và đang làm thực sự rất đáng để chúng ta học tập:



Dõi theo sự trưởng thành của con, để cho con tự lập và tự mình phán đoán;
Tham khảo nhiều ý kiến và tự chọn ra phương án tốt nhất;
Không để cho những món đồ đã mua trở nên lãng phí;
Thường xuyên đọc sách và không tiếc tiền chi cho sách vở;
Không ngừng hoàn thiện mình;
Cả gia đình cùng vui chơi, tổ chức hoạt động ngoài trời, gần gũi hơn với thiên nhiên.

Trên đây là sự tổng hợp cũng như lời khuyên của tôi dành cho bạn đọc, với tư cách là một chuyên gia giáo dục.



ÁP ĐẶT SUY NGHĨ CỦA CHA MẸ LÊN CON CÁI SẼ KHIẾN CHÚNG MẤT TINH THẦN

Ngược lại, đa số những gia đình không thành công trong việc giáo dục con cái thường không giữ được những thói quen mà tôi vừa nêu trên.

Chẳng hạn như có nhiều bậc cha mẹ luôn áp đặt suy nghĩ của mình, không cho con cơ hội tự động não suy nghĩ. Như việc chọn lớp học thêm, họ không bàn bạc trước với con mà chỉ nói một câu: “Mẹ đã quyết định rồi, thế nên từ mai con đến đây học đi

nhé!” Việc này sẽ khiến trẻ dần mất đi tinh thần trách nhiệm và khả năng tự lập.

Ngoài ra, còn có nhiều bà mẹ thường nghe thông tin từ các bà mẹ khác và ngay lập tức áp dụng mà không hề tìm hiểu, so sánh kỹ càng.

Chỉ vì thấy “con nhà người ta” thành công nên cũng cho con mình đi học cùng một lớp bồi dưỡng... Đó là sự bất chước một cách thiếu suy nghĩ của một “người lớn không hiểu chuyện”.

Cách suy nghĩ “Vì nhà khác mua nên nhà mình cũng phải mua” và mua sắm vô tội vạ cũng tương tự. Càng tệ hơn nếu như bạn không sử dụng đồ đạc một cách hiệu quả, khiến cho trong nhà chất đầy những thứ không dùng đến. Cho rằng thứ tốt đối với người khác cũng sẽ tốt đối với mình rõ ràng là một suy nghĩ sai lầm.

Những vị phụ huynh như vậy sẽ dễ dàng tin vào những lời quảng cáo của các trung tâm bồi dưỡng. Cho dù có dự giờ tại nơi con học thêm, họ cũng đã có ấn tượng từ trước và rất khó thay đổi quan điểm. Chỉ cần một ấn tượng ban đầu như: thái độ tiếp khách của nhân viên trung tâm tốt, trang thiết bị có vẻ hiện đại... thì họ sẽ không cần gặp giáo viên sẽ phụ trách con mình, cũng chẳng cần phải dự giờ để biết được chất lượng giảng dạy như thế nào.

Hơn nữa, tương tự như việc mua sắm những đồ gia dụng tân tiến nhất nhưng lại không biết cách tận dụng, nếu chỉ đơn giản bắt con đi học thêm vô tội vạ thì cuối cùng cũng sẽ không có hiệu quả.

Tự mãn về thành tích của con cái cũng không phải là điều tốt đối với trẻ, đặc biệt là khi khoe khoang một cách lộ liễu. Khi nghe được những lời khoe khoang của cha mẹ, chắc chắn trẻ sẽ nghĩ: “Đâu phải nhờ trời phật gì. Còn nỗ lực của con thì sao?”

Ngoài ra, việc cha mẹ không tiếp tục hoàn thiện bản thân mà chỉ ra lệnh cho con “Học đi!” mới là điều nguy hiểm nhất. Khi nhìn cha mẹ không ngừng tiến bộ, trẻ mới khát khao mình cũng được trưởng thành hơn, giỏi giang hơn. Nói cách khác, nếu muốn con tiến bộ, các bậc cha mẹ hãy cho con thấy được sự tiến bộ của chính mình!

Để làm được điều đó, các bậc cha mẹ cần tích cực rèn luyện bản thân và tập trung thực hiện những điều mà mình cảm thấy hứng thú. Việc khiến con cảm nhận được những nỗ lực ấy cũng vô cùng quan trọng.

Chúng ta thường cho rằng con cái của các bác sĩ học hành rất giỏi giang, nhưng thực ra điều đó là do nghề y phải không ngừng nghiên cứu, nâng cao và

hoàn thiện bản thân. Chính nhờ cha mẹ luôn không ngừng mở mang kiến thức và nâng cao trình độ nên con cái họ cũng dễ dàng tiến bộ và trưởng thành hơn.



**HÃY CHO CON THẤY RẰNG CHA MẸ ĐANG THEO ĐUỔI
SỞ THÍCH RIÊNG**

Gần đây xuất hiện ngày càng nhiều những ông bố mà ở họ, chúng ta không thể cảm nhận được niềm đam mê hay sự tiến bộ nào cả. Ví dụ như vào ngày nghỉ, họ chỉ đi mua sắm, nhậu nhẹt hoặc lui tới các khu giải trí, thậm chí có những người thực sự trở nên tồi tệ khi chỉ biết vui chơi, cờ bạc hết ngày này qua ngày khác.

Đối với trẻ em, đặc biệt là các bé trai, cha mẹ nên chủ động cho bé được tiếp xúc với thiên nhiên, cây cối. Tuy nhiên nhiều bậc phụ huynh lại chẳng mấy may nghĩ đến điều đó. Họ không hề nghĩ tới việc đưa con trai đi dã ngoại, đi câu cá và cũng chẳng thứ gì có thể xem là sở thích của họ.

Cũng có rất nhiều bậc phụ huynh đi làm về là ngồi suốt trước màn hình máy tính, xem ti vi hoặc uống bia. Có lẽ sẽ có người đồng tình, nói rằng đó là do họ đã quá mệt mỏi với công việc. Nhưng xin hãy suy nghĩ lại về một sự thật, đó là bạn đang để cho con

cái nhìn thấy đáng vẻ tiểu tụy, chán chường của mình mỗi ngày.

Nhiều bà mẹ thường tìm đến tôi để trao đổi về chuyện học tập của con, trong khi hỏi chuyện, tôi mới thấy có rất nhiều người cha như vậy. “Chồng tôi lúc nào cũng mệt mỏi, cáu gắt”; “Cứ về đến nhà là chồng tôi lại cắm đầu vào máy tính, chẳng giống trụ cột của gia đình gì cả”;...

Đặc biệt, những ông bố có bằng cấp cao lại thường có xu hướng này. Đây cũng là tuýp người không có điểm mạnh nào ngoài học hành và xem bằng cấp là tất cả. Kể cả ở công ty, họ cũng chỉ biết đến đồng tài liệu trên bàn làm việc; do cuộc sống không sôi nổi nên chính họ cũng thiếu nhiệt tình, nồng hậu; về đến nhà, họ không có tâm trạng để tiếp tục theo đuổi sở thích riêng hay nghĩ đến chuyện đi dã ngoại...

Tuy phải lo toan cho gia đình nhưng vẫn đọc sách, chơi cờ vây, mua đồ đi câu, thành thạo việc tra bản đồ... Trong mắt con cái, hình ảnh những người cha say mê với sở thích của mình sẽ rất tích cực.

Rõ ràng việc đi làm về rồi dán mắt xem bóng đá không phải là điều tốt. Chính việc nhìn thấy người lớn thử thách, đối mặt với nhiều việc sẽ khiến con

cái nghĩ rằng “Minh cũng phải làm gì đó thôi!” và có tinh thần cầu tiến.



**THAY ĐỔI SUY NGHĨ CỦA BỐ – VỮ KHÍ CUỐI CÙNG
CỦA MẸ**

“Chồng tôi có ở nhà thì cũng chỉ toàn ngồi lì trước máy tính, thật là nhạt nhẽo”, “Anh ấy chẳng nắm được chuyện gì trong gia đình cả”... Nếu chồng của bạn đang ở trong tình trạng như thế này thì bạn nên làm gì?

Điều tồi tệ nhất là cứ mặc kệ, cho dù chồng bạn vẫn hời hợt, không chăm lo chuyện gia đình. Nếu không biết phải làm gì với chồng, bạn hãy tìm cho mình một sở thích và thực hiện nó. Bạn có thể tự đưa con đi chơi đâu đó mà không phải nhờ đến chồng.

Thi thoảng hãy rủ chồng cùng làm những điều đó với mình. Hãy tìm những điều thú vị và dẫn lối kéo chồng cùng tham gia.

CHƯƠNG 3

NHỮNG KHÁC BIỆT
KHI NUÔI DẠY
CON TRAI VÀ CON GÁI



Hãy lên dây cót tinh thần,
khiến con vì muốn trở thành
người có ích mà trở nên hứng thú,
hăng say học tập, và đôi lúc cũng
phải biết cách khen ngợi để động
viên, dẫn dắt chúng.



SUY NGHĨ “NUÔI CON TRAI THÌ VẮT VẢ, NUÔI CON GÁI THÌ AN NHÀN” LÀ HOÀN TOÀN SAI LẦM!

Ta có thể chia các bậc phụ huynh trên thế giới này ra làm 4 nhóm như sau:

- ★ Thất bại trong việc nuôi dạy con trai;
- ★ Thành công trong việc nuôi dạy con trai;
- ★ Thất bại trong việc nuôi dạy con gái;
- ★ Thành công trong việc nuôi dạy con gái.

Điều tôi muốn nói ở đây là gì? Đó chính là phương pháp giáo dục các bé trai và phương pháp giáo dục các bé gái có một chút khác biệt. Và rất nhiều bậc làm cha mẹ không nhận ra hoặc hiểu sai những khác biệt đó.

Chẳng hạn như gần đây tôi thường nghe mọi người nói: “Nuôi con trai thì vất vả, nuôi con gái thì an nhàn”. Lý do chính khiến người ta nghĩ như vậy là vì con trai hiếu động, nghịch ngợm nên cha mẹ không thể rời mắt khỏi chúng, còn con gái dù rời mắt khỏi chúng một chút thì đa số vẫn ngoan ngoãn, nghe lời.

Tuy nhiên, cách nghĩ này thực ra là sai. Vậy sai ở điểm nào? Tôi sẽ giúp các bạn tìm ra câu trả lời.

Trong chương này, tôi sẽ tách riêng “phương pháp giáo dục bé trai” và “phương pháp giáo dục bé gái”, mong bạn đọc hãy thử suy nghĩ về từng trường hợp một.



CHA MẸ CÀNG THÚC GIỤC THÌ CON TRAI CÀNG CHỐNG ĐỐI

Điều đầu tiên phải nói đến là phần lớn cha mẹ thất bại trong việc nuôi nấng và dạy dỗ con trai đều không giỏi trong việc tạo ra một chút khoảng cách giữa mình với con và dõi theo con từ xa. Đặc biệt là gần đây, có ngày càng nhiều những cha mẹ mong muốn được “an nhàn” trong việc nuôi dạy con, muốn có thời gian tĩnh tâm và chăm sóc cho bản thân nên đã cố gắng rút ngắn giai đoạn để con trai phải “gọi dạ bảo vâng”.

Kết quả là họ không thể tạo cho con tinh thần tự lập và biến con trở thành người đàn ông không thể tin cậy giao phó được việc gì trong tương lai.

Trong vấn đề học hành, việc cha mẹ thúc giục, ép con ngồi vào bàn học chỉ nên kéo dài tối đa là đến năm trẻ 14 tuổi. Khi đã quá 14 tuổi, lý do lớn nhất khiến chúng không chịu học chính là bị cha mẹ cầu nhàu. Chúng sẽ tự học khi say mê và hiểu được rằng:

“Không học thì tương lai sẽ vất vả lắm!”

Dù như vậy, việc không ở cạnh con cũng hết sức nguy hiểm, hơn nữa con lại chưa đủ nhận thức để hiểu mình nên làm gì. Để giải quyết vấn đề này, bạn hãy bảo đảm con vẫn phải tuân thủ một số quy tắc nhất định. “Một số quy tắc nhất định” này là những điều cụ thể dưới đây:

- ★ Sinh hoạt đúng giờ giấc;
- ★ Trò chuyện thường xuyên với bố mẹ;
- ★ Không nói dối;
- ★ Giữ lời hứa;
- ★ Chịu trách nhiệm với những gì mình đã làm;
- ★ Cẩn thận, tránh những tình huống nguy hiểm đến tính mạng (tai nạn...).

Nếu bạn quá bận rộn với công việc, hay dễ dàng chiều chuộng con mà không giữ cho chúng tuân thủ những quy tắc trên thì chúng sẽ không thể tự giác học tập được, và khi đó chúng có thể bị giáo viên đánh giá thấp. Lấy ví dụ: đối với những học sinh không chịu nộp bài, không làm bài tập về nhà, đi học muộn... thì các thầy cô phải dạy dỗ như thế nào? Rất nhiều thầy cô đã phải bất lực trước những học sinh như vậy. Thực tế là cho dù có kèm riêng nhưng nếu chúng

không chịu tuân thủ thời gian thì cũng không thể nào dạy được.

Dù là giáo viên chính quy ở trường, nhưng vẫn có rất nhiều thầy cô rơi vào tâm trạng “Tôi rất muốn dạy em ấy những điều hay, nhưng với thái độ đó thì tôi đành bỏ cuộc.” Dù gì họ cũng chỉ là những công nhân viên chức bình thường, nếu học sinh không giữ được thái độ đúng mực thì cho dù có nhiệt tình đến mấy, họ cũng không thể dạy cho học sinh những điều hay lẽ phải, những điều có giá trị.

Hơn nữa, để sau này khi kết hôn con bạn không bị vợ nói là “Vi hồi bé anh được mẹ nuông chiều nên giờ mới luộm thuộm thế này!” thì ngoài những quy tắc tôi đã nêu trên, việc giúp bé tạo lập những thói quen sinh hoạt tối thiểu là vô cùng cần thiết.

Ví dụ như cất quần áo khi trời mưa, đem bát đĩa đi rửa sau khi ăn cơm, không làm bữa bọn nhà vệ sinh, để quần áo cần giặt ở đúng chỗ... Nói cách khác, không được để trẻ giữ suy nghĩ “Mình không làm thì cũng có người khác làm thay thôi.”

Nếu như cứ chấp nhận suy nghĩ đó thì khi lớn lên, trẻ sẽ thiếu kinh nghiệm sống và không thể sửa chữa được, kết quả là ngay cả những công việc tối thiểu, đơn giản nhất cũng không làm được. Khi đó,

người vợ chắc chắn sẽ có ấn tượng rằng con bạn là một kẻ được mẹ quá nuông chiều.

Với tư cách là cha mẹ, bạn hãy yêu cầu con phải nghiêm túc tuân thủ những thói quen sinh hoạt cơ bản này.



**KHÔNG CAN THIỆP THÁI QUÁ VÀO CHUYÊN
CỦA CON TRAI**

Khi đã yêu cầu con tuân thủ những quy tắc tối thiểu, cũng như tạo được thói quen sinh hoạt thì cha mẹ đừng quá lo lắng hoặc kè kè theo dõi con làm những việc đó. Nếu cứ theo dõi và can thiệp quá chi li, rất có khả năng con trai sẽ hình thành tính ích kỷ, mất đi sự rộng lượng và dần dần không còn tự giác làm mọi việc nữa.

Một vấn đề khác là đến khoảng năm lớp 6, con trai sẽ bước vào giai đoạn dậy thì và trở nên ương bướng hơn, lúc này chúng sẽ nhất quyết không nghe theo lời cha mẹ nữa. Đôi khi chúng còn nghĩ “Mình thành ra thế này đều là tại cha mẹ hết.” và chống đối lại cha mẹ.

Những bậc phụ huynh không giỏi trong việc giáo dục con trai thường không lý giải được điểm này và có xu hướng cáu gắt, càu nhàu. Hơn nữa dù là

chuyện lớn hay chuyện nhỏ, kể cả những việc không cần thiết phải quá chi li, họ cũng vẫn cho con nghe “bài ca muôn thuở”. Viết đoạn văn ngắn mà chữ không thẳng hàng, để giày không đúng chỗ... là họ lại ca cẩm, nhắc nhở con rất nhiều, nhưng thực ra những việc đó chỉ cần cho con nhìn lại và nói “Con sửa đi nhé!” là được.

Điểm mấu chốt là họ không phân biệt được thế nào là “quá tồi tệ”, thế nào là “không tốt lắm” và thế nào là “bỏ qua cũng được”. Họ thường chỉ phán đoán được đúng-sai mà không suy xét tới mức độ nghiêm trọng của vấn đề.

Nếu gộp chung những việc như: bắt nạt bạn bè trong lớp, ăn nói trống không, nói tục chửi bậy, lấy trộm tiền của bố mẹ... với chuyện không để giày trước hành lang vào cùng một nhóm “sai” thì chẳng phải con bạn cũng sẽ trở thành người cứng nhắc và nông cạn hay sao?

Tất nhiên không phải lỗi nhỏ nào cũng có thể bỏ qua hết, điều tôi muốn nói là với những chuyện nhỏ nhặt thì cha mẹ không nhất thiết phải trách mắng quá gay gắt. Đặc biệt là đối với các bé trai, cứ cần nhằn quanh năm suốt tháng là điều không hề tốt. Nếu tiếp diễn việc làm này, chúng sẽ hoàn toàn

không nghe lời nhắc nhở của bố mẹ nữa mà chỉ nghĩ: “Bố mẹ lại ca cẩm nữa rồi”.

Cứ như vậy sẽ tạo thành một cái vòng luẩn quẩn: con không nghe lời nên cha mẹ lại càng nói nhiều hơn, nhưng càng nói nhiều hơn con lại càng không nghe.

Tồi tệ hơn là khi bố mẹ nhắc nhở con quá nhiều về những chuyện nhỏ nhặt mà không hề cảm nhận được rằng, chính sự thay đổi tâm sinh lý ở tuổi dậy thì (13-14 tuổi) đang khiến con trở nên chống đối và không nghe lời. Cha mẹ chỉ nghĩ: “Bây giờ nó không nghe lời mình nữa rồi”, mà hoàn toàn không nhận ra điều đó. Nếu không quan sát và thấu hiểu được từng giai đoạn trưởng thành của con thì chúng ta không thể dạy con trở thành người tài giỏi được.



**HÃY QUAN SÁT KỸ NHỮNG TRÒ NGHỊCH NGỢM
CỦA CON TRAI**

Trong số những bậc phụ huynh hay “ca cẩm”, đáng lo ngại hơn cả là những người luôn cho rằng mình đúng và chỉ trích mọi lỗi lầm của con cái. Thế nhưng chính họ cũng hay kể về những việc ngớ ngẩn mình từng làm.

Khi còn nhỏ, trẻ thường nghịch ngợm và làm những việc mà chúng ta không thể hiểu nổi. Khi chúng hiểu động như vậy sẽ khó tránh khỏi gây ảnh hưởng tới việc học hành, thành tích sẽ lên xuống thất thường. Nếu như bị cha mẹ liên tục chỉ trích những thiếu sót đó, con sẽ hiểu nhầm tình cảm của cha mẹ. Dần dần, chúng lại càng ương ngạnh và có những phản ứng tiêu cực.

Đặc biệt, rất nhiều bậc cha mẹ luôn yêu cầu con phải “gọi dạ bảo vâng”, khiến cho trẻ mỗi khi ra khỏi nhà lại xả stress bằng việc bắt nạt, bạo hành người khác.

Để không xảy ra tình trạng như vậy, các bé trai thực sự cần rất nhiều sự quan tâm chăm sóc từ những người xung quanh. Hẳn sẽ có những bà mẹ nghĩ rằng: “Nói thì nói thế, nhưng chúng làm toàn những chuyện xấu mà không nhắc nhở gì thì biết làm thế nào?”, nhưng nếu những “chuyện xấu” ấy chỉ dừng lại ở mức “hơi ngốc nghếch” một chút thì chúng ta không cần thiết phải quá lo lắng.

Làm phiền cha mẹ vì kể đi kể lại những chuyện tầm phào; đi xe đạp thả cả hai tay để ra vẻ “ngầu”; nhảy xuống từ những chỗ nguy hiểm; cởi trần để thu hút sự chú ý; giẫm vào vũng nước khiến chiếc giày

thể thao sạch đẹp dính đầy bùn đất; ước mơ được trở thành ca sĩ nổi tiếng và lúc nào cũng ca hát om sòm; cố gắng bắt chước những thần tượng hoặc người nổi tiếng; ném đất cát vào tường nhà hàng xóm và bị cô chủ nhà la mắng... Những hành động ngây dại như vậy hầu như sẽ không trở thành thói quen, mà chỉ khi đến một độ tuổi nhất định (tuổi dậy thì), chúng mới đột ngột thay đổi rất nhiều và bắt đầu hình thành tính cách mới.

Tuy vậy, chúng ta cũng không thể cứ để mặc mà không kiểm soát chúng.

Nếu như cha mẹ không tích cực dạy dỗ, chỉ bảo thì con sẽ bỏ lỡ rất nhiều điều thú vị trong cuộc sống và học tập. Hãy lên dây cót tinh thần, khiến chúng vì muốn trở thành người có ích mà trở nên hứng thú, hăng say học tập, và đôi lúc cũng phải biết cách khen ngợi để động viên, dẫn dắt chúng. Đó chính là bốn phận của người làm cha, làm mẹ.



CÂU CHUYỆN VỀ NHỮNG BÉ GÁI "ĐÁNG SỢ"

Cách đây không lâu, tôi có nghe giáo viên ở một trường tiểu học tư thục nổi tiếng than phiền: “Trời ơi, học sinh nữ gần đây càng ngày càng tệ. Còn nhỏ

thì có thể cho qua, nhưng đã học lên lớp lớn hơn rồi thì không thể chấp nhận được. Ương ngạnh, không nghe lời, người khác có nói gì cũng bỏ ngoài tai... chỉ có thể nói là do gia đình dạy dỗ không tốt. Hơn nữa, đầu óc chúng bây giờ chỉ toàn nghĩ đến chuyện làm thế nào để trở nên xinh xắn, dễ thương trong mắt người khác. Tôi không thể hiểu nổi đang xảy ra chuyện gì nữa!”

Ngay cả một trường tiểu học tư thục có xét tuyển đầu vào kỹ càng mà còn xảy ra chuyện này thì có lẽ chúng ta cũng dễ tưởng tượng ra tình trạng hiện tại ở các trường công lập bình thường – những nơi không xét tuyển đầu vào và cũng không có quy định đuổi học.

Thời gian gần đây, những nhân vật chính “làm loạn” trong các trường tiểu học công lập đang dần có xu hướng là các bé gái. Tôi xin kể một số câu chuyện mà tôi từng nghe:

Trong giờ, thấy giáo lờ viết sai một chỗ trên. Nhận ra có chỗ sai, thấy liền nói: “À, thầy xin lỗi, chỗ này thầy viết nhầm.” Vừa dứt lời, một học sinh nữ liền đáp trả bằng giọng thách thức như xã hội đen: “Xin lỗi cái gì! Đấy đâu phải chuyện xin lỗi một câu là xong!”

Có trường hợp, thầy giáo hỏi học sinh trong tiết Đạo đức: “Trên xe điện, nếu thấy người bị khuyết tật hay người già thì các em sẽ nhường chỗ chứ?” Thấy vừa hỏi, một em nữ đã cười khẩy rồi nói với giọng mỉa mai: “Chẳng phải điều đó là bắt buộc rồi sao!”

Một cậu bé mắc bệnh rối loạn ngôn ngữ đã dùng thước kẻ chạm nhẹ vào lưng cô bé ngồi trước để gọi, nhưng do không thích bị đụng chạm nên cô bé bất ngờ tức giận, ném hết đồ đạc trên bàn của cậu bé xuống đất...

Sở dĩ những bé gái có tính cách hung dữ như vậy, đa phần là do chúng muốn nhận được lời khen của đám con trai xung quanh khi hỏi: “Cậu có thấy tớ xinh không?” Thật là một điều kỳ lạ.

Hiện nay, gần như trường học nào cũng xảy ra những việc tương tự. Một thầy giáo kể với tôi rằng anh ấy từng chứng kiến cảnh 4-5 bé gái vây xung quanh một bé trai hiền lành, vừa đẩy người cậu bé vừa bắt cậu khen mình xinh xắn. Ban đầu khi nghe những chuyện đó, tôi nghĩ đó chỉ là những trường hợp cá biệt nên chỉ thấy thú vị và cười phá lên. Tuy nhiên, khi hỏi bất kỳ đứa trẻ nào cũng nhận được những câu trả lời về tình trạng tương tự, tôi mới bắt đầu nhận ra rằng quả thật chuyện này không ổn chút nào.

Tại sao gần đây các bé gái lại trở nên như vậy? Đó là bởi chúng đã không được trang bị những kiến thức và phép ứng xử cơ bản nhất.



HÃY NGHIÊM KHẮC VỚI CON GÁI

Nguyên nhân khiến các bé gái trở nên ngộ nghĩnh như vậy (có lẽ cách nói của tôi hơi khó nghe), có thể gói gọn trong một câu: đó là do cha mẹ đã không giáo dục con cái.

Đối với các bé gái, ngay từ đầu cha mẹ cần dạy dỗ con thật nghiêm khắc và cẩn thận. Hãy tạo cho con những thói quen tốt ngay từ khi còn nhỏ.

Thế nhưng, có những bậc phụ huynh viện lý do quá bận rộn, không có thời gian rảnh cho con cái nên không dạy dỗ chúng, hay mãi chạy theo những giá trị khác, hướng ra bên ngoài mà không quan tâm đến việc giáo dục con cái... Đặc biệt, những quan điểm như “Con cái phải để cho chúng tự do bay nhảy”, “Giáo viên và nhà trường phải là người chịu toàn bộ trách nhiệm trong việc giáo dục” hay “Vì lũ trẻ là ‘khách hàng’, nên đã nhận công việc giáo dục chúng thì không được phép than phiền.” đang ngày càng trở nên phổ biến và được nhiều người chấp nhận. Chính

những người làm cha mẹ cũng đang dần quên mất những điều cơ bản, cốt lõi của việc giáo dục.

Đối với con gái, cho dù là chuyện nhỏ nhất cũng hãy để tâm nhắc nhở, thậm chí cần dạy dỗ chúng nghiêm khắc hơn so với con trai:

- ★ Dọn dẹp phòng gọn gàng;
- ★ Sau khi làm xong việc gì thì không được bày bừa;
- ★ Chào hỏi lễ phép;
- ★ Nghe lời dạy bảo của thầy cô giáo;
- ★ Không nói dối;
- ★ Đối xử khoan dung với người yếu hơn mình;
- ★ Việc hôm nay chớ để ngày mai;
- ★ Quan tâm đến anh chị em và những người xung quanh.

Đối với những việc nhỏ nhất hơn nữa, nếu như con chưa để tâm thì bố mẹ phải nhắc nhở, chẳng hạn như: không lãng phí, khi ngáp phải lấy tay che miệng, khi ăn cơm cần chú ý để không phát ra tiếng...

Đây là điểm khác biệt lớn nhất trong phương pháp giáo dục con trai và con gái. Với con trai, cá tính của chúng sẽ hình thành mạnh mẽ khi bước vào tuổi dậy thì, sẽ tới một ngày con trai tự nhủ mình

phải thay đổi bản thân nên chúng ta không thể làm theo phương pháp này được. Tuy nhiên, con gái lại không như vậy. Chúng thường không tự giác mong muốn thay đổi bản thân mà sẽ trưởng thành lên nhờ quá trình học hỏi, tích lũy kinh nghiệm một cách nghiêm túc. Vì vậy, nếu cha mẹ nói chuyện thô tục thì con cái cũng sẽ bắt chước theo; nếu cha mẹ ăn uống không sạch sẽ thì con cái cũng sẽ lớn lên với cách ăn uống đó.

Con gái rất khó thay đổi thói quen sinh hoạt của bản thân, chính vì vậy, kể cả những chuyện nhỏ nhặt nhất cha mẹ cũng cần chỉ bảo, theo dõi cẩn thận. Ở phần trước, tôi đã đưa ra lời khuyên rằng chúng ta không nên can thiệp thái quá vào chuyện của con trai, nhưng đối với con gái (nhất là khi con còn nhỏ) thì việc chỉ dạy kỹ càng như vậy lại vô cùng quan trọng.

Thế nhưng, rất nhiều trường hợp các bà mẹ lại làm ngược lại điều đó. Có lẽ do khác giới tính nên mẹ có nhiều điều còn chưa hiểu rõ về con trai, bởi vậy họ thường bắt bẻ, can thiệp thái quá; ngược lại, do con gái cùng giới tính với mình nên mẹ hay nghĩ rằng “Mình cũng từng như thế. Ở cái tuổi này thì trẻ con dĩ nhiên là như vậy rồi”, từ đó vô tình buông lỏng một cách thái quá. Kết quả là chúng ta đã giáo dục

nên những đứa “con trai không có tinh thần tự lập” và những đứa “con gái ngỗ nghịch”.

Các bà mẹ không nên chỉ vì lý do cùng giới tính mà lơ là chuyện giáo dục con gái. Hãy nhớ rằng khi dạy dỗ con gái, có nghiêm khắc hơn bình thường một chút cũng không sao cả.

Khi nuôi dạy con trai, nếu mẹ cần nhẫn, quát mắng quá nhiều, chúng sẽ nghĩ: “Không hiểu mẹ bị làm sao nữa. Nói chuyện chẳng hợp lý gì cả, mệt mỏi quá!”. Nhưng với con gái lại khác, chúng sẽ chấp nhận chuyện bị mẹ mắng: “Thôi vậy. Cứ nghe lời mẹ nói đã”, và dần dần chúng sẽ hiểu được những gì mẹ dạy.

Tuy nhiên, tiền đề để làm được điều đó là mối quan hệ gần gũi giữa mẹ và con gái. Bởi khi bị mắng vì những điều nhỏ nhặt, chắc chắn ai cũng sẽ cảm thấy buồn bã, chán nản. Để trẻ dù bị mắng mỏ, nhắc nhở mà vẫn hiểu và nghe theo, thì sự giao tiếp, củng cố mối quan hệ chính là yếu tố không thể thiếu.



KHÔNG ĐỂ TRẺ LÀM NỮNG

Như đã nêu ở phần trước: với các bé gái, chúng ta nên dạy dỗ nghiêm khắc. Vậy trong quá trình ấy, chúng ta cần chú ý những điều gì?

Điều duy nhất cần ghi nhớ, đó là: “Không để trẻ làm nũng.” Nếu bé gái lớn lên với tính nũng nịu thì thật là hết cách, chúng ta không thể can thiệp hay thay đổi được nữa.

Tính nũng nịu, bướng bỉnh thực chất là kết quả của việc trẻ thiếu khả năng cảm nhận. Khả năng kiểm chế, nhẫn nại và cảm nhận có liên hệ rất mật thiết với nhau. Chẳng hạn như trẻ ăn kẹo trước bữa, lúc đó trẻ sẽ không còn háo hức tới bữa cơm, hơn nữa ăn cũng không còn thấy ngon miệng. Điều đó có nghĩa là trẻ không những đã không kiểm chế được, mà sau đó khả năng cảm nhận cũng kém đi.

Ngược lại, người có tính nhẫn nại lại có khả năng cảm nhận rất tốt. Nói cách khác, đó chính là sự thông minh.

Để nuôi dạy con trở thành một đứa trẻ “thông minh”, chúng ta hãy giúp con rèn luyện thói quen kiểm chế, nhẫn nại. Ví dụ như, dù đã mua thứ con muốn nhưng bạn cũng đừng đưa cho trẻ luôn, mà hãy nói rằng: “Con chờ đến sinh nhật nhé!”, và làm cho bé phải kiên trì chờ đợi.

Đừng chỉ vì những lý do như trẻ quá dễ thương hay quá nhõng nhẽo nên phải chịu thua mà mua cho chúng. Bởi trẻ sẽ hiểu ra rằng: “Ồ, thì ra chỉ cần làm

âm lên một chút là được.”, và việc bạn sẽ biến con trở thành đứa trẻ “ngốc nghếch” là điều khó có thể tránh khỏi.



HÃY CHO BÉ CẢM GIÁC ĐƯỢC YÊU THƯƠNG

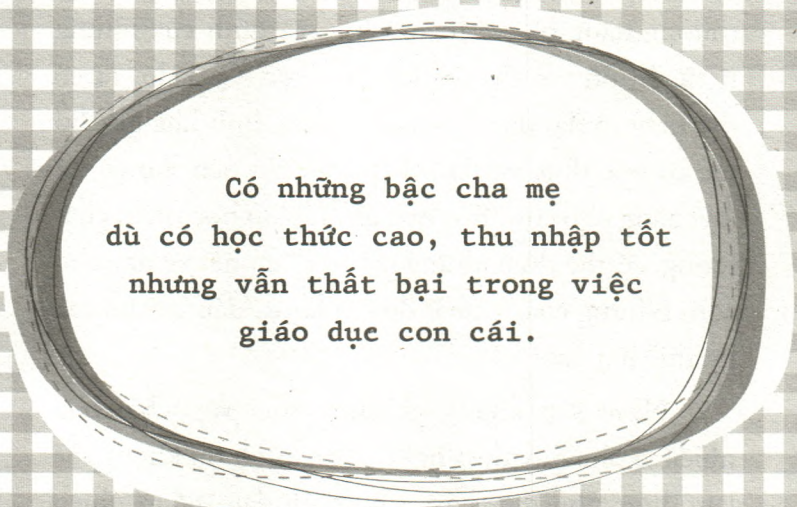
Trong quá trình nuôi dạy con cái, bên cạnh việc rèn giũa nghiêm khắc thì thái độ âu yếm, nâng niu dành cho chúng là điều không thể thiếu, bởi các bé gái luôn muốn nhận được tình yêu thương từ những người xung quanh. Nói cách khác, những bé gái ấy – những người khi lớn lên sẽ chịu nổi đau đớn lúc sinh con và đảm nhận thiên chức làm mẹ – luôn cần cảm giác được chở che, bảo vệ.

Trong quá trình lớn khôn của trẻ, một điều vô cùng quan trọng mà chúng ta không thể không làm là giúp chúng có niềm tin rằng mình đang được thương yêu. Dĩ nhiên, người làm được điều đó không ai khác ngoài cha mẹ. “Bố mẹ yêu con”, “Bố mẹ hạnh phúc vì có con”... Đừng giấu giếm những tình cảm mà bạn dành cho con gái mà hãy nói thành lời và thể hiện qua cả cử chỉ, thái độ. Đừng chờ tới một dịp đặc biệt nào mà hãy luôn cho con thấy tình yêu và sự trân trọng bạn dành cho chúng.

Khi thấy một cảnh hoa đẹp, chúng ta sẽ tự khắc muốn ngắm, nhưng chắc hẳn chúng ta sẽ không để ý nếu đó chỉ là một ngọn cỏ chẳng có gì đặc biệt. Khi con gái muốn nói chuyện gì đó, cha mẹ nên tâm niệm rằng: “Ồ, đứa bé đáng yêu và vô cùng quan trọng đối với cuộc đời mình đang có điều muốn nói”, và đáp lại con thật cẩn kẽ. Đó chính là sự trân trọng dành cho con cái.

Việc này hoàn toàn khác với việc nuông chiều và đáp ứng mọi thứ con muốn. Nếu như không mang tới cho con gái cảm giác được yêu thương thì chúng sẽ không thể trưởng thành một cách lành mạnh được.





Có những bậc cha mẹ
dù có học thức cao, thu nhập tốt
nhưng vẫn thất bại trong việc
giáo dục con cái.



LÀM SAO ĐỂ VƯỢT QUA NHỮNG BẮC “PHỤ HUYNH TỐT NGHIỆP ĐẠI HỌC DANH GIÁ” VÀ NHỮNG BẮC “PHỤ HUYNH GIÀU CÓ”?

Trên những tờ báo, tạp chí của Nhật Bản thường đăng bài về hoàn cảnh gia đình của những sĩ tử thi đỗ với thành tích xuất sắc. Qua đó, ta có thể thấy rõ đại đa số họ đều có gia đình khá giả, bố mẹ có học thức và thu nhập cao. Có tiền, họ có đủ khả năng cho con theo học những lớp học thêm chất lượng, có thể thuê những gia sư giỏi nhất về dạy cho con. Nhưng chẳng phải đó chỉ là sự “đầu tư cho các kỳ thi” hay sao?

Nhìn vào những gia đình như vậy, chắc hẳn nhiều vị phụ huynh sẽ nghĩ “Nhà mình thì không thể làm được như thế” hay “Ôi, mình đâu thể tự nhiên trở thành người giàu được!”, và vội vàng bỏ cuộc.

Đúng là thu nhập bình quân của những ông bố, bà mẹ tốt nghiệp những trường đại học danh giá thường cao hơn rất nhiều so với thu nhập của người bình thường, hẳn mọi người đều phải công nhận điều đó. “Để con cái thi cử đỗ đạt thì bố mẹ phải đầu tư nhiều tiền bạc vào việc giáo dục”, tư tưởng này cũng đã trở nên rất phổ biến. Học sinh những trường tiểu

học dân lập có thành tích cao trong thi cử không chỉ đơn giản là nhờ phương pháp giáo dục tốt của nhà trường, mà là do phụ huynh vừa cho con đi học ở trường, vừa cho con đi học thêm hoặc thuê gia sư kèm riêng.

Tuy nhiên, cũng có những bậc cha mẹ dù có học thức cao, thu nhập tốt nhưng vẫn thất bại trong việc giáo dục con cái. Đó là bởi họ đã không nhận thấy sự đổi thay của thời đại, bỏ qua tầm quan trọng của việc dạy dỗ con cái và chỉ biết cho con đi học thật nhiều lớp học thêm.

Bên cạnh đó, cũng có rất nhiều bậc cha mẹ tuy hoàn cảnh nghèo khó, cuộc sống vất vả nhưng đã dạy dỗ con giỏi giang hơn cả những người tốt nghiệp đại học danh tiếng hay những gia đình giàu có.

Người cha người mẹ nào cũng ấp ủ và mong muốn con cái mình được thông minh, hoạt bát và thành công trong cuộc sống. Điều đó bắt nguồn từ tình yêu thương mà chúng ta dành cho con, và chính vì gia đình không giàu sang, bản thân không được học hành nên cha mẹ mới càng đặt nhiều kỳ vọng vào con, mong con học hành tấn tới.

Trong chương này, chúng ta hãy cùng suy nghĩ về những điều cốt lõi trong phương pháp giáo

dục con, để chúng không thua kém những đứa trẻ xuất thân từ những gia đình bề thế, có điều kiện và học thức.



TRẺ BIẾT CHƠI NHẠC CỤ CÓ TƯ DUY RẤT TỐT

Có khi nào bạn nghĩ tại sao những đứa trẻ học giỏi thường chơi được những nhạc cụ như piano, ghi-ta... chưa? Tôi đã luôn nghĩ đến điều đó. Những cuộc điều tra giáo dục cũng chỉ ra rằng đại đa số sinh viên trường Đại học Tokyo đều biết chơi piano hoặc violon.

Có lẽ hơi ngoài lẽ một chút, nhưng trong số các ban nhạc sinh viên trên khắp nước Nhật, cá nhân tôi cảm thấy ban nhạc của Đại học Tokyo là ban nhạc hay nhất; ban nhạc trường Waseda, Keio cũng rất giỏi; dù chưa từng được nghe nhưng tôi có thể chắc chắn rằng sinh viên trường Kyoto chơi nhạc cũng rất tốt; tôi đã nghe các em sinh viên trường Hitotsubashi chơi đàn, tuy rất vững tay nhưng lại có phần thiếu thú vị; còn nhạc của sinh viên trường Keio thì đầy bất ngờ, ngẫu hứng như có ma lực vậy... Qua đó, chúng ta có thể thấy dường như có một mối liên hệ nào đó giữa khả năng tư duy và kỹ năng chơi nhạc.

Những trẻ chơi được nhạc cụ thì có thể học tập tốt hơn. Hay nói cách khác, việc dạy con chơi những nhạc cụ như piano, violin, ghita... sẽ giúp trẻ tư duy tốt hơn. Liệu điều đó có đúng hay không?

Có thể khẳng định chơi thuần thục một loại nhạc cụ còn khó hơn rất nhiều so với việc học tập. Lấy việc học piano làm ví dụ: nếu muốn giỏi thì nhất định phải kiên trì rèn luyện, tự mình học hỏi. Trong đó, tiền đề chính là biết tự giác luyện tập nhuần nhuyễn ở nhà trước khi sang buổi học tiếp theo. Hơn nữa, giáo viên càng giỏi sẽ càng yêu cầu khắt khe về việc tập luyện ở nhà.

Không ít các bậc phụ huynh luôn khổ sở trong việc ép con luyện tập piano ở nhà. Nếu không nhắc nhở, quát mắng, giám sát thì chúng sẽ không thể tập luyện nghiêm túc.

Không chỉ có vậy, việc đọc được cao độ, trường độ, giai điệu của một bản nhạc cũng không hề dễ dàng. Hơn nữa, chơi piano phải dùng cả hai tay, tay trái và tay phải lại đánh những nốt khác nhau. Để con có thể đánh được đúng nhịp và chính xác theo bản nhạc thì sự uốn nắn, chỉ bảo chi tiết của thầy cô và cha mẹ là rất cần thiết.

Sau khi trải qua những khó khăn ấy, việc thành thạo một bản nhạc sẽ giúp trẻ chìm trong cảm giác

vui sướng vì hoàn thành được bài tập và rất khó để bắt đầu tập một bài mới. Trong trường hợp đó, trẻ cần vừa tiếp tục cố gắng, vừa cảm nhận được niềm vui khi thấy mình đang dần tiến bộ. Hơn nữa nếu vinh dự được chọn làm người đánh piano trong những tiết mục hợp xướng ở trường thì đó sẽ là một niềm tự hào rất lớn đối với trẻ, giống như được đeo huy chương vậy.

Quý độc giả thấy sao? Chắc hẳn các bạn đều đã hiểu rằng sẽ tốt hơn nếu chúng ta vừa tạo điều kiện cho con ôn thi vào cấp hai vừa cho con tập đàn thường xuyên. Tìm được giáo viên giỏi, sự chung sức của cha mẹ cùng với nỗ lực luyện tập của con... tất thấy những điều này chắc chắn sẽ nâng cao khả năng tư duy cũng như tính nhẫn nại của trẻ. Chính vì lẽ đó, việc chơi đàn piano giỏi và việc học tốt có liên hệ rất mật thiết với nhau.

Tuy nhiên, ở đây lại nảy sinh một nghi vấn: Chẳng phải trong những môn nghệ thuật như piano, violin và các loại nhạc cụ khác đều có những tài năng thiên phú đó sao?

Về vấn đề này, các giáo viên dạy đàn đều nói như sau: “Không có ai ngay từ đầu đã là thiên tài cả. Thông thường trẻ đều có chung một xuất phát

điểm. Tuy nhiên sự thông minh, tư duy nhanh nhạy để hiểu được những gì mình đang làm, những nốt nhạc mình đang đánh sẽ khiến các em tiến bộ nhanh hơn. Ngoài ra, cha mẹ và thầy cô cần thể hiện cho trẻ thấy được sự hài lòng, hạnh phúc mỗi khi chúng đạt được một bước tiến nào đó. Cho dù là đứa trẻ nào đi chăng nữa, nếu có thể rèn luyện tính nhẫn nại này tới khi học cấp ba thì dẫu không có năng khiếu, chúng cũng sẽ vẫn đánh đàn hay. Quả thật, cách dạy dỗ của cha mẹ sẽ quyết định việc con có thể tiến bộ được hay không. Năng khiếu là yếu tố giúp trẻ chơi nhạc thành thục sớm hơn bình thường, thế nên nó cũng chỉ xuất hiện ở một số trường hợp đặc biệt mà thôi.”

Đây cũng là quan điểm của các giáo viên tại những trung tâm luyện thi nổi tiếng. Chơi đàn cũng giống như việc học hành – phụ thuộc rất nhiều vào cha mẹ. Trong đó, hai điều cơ bản mà cha mẹ cần làm là “rèn luyện cho con tính kiên trì” và “giúp con cảm thấy hào hứng, vui sướng khi bản thân tiến bộ hơn trước”. Không phải chỉ gào thét, thúc giục con luyện tập, cha mẹ cần khiến con hiểu được cảm giác hạnh phúc khi nhìn lại thành quả sau bao nhiêu cố gắng của bản thân.

Đến đây, tôi xin phép được giới thiệu tới bạn đọc trường hợp của một bé gái:

Gia đình em I có truyền thống nghệ thuật, mẹ từng là sinh viên chuyên ngành âm nhạc, từ nhỏ em đã đặt mục tiêu thi vào trường Đại học Nghệ thuật Tokyo và chuyên tâm học đàn piano, organ. Chế độ luyện tập của em vô cùng khắt khe, ngay từ khi còn nhỏ em đã duy trì chế độ tập luyện ít nhất hai tiếng mỗi ngày.

Để chuẩn bị cho kỳ thi vào cấp ba, em I có đến nhờ tôi tư vấn. Ngoại trừ môn Thể dục, điểm số các môn còn lại của em khá cao. Cô bé là tuýp người kiên định, nhẫn nại, chữ viết ngay ngắn và không bao giờ nuốt lời.

Tôi đã tiếp xúc nhiều với những người làm nghệ thuật, dựa trên kinh nghiệm của mình, tôi nghĩ rằng cô bé nên phát huy những năng lực khác của bản thân chứ không chỉ có âm nhạc. Thông thường, kiến thức của những người đi theo con đường nghệ thuật sẽ không đều và có những mảng kém hơn. Tuy nhiên cô bé này lại học khá đều, vì vậy tôi cho rằng sẽ tốt hơn nếu I không học chuyên về nghệ thuật.

Cô gái thông minh này đã đỗ vào trường cấp ba công lập hàng đầu Nhật Bản trong khi vẫn tiếp tục

luyện tập piano, organ. Và khi kỳ thi đại học đến gần, lẽ dĩ nhiên, mẹ cô bé rất mong con thi vào trường Đại học Nghệ thuật. Tôi đã trao đổi với mẹ cô bé, phản đối điều đó và chỉ ra nhiều lý do nhưng cô ấy hoàn toàn không đồng ý. Cuối cùng, tôi đã đưa ra ý kiến thế này: “Tôi không quan tâm em I có thi vào Đại học Nghệ thuật hay không, nhưng để cho chắc chắn, mong chị hãy cho cháu thi thêm khoa Kinh tế Chính trị của trường Waseda.”

Khi nghe theo lời tôi và dự thi vào khoa Kinh tế Chính trị của trường Đại học Waseda, quả nhiên cô bé đã đỗ – đúng như tôi dự đoán. Cuối cùng, I đã không nghe theo lời mẹ và từ bỏ dự định thi vào trường Đại học Nghệ thuật.

Nửa năm sau, việc học của cô bé đã đi vào quỹ đạo, I ngày càng xinh đẹp và tận hưởng cuộc sống sinh viên một cách vui vẻ. Cùng với thành tích học tập không thể chê vào đâu được, cô bé đã có thể tự lập, không còn bị mẹ can thiệp vào chuyện học hành.

Những đứa trẻ chơi đàn piano giỏi thường dễ dàng thành công hơn trong thi cử. Ở một mức độ nào đó, trẻ thành thạo piano thường có kỹ năng tốt khi làm bài thi. I có thể học tập, tiếp thu tốt đến vậy một phần cũng là nhờ khả năng chơi piano và

organ thuần thực. Kết quả cuối cùng là cô bé đã có một bước tiến lớn, trở nên giỏi giang hơn cả bố mẹ của mình.



NÊN CHƠI ĐÀN ORGAN ĐIỆN TỬ HƠN LÀ PIANO?

Thông thường, những gia đình cho con đi học piano đều đã có sẵn đàn. Piano lại là loại nhạc cụ cổng kênh nên tất nhiên nó sẽ chiếm rất nhiều diện tích, và nếu như ở những khu chung cư thì căn nhà phải có hệ thống cách âm rất tốt.

Những gia đình có người học piano thường ở nhà riêng, ngoài ra, piano không phải là một món đồ rẻ. Để mua được một chiếc piano phải chi rất nhiều tiền của, và để có chỗ đặt nó cũng lại là một vấn đề lớn. Điều đó có nghĩa: những gia đình có điều kiện cho con học piano là những gia đình có thu nhập rất cao.

Tuy nhiên, xin đừng vội nghĩ: “Gia đình chúng tôi không có nhiều tiền như thế, nên...” Lý do piano có thể giúp con bạn thông minh hơn là bởi nó sẽ “huấn luyện tay phải và tay trái tạo ra những âm sắc khác nhau”, việc chơi piano bằng cả hai tay sẽ giúp ích cho sự phát triển của hai bán cầu não.

Và nếu như piano sẽ giúp ích cho con bạn trong việc nâng cao khả năng tư duy, vậy thì chắc chắn chúng ta còn có một lựa chọn tuyệt vời nữa, đó chính là đàn organ điện tử.

Những chiếc đàn organ điện tử thường không đắt như đàn piano truyền thống. Hơn nữa khi chơi đàn organ điện tử, ta còn phải dùng chân để điều chỉnh gam (tất nhiên piano cũng cần dùng chân, nhưng bàn đạp của nó chỉ để tạo ra tiếng vang). Bởi lẽ đó, đàn organ điện tử sẽ có tác dụng tốt hơn vì trẻ phải dùng đến cả chân để điều chỉnh gam âm.

Dĩ nhiên, vì organ điện tử khác với piano nên chúng ta không thể hy vọng trẻ sẽ được chọn làm người đệm đàn trong những tiết mục hợp xướng. Nhưng so với piano, organ điện tử sẽ mang lại cảm giác vui sướng “Làm được rồi!” sớm hơn. Dù chỉ là một đoạn ngắn nhưng organ điện tử vẫn có thể mang lại những cảm xúc thỏa mãn, bởi vậy, đôi khi nó còn mang lại nhiều lợi ích hơn cả piano.

Tôi đưa ra ví dụ về piano và organ điện tử để hy vọng bạn đọc sẽ không còn nghĩ: “Con nhà giàu sẽ nhận được sự giáo dục tốt hơn, mình không thể thay đổi được điều đó.” Nếu nắm được những điều cốt lõi trong việc nuôi dạy con cái, biết thu thập và chọn lọc

thông tin, các bạn có thể mang tới cho con mình sự giáo dục tuyệt vời, vượt xa những gia đình chỉ biết “đầu tư cho các kỳ thi”.



NÂNG CAO KHẢ NĂNG VIẾT NHỜ ĐỌC SÁCH

Trong phần này, tôi xin phép được nói về nền giáo dục nước ngoài, cụ thể là trình độ giáo dục ưu việt của Phần Lan.

So với các nước khác trên thế giới, Phần Lan có số lượng gia đình sưu tập sách nhiều hơn hẳn. Hơn nữa, chính sách giáo dục ở đây cũng rất tiến bộ, nhà giáo nổi tiếng Nhật Bản Mukaiyama Yoichi từng viết: “10% thu nhập của giáo viên Phần Lan được trích cho các thư viện, thật đáng ngạc nhiên!”

Nếu muốn nuôi dạy con thật tốt, các bậc cha mẹ hãy dành số tiền để con đi học thêm cho thư viện! Nếu muốn con thông minh, giỏi giang thì việc xây dựng thói quen đọc sách cho con sẽ mang lại hiệu quả tốt hơn cả.

Từ những trải nghiệm sau một quãng thời gian dài làm gia sư, tôi có thể khẳng định rằng con cái ở những gia đình thường xuyên đọc sách có xu hướng tiếp thu rất tốt. Trái lại, đa số những trẻ suốt ngày

chỉ biết dán mắt vào ti-vi thường có thành tích học tập không tốt. Thói quen đọc sách và học lực có mối quan hệ rất mật thiết với nhau, chắc hẳn bạn đọc đang tự hỏi tại sao lại có chuyện như vậy?

Đó là về cơ bản, khả năng tiếp thu ở tất cả các môn học đều dựa trên khả năng ngôn ngữ. Thực ra khi nói một đứa trẻ học tốt cũng có nghĩa tôi đang khen em đó có năng lực ngôn ngữ tốt.

Không ngoa chút nào khi nói rằng quá trình mà chúng ta phải trải qua trước khi có thể nghiên cứu sâu vào chuyên môn, hay nói cách khác là quá trình học tập của chúng ta cho đến trước khi vào đại học, mục tiêu chính là để “có khả năng ngôn ngữ tốt”.

Tuy nhiên tôi cũng xin lưu ý rằng, “năng lực ngôn ngữ tốt” hay “khả năng ngôn ngữ tốt” không đơn giản chỉ dừng lại ở việc đạt điểm cao môn Văn ở trường hay lớp học thêm. Cho dù không có khả năng ngôn ngữ tốt, học sinh vẫn có thể đạt điểm cao ở những bài kiểm tra này nếu chăm chú nghe giảng, ghi bài đầy đủ và học thuộc lòng. Tương tự như vậy, nếu chăm chỉ học theo chương trình học ở các lớp học thêm thì chắc chắn có thể đạt được điểm cao trong các bài thi ở trung tâm đó. Tuy nhiên, “khả

năng ngôn ngữ” mà tôi muốn nói đến mang nghĩa hoàn toàn khác.

Vậy thì “khả năng ngôn ngữ” đó thật ra là gì?



NĂNG LỰC VIẾT TỐT SẼ GIÚP TRẺ BIẾT NẾU QUAN ĐIỂM CỦA BẢN THÂN

“Khả năng ngôn ngữ” không chỉ là việc có thể đọc sách lâu lâu mà còn một yếu tố quan trọng nữa, đó là có thể đưa ra suy nghĩ của mình về những gì đã đọc được, nắm được ý chính mà tác giả gửi gắm trong tác phẩm và dùng những lý lẽ của mình để viết nên những lời phản biện.

Trên thực tế, chính những bài học, bài kiểm tra cũng là cơ hội để trẻ rèn luyện khả năng ngôn ngữ của mình. Để tóm lược những thông tin và viết báo cáo, lẽ dĩ nhiên cũng cần phải biết hành văn. Nếu không thể viết ra suy nghĩ của bản thân thì trẻ sẽ không thể nắm chắc được kiến thức trong sách giáo khoa cũng như sách tham khảo.

Trong các kỳ thi, tất cả câu hỏi đều được viết bằng tiếng Nhật, và để có thể hiểu rõ đề bài, đưa ra câu trả lời chính xác thì kỹ năng viết là điều không thể thiếu.

Đọc tới đây, có lẽ độc giả sẽ nghĩ: “Tất nhiên rồi! Có được kỹ năng đó thì khi đi thi Văn, dù là câu

hỏi trắc nghiệm hay tự luận cũng đều có thể làm được dễ dàng. Nhưng con tôi không có ý định trở thành nhà văn nên tôi cũng không trông mong cháu có kỹ năng tốt như vậy.”

Tôi không cho rằng suy nghĩ này là đúng.

Như tôi đã nhắc lại nhiều lần trong cuốn sách này, chúng ta nuôi dạy con giỏi giang không chỉ để chúng thành công trong thi cử! Để con có được cuộc sống tốt đẹp, điều cha mẹ cần làm là cho con hiểu được tường tận sự việc chứ không chỉ dừng lại ở những bài thi.

Để làm được điều đó, đọc và hiểu những gì người khác viết và phản hồi ý kiến của mình bằng năng lực ngôn ngữ là điều kiện tiên quyết. Nếu như không rèn giũa kỹ năng này thì cho dù có thành công trong thi cử đi chăng nữa, trẻ cũng không thể nào có bước phát triển nhảy vọt trong tương lai.



**KHÔNG THỂ DƯA VÀO GIÁO VIÊN DẠY VĂN ĐỂ NÂNG CAO
KHẢ NĂNG NGÔN NGỮ**

Rèn luyện khả năng ngôn ngữ là yếu tố quan trọng không thể thiếu trong quá trình giáo dục trẻ thành tài. Tuy nhiên, chắc hẳn các bạn cũng hiểu một sự thật rằng, các giáo viên dạy Văn thường không hướng cho học sinh rèn luyện kỹ năng đó trong các tiết học.

Tất nhiên, cũng có những trường hợp “may mắn” gặp được những giáo viên tuyệt vời. Thế nhưng, hẳn ai cũng nhận ra thực trạng giáo dục hiện nay chỉ dừng lại ở việc đánh giá học sinh qua việc chúng có học thuộc bài hay không, số lượng thành ngữ tục ngữ mà chúng nhớ được và qua những bài tập như chọn đáp án đúng hay điền vào chỗ trống...

Đáng tiếc hơn cả là những người có năng lực ngôn ngữ tốt lại thường không trở thành giáo viên dạy Văn. Thông thường, những người như vậy sẽ đi theo ngành pháp luật, kinh tế và làm việc trong các cơ quan chính quyền, các doanh nghiệp phát triển hoặc trở thành nhà nghiên cứu.

Điều thú vị là những người thực sự có khả năng ngôn ngữ lại không mấy ai tốt nghiệp từ khoa Văn. Trên thực tế, đại đa số những người học khoa Văn lại là những người chỉ giỏi học thuộc lòng, còn những người thực sự có năng lực ngôn ngữ tốt thì thường không muốn dừng lại ở việc hiểu biết về văn học trong nước mà họ còn có thể dịch, đọc trơn tru và hiểu được văn học nước ngoài.

Có rất nhiều trường hợp những người giỏi ngôn ngữ đi theo những ngành như chính trị, kinh tế hay luật. Sau khi tốt nghiệp những ngành đó, họ sẽ thử

thách mình với những kỳ thi tuyển viên chức cao cấp, trở thành thẩm phán, luật sư hoặc làm việc trong những công ty hàng đầu.

Trong giao tiếp, họ cũng có những đặc trưng riêng. Họ thường đưa ra rất nhiều những câu hỏi như: “Bạn đang làm O hay là X?” Và ngay khi chúng ta trả lời, họ sẽ hỏi tiếp những câu chi tiết hơn: “Ồ, thế thì là A hay B?”

Điều đó có nghĩa là ở một mức độ nào đó, họ có thể lường tượng ra suy nghĩ của đối phương, và sẽ đi vào chi tiết sự việc để làm cho mọi thứ rõ ràng hơn.



**HÃY TÌM MUA NHỮNG CUỐN SÁCH VỀ VẤN ĐỀ
MÌNH QUAN TÂM**

Và bây giờ tôi xin được đi vào vấn đề về sách. Khi chúng ta không thể kỳ vọng quá nhiều vào chất lượng giáo dục ngôn ngữ cho trẻ ở trường học, vậy thì đâu là việc cha mẹ cần làm để nâng cao năng lực ngôn ngữ cho chúng?

Như tôi đã đề cập trong những phần trước, đó chính là “đọc sách”. Theo kinh nghiệm cũng như quan sát của tôi thì con cái trong những gia đình có thói quen đọc sách thường có năng lực ngôn ngữ tốt hơn.

Vì những bậc phụ huynh thường xuyên đọc sách sẽ có khả năng ngôn ngữ tốt, nên dĩ nhiên họ có thể giúp cho con cái cũng có năng lực này. Nếu thử suy nghĩ về những lập luận dưới đây của tôi, có lẽ bạn cũng sẽ cho rằng điều đó là hợp lý.

Người thường xuyên đọc sách chắc chắn sẽ biết sử dụng từ ngữ một cách linh hoạt, nhờ vậy mà ngay cả trong hội thoại, họ cũng có thể sử dụng những từ khó một cách dễ dàng. Và dĩ nhiên con cái của họ cũng chịu ảnh hưởng của điều đó. Khi con nghe thấy những từ ngữ như vậy, chúng sẽ tự thắc mắc nó có nghĩa là gì và suy luận ra dựa vào văn cảnh. Nói cách khác, trẻ được lớn lên trong gia đình có văn hóa đọc sách sẽ có vốn từ rộng và có thể rèn luyện khả năng ngôn ngữ mỗi ngày.

Vậy thì nên làm gì để tạo thói quen đọc sách cho con? Để làm được điều đó, trước hết bạn cần phải đặt những cuốn sách ở bên cạnh con! Hãy cố gắng chọn lựa những kiệt tác, những tác phẩm nổi tiếng của thế giới.

Tuy nhiên trong số những tác phẩm nổi tiếng đó, hãy chọn những cuốn sách hấp dẫn và có thể gây hứng thú cho con. Trẻ em ngày nay luôn bị cám dỗ bởi trò chơi điện tử, internet và rất nhiều phương

tiện giải trí khác. Trong điều kiện sống như vậy, nếu như trẻ không không có ham muốn đọc sách thì dù cuốn sách có là những kiệt tác, dù có ý nghĩa đến mấy chúng cũng sẽ không đọc.

Tiếp theo đây, tôi xin được nói về “khả năng quan sát của cha mẹ”. Cha mẹ cần để ý, quan sát trẻ hàng ngày để biết được con đang hiểu kỳ, tò mò về điều gì, từ đó lựa chọn những cuốn sách thú vị về chủ đề đó cho con. Việc cha mẹ tìm hiểu sở thích của con, từ đó chọn lựa những cuốn sách tốt nhất về chủ đề đó sẽ giúp ích rất nhiều cho chúng, đặc biệt là với những trẻ chưa có năng lực ngôn ngữ tốt.

Nếu như con yêu thích bóng chày, bạn có thể mua và đặt sẵn lên giá sách những cuốn viết về những cầu thủ bóng chày xuất sắc; nếu như con thích cà ri, thì bạn nên thử cho con đọc sách về ẩm thực Ấn Độ... Tóm lại, hãy lựa chọn sách sao cho phù hợp với sở thích của con.

Khi nhìn thấy một cuốn sách viết về chủ đề mà mình vốn yêu thích, chắc chắn chúng sẽ mở ra và bắt đầu hăng say đọc. Nâng cao khả năng đọc của con bằng việc ép chúng đọc những cuốn sách mà chúng không có hứng thú là điều không thể, và như vậy cũng vô tình khiến chúng ghét đọc sách ngay từ đầu.

Trái lại, nếu như có lòng hiếu kỳ thì dù có là cuốn sách khó mà người bình thường hiếm khi đọc, trẻ cũng sẽ cố gắng tìm hiểu. Và khoảnh khắc này chính là lúc mà năng lực ngôn ngữ bắt đầu được đánh thức.

Khiến con đọc những cuốn sách khó nhờ tính tò mò và lòng hiếu kỳ chính là bí quyết mấu chốt để nâng cao khả năng đọc cho con cái.



ĐỂ CON ĐƯỢC LỰA CHỌN CUỐN SÁCH MÀ MÌNH MUỐN

Để con có được thói quen đọc sách, tôi còn một lời khuyên nữa dành cho các bậc cha mẹ, đó là hãy đưa con tới thư viện, nhà sách và để con chọn những cuốn sách mà chúng muốn đọc.

Tuy nhiên riêng truyện tranh thì không được. Dĩ nhiên cũng có những cuốn truyện tranh bổ ích, nhưng nếu có truyện tranh thì trẻ sẽ không đọc sách nữa, vì đọc truyện tranh vui hơn đọc sách thường. Nếu con vẫn nhất quyết muốn đọc truyện tranh thì cha mẹ hãy chỉ cho chúng những truyện được đánh giá là “bổ ích”. Làm như vậy có thể phần nào tránh được việc con đọc những truyện có nội dung xấu.

Ngoài ra, khi cho con chọn sách, cha mẹ cần sử dụng thời gian thật cẩn thận và hợp lý. Hãy dẫn dò con những câu như: “Mẹ cũng cần chọn sách cho mẹ, vì thế con hãy tự tìm cuốn sách mình muốn đọc rồi chờ mẹ nhé”, và để con chờ trong một khoảng thời gian nhất định.

Khi đó, trẻ sẽ tò mò không biết bạn muốn đọc sách gì, nên chắc chắn chúng sẽ hỏi: “Mẹ chọn sách gì thế?” Đây chính là cơ hội để cha mẹ có thể trực tiếp dạy con phương pháp chọn sách.

“Ừm... Đạo này mẹ thấy thích học làm bánh nên chọn mua sách của đầu bếp này. Đọc rồi mẹ sẽ làm thử xem sao, con phải ăn đấy nhé. Còn quyển này, đạo gần đây ở I-rắc lại xảy ra chiến tranh, mẹ muốn đọc để tìm hiểu xem tại sao chiến tranh vẫn tiếp diễn như vậy!”... Bằng cách này, cha mẹ có thể giải thích về những mối quan tâm cũng như lý do chọn sách của bản thân, qua đó cho con thấy một ví dụ thực tế về cách chọn sách.

Sau khi chăm chú nghe mẹ giải thích, thường trẻ cũng sẽ kể về những quyển sách mình chọn: “Con sẽ lấy quyển này, là sách do một nhà khoa học viết. Ông ta nuôi và nghiên cứu bọ rầy, loài bọ có họ hàng với bọ cánh cứng, có vẻ thú vị lắm mẹ ạ.”

Nghe con nói xong, bạn cũng hãy đáp lại một cách tích cực, ví dụ như: “Ừ nhỉ, có vẻ hay đấy. Con đọc xong thì cho mẹ mượn nhé?” Khi thấy cha mẹ cũng tỏ ra hứng thú về một vấn đề nào đó mà mình quan tâm, trẻ sẽ cảm thấy rất vui sướng, từ đó sẽ tích cực đọc sách hơn.



HÃY TẠO THÓI QUEN MUA SÁCH HÀNG THÁNG

Một số gia đình mà tôi biết có thói quen cứ chủ nhật đầu tháng là cả nhà lại cùng nhau đến hiệu sách để mua sách. Sau khi mua về, những cuốn sách đó được xếp lên một giá sách nhỏ gần bàn ăn. Trên giá sách đó là những cuốn mua từ tháng trước còn đang đọc dở, cộng với số sách cả gia đình mua trong tháng này. Và khi đã đọc xong thì cuốn sách sẽ được chuyển sang một cái giá lớn khác.

Làm như vậy thì chỉ cần nhìn qua giá sách là có thể thấy được tốc độ đọc sách của từng người. Vì sách được xếp gần bàn ăn nên trong lúc chờ tới bữa cơm, mọi người có thể ngồi đọc sách, và trong bữa ăn cả nhà có thể cùng nhau trao đổi về cuốn sách mình vừa đọc. Sau bữa ăn thì có thể đưa cho nhau xem cuốn sách mà mình thích, rồi lại cùng nhau trò chuyện về nội dung sách.

Như vậy nghĩa là cả gia đình cùng sở hữu, sử dụng những cuốn sách đó, và cứ đến tháng mới là tất cả lại cùng đến nhà sách.

Vì mỗi tháng đều mua tới hơn 10 cuốn sách, nên khi nói chuyện với bạn bè, các thành viên trong gia đình cũng thường lấy những cuốn sách hay ra làm chủ đề câu chuyện. Họ nắm bắt thông tin từ sách, có thói quen kiểm tra cẩn thận từng trang báo hay tạp chí, xem quảng cáo sách mới xuất bản và mong ngóng tới đợt mua sách tiếp theo.

Việc cha mẹ tạo thói quen đọc sách cho chính mình để con noi theo chính là phương pháp dạy trẻ hiệu quả hơn cả.

Giá sách đắt cũng là một điều đáng ngại, nhưng nếu so sánh với chi phí cho những lần đi chơi thì vẫn rẻ hơn rất nhiều. Hơn nữa, việc cả gia đình cùng nhau ra ngoài hàng tháng sẽ giúp gắn kết tình cảm giữa các thành viên – điều mà đôi khi rất khó để làm được.



NHÌN VÀO GIÁ SÁCH LÀ CÓ THỂ BIẾT ĐƯỢC LỰC HỌC CỦA CON

Bên cạnh kinh nghiệm dạy gia sư, tôi cũng đã tìm hiểu rất nhiều gia đình. Kết quả là, đến nay chỉ cần nhìn vào giá sách của một gia đình, tôi đã có thể

dự đoán được ở một mức độ nào đó về lực học của con cái họ.

Ví dụ như, nếu trong nhà có cả những cuốn sách chuyên ngành chuyên sâu, thì con cái gia đình đó chắc hẳn có năng lực tốt. Hoặc tôi cũng đánh giá rất cao nếu trên giá sách của gia đình đó xếp những cuốn văn học khá “khó nhằn”, mà nếu không có niềm đam mê và sự nỗ lực thì không thể đọc được.

Ngược lại, giá sách chỉ toàn loại sách hướng dẫn phương pháp là rất không nên. Bởi loại sách này luôn được các tác giả viết sao cho dễ hiểu nhất với người đọc.

Nhưng nếu có sự quan tâm, thích thú với một vấn đề nào đó thì dù sách viết có khó hiểu đến đâu, độc giả vẫn sẽ tiếp tục tìm hiểu. Cũng có thể nói rằng nếu chỉ đọc những cuốn sách hướng dẫn phương pháp thì niềm yêu thích của chúng ta cũng chỉ dừng lại ở những điều dễ hiểu và trí tò mò sẽ không được tiếp tục kích thích.

Có thể thấy những gia đình có giá sách thể hiện sự tìm tòi nghiên cứu, tìm hiểu sâu về cùng một vấn đề thì chắc chắn cha mẹ trong gia đình đó phải có lòng hiếu kỳ và ham học hỏi. Khi thấy cha mẹ băn khoăn “Tại sao lại thế này nhỉ?”, con cái cũng sẽ thắc

mắc “Tại sao?”, “Vì sao nhỉ?” Cứ như thế, chúng sẽ ngày càng tài giỏi hơn.



ĐI CẨM TRẠI LÀ CÁCH TỐT ĐỂ GIÁO DỤC CON

Tôi đã từng viết điều này trong các cuốn sách khác: Đi cắm trại chính là cơ hội để cha mẹ mang tới cho con những trải nghiệm tuyệt vời nhất!

Khi đi cắm trại, con cái cũng có việc để làm. Ví dụ như khi đến nơi, trước tiên cả nhà thường cùng nhau uống trà. Và để uống trà, ta phải nhóm lửa, đun nước. Vì thế trẻ có thể được cha mẹ giao cho một vài việc vặt, chẳng hạn như đi múc nước, lấy củi; nếu muốn làm cà ri cho bữa chiều, ta cần có bếp lửa để đặt nồi và nguyên liệu lên. Cần phải nhặt những viên đá thích hợp và xếp lên nhau cho vững. Để thái rau ta cần một cái thớt. Trước khi làm tất cả những việc đó, ta không thể không căng bạt (để che nắng), và cha mẹ có thể nhờ con trèo lên cây để căng bạt...

Khi cắm trại có rất nhiều việc phải làm, nhưng tất cả mọi người đều hào hứng làm chúng. Đây chính là điều đặc biệt của một chuyến cắm trại.

Lúc ở nhà, trẻ thường không mấy hứng thú với những công việc được bố mẹ giao cho như bày

biện bàn ăn, đun nước... nhưng khi đi cắm trại chúng lại rất hào hứng với những công việc đó. Những niềm vui như vậy trẻ em ngày nay không còn mấy khi được trải nghiệm nữa, vì vậy mà chúng sẽ rất say mê và hăng hái hoàn thành những phần việc của mình.

Hơn nữa, có rất nhiều điều mà chúng ta muốn làm cho con xem để chúng được trải nghiệm, chẳng hạn như khi châm lửa thì củi sẽ cháy như thế nào, hay khi ném viên đá xuống hồ thì nó sẽ lướt như thế nào... Để trẻ tận mắt nhìn thấy củi lửa vào cái thời đại này, có lẽ chỉ có thể đưa chúng đi cắm trại mà thôi.

Thông thường khi trẻ biết rằng có việc cần phải làm, chúng sẽ nảy ra rất nhiều ý tưởng mới. Và điều này sẽ được phát huy tối đa khi chúng tham gia cắm trại.

Tuy nhiên, để có được một buổi cắm trại hoàn hảo cho cả gia đình thì cha mẹ cũng có rất nhiều thứ phải chuẩn bị, và có lẽ rất nhiều bà mẹ sẽ e ngại điều này. Dù vậy, đây sẽ là cơ hội tuyệt vời để dạy cho con giỏi giang, thông minh hơn, vì vậy các bạn hãy thường xuyên đưa bé đi cắm trại nhé!



Suốt 24 tiếng đồng hồ trong ngày, con người sẽ trải qua hai trạng thái: “trạng thái tư duy tốt” và “trạng thái thờ ơ”. Vì vậy, khi cha mẹ mong muốn con “lành lợi, giỏi giang hơn” cũng có nghĩa là họ đang mong con giữ “trạng thái tư duy tốt” càng lâu càng tốt.

Vậy biểu hiện cụ thể của hai trạng thái này như thế nào?

- ★ “Trạng thái thờ ơ” là khi ta tiếp nhận thông tin một cách uể oải, bị động và không muốn làm gì cả. Để tránh lâm vào trạng thái này, điều tối kỵ là chỉ tiếp nhận thông tin một cách thụ động, ví dụ như xem ti-vi hay chơi các trò chơi điện tử;
- ★ Ngược lại, “trạng thái tư duy tốt” là khi ta muốn chủ động thực hiện một điều gì đó. Nếu muốn trẻ ở trong trạng thái này càng lâu càng tốt thì cha mẹ nên giao cho con làm một việc cụ thể mà chúng cảm thấy hứng thú.

Chính vì vậy, việc dạy cho con những cách để tạo ra một thứ gì đó là vô cùng quan trọng. Bởi trong quá trình đó, trẻ sẽ học được rất nhiều điều chứ

không chỉ có các kỹ năng. Cũng tương tự như việc những người thợ giỏi thường rất tự hào về bản thân, học hỏi những “kỹ năng tốt” sẽ giúp xây dựng niềm kiêu hãnh trong trẻ.

Tôi có lời khuyên rằng bạn đọc nên cho con học cách làm đồ gỗ. Chỉ cần ghé thăm cửa hàng thủ công, bạn sẽ thấy rất nhiều nguyên liệu được bày bán ở đây. Chắc hẳn các ông bố sẽ lên ngay những ý tưởng như thử làm một cái giá sách chẳng hạn... Tự tay làm một món đồ nào đó khiến ta phải thử nghiệm trong thực tế, khiến ta phải tập trung vào nó. Nếu như con được cùng bố đóng một chiếc bàn học, chẳng phải chúng sẽ cảm thấy rất tuyệt vời sao?

Hay như nấu ăn chẳng hạn: việc nắm được công thức, cách tăng giảm lửa, thời điểm nêm gia vị, cách trình bày... để đạt được sự hài hòa trong tất cả các khâu chế biến, đó chính là “nấu ăn”. Hơn nữa, việc tự làm đồ ăn cho chính mình là điều tối thiểu mà con người cần nắm vững khi sống trên cuộc đời này. Học cách tự nấu ăn cũng là bước đầu tiên để trẻ có thể sống tự lập.

Khi con thấy hứng thú và bắt đầu tập làm các công việc nội trợ, bạn hãy động viên và khen ngợi con nhiều hơn. Học các kỹ thuật nấu ăn không chỉ có

ý nghĩa đối với khả năng sống tự lập của trẻ mà còn góp phần rất lớn trong việc nâng cao sự tập trung, kỹ thuật, khả năng sử dụng thời gian hiệu quả của trẻ.



CHÍNH VÌ CÓ ĐỐI THỦ NÊN CÁC TRÒ CHƠI GIÚP ÍCH RẤT NHIỀU CHO TƯ DUY

Ngày nay, khi các loại đồ chơi lan tràn khắp thị trường, chúng ta nên cho con thứ gì mới là tốt nhất?

Trong phần trước tôi cũng đã nhắc đến trò chơi điện tử, đó là thứ khiến cho trẻ “chỉ tiếp nhận thông tin một cách thụ động” và không tốt cho phát triển tư duy. Ngược lại, việc tự mình làm ra những món đồ thủ công, bỏ công sức và động não suy nghĩ mới là phương pháp tốt nhất.

Ví dụ như khi chơi xếp hình Lego, nếu không tưởng tượng ra sản phẩm hoàn thiện trước khi xếp thì chúng ta không thể hoàn thành khối hình đó. Việc “tưởng tượng ra sản phẩm hoàn thiện” này có tác dụng rất tốt cho quá trình rèn luyện trí óc.

Hơn nữa, bộ xếp hình Lego gồm rất nhiều các khối nhỏ hình thù đơn giản, do đó việc lắp ghép chúng thành một khối lớn hoàn chỉnh mất rất nhiều công sức. Đây chắc chắn là yếu tố quan trọng nhất giúp nâng cao khả năng tư duy của trẻ.

Tương tự, Carrom Board – trò chơi được đánh giá cao tại Ấn Độ cũng rất hữu ích. Luật của trò chơi này là búng vào đồng xu sao cho nó rơi trúng vòng tròn (gần giống chơi bi-a). Tuy là trò chơi nhóm trong nhà nhưng Carrom Board lại có một sức hút riêng khiến người chơi có cảm giác hào hứng, phấn khích không kém các môn thể thao. Carrom Board đặc biệt có hiệu quả với những trẻ không giỏi tính toán.

Nguyên nhân dẫn tới khả năng tính toán của trẻ còn yếu không có gì khác ngoài “tư duy lệch trọng tâm”. Khi chơi trò này thì chắc chắn 100% trẻ thua là do chính cách suy nghĩ của mình, chúng không để tâm vào đúng những điểm đáng chú ý. Những đứa trẻ cảm thấy buồn vì thua cuộc và ghi nhớ những lần chơi đó sẽ có xu hướng nỗ lực rút kinh nghiệm và nâng cao khả năng tập trung của mình.

Không chỉ có Carrom Board mà chơi bài, cờ tướng, cơ vây hay tất cả những trò chơi “đối đầu” đều tốt cho trẻ. Tuy nhiên, chơi trên máy tính lại là chuyện hoàn toàn khác.

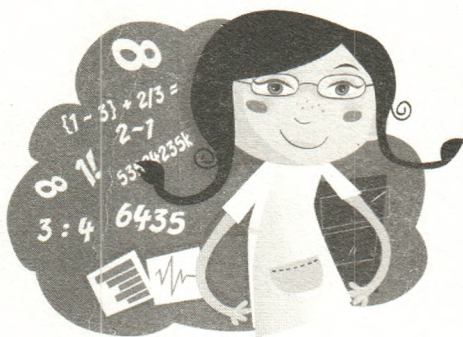
Khi chơi những trò chơi này với đối thủ là bạn bè, người thân... thì có thể giữa chừng họ sẽ đi vệ sinh, thi thoảng vô tình (hoặc cố ý) quay lại nước cờ cũ, hay giữa ván thì bị ai đó xen ngang... Những tình

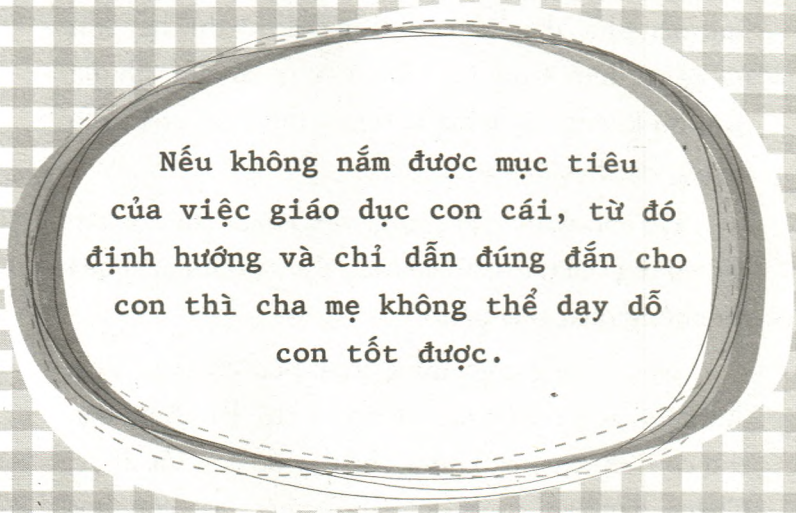
huống bất ngờ như vậy là không tránh khỏi. Điều đó có nghĩa là trẻ phải vừa tiếp tục cuộc chơi, vừa phải để ý phản ứng của đối thủ cũng như dự cảm được những sự việc có thể xảy ra.

Trẻ sẽ không thể rèn luyện khả năng này khi chơi trên máy tính, đó là một hạn chế. Nếu cho con chơi những trò này trên máy tính thì những năng lực mà bạn đã cố gắng tạo dựng cho con đều thui chột dần. Nói cách khác, những cơ hội để nâng cao tư duy mà bạn đã mất bao công sức tạo dựng cho con sẽ dần mất đi và trở nên vô nghĩa.

CHƯƠNG 5

NHỮNG PHƯƠNG PHÁP NGOÀI SÁCH VỞ KHIẾN TRẺ TƯ DUY TỐT HƠN





Nếu không nắm được mục tiêu
của việc giáo dục con cái, từ đó
định hướng và chỉ dẫn đúng đắn cho
con thì cha mẹ không thể dạy dỗ
con tốt được.

Việc cố gắng nhồi nhét kiến thức chỉ vì những mục tiêu như “đạt điểm cao trong các kỳ thi” hay “thi tốt để có được bằng cấp” là vô cùng sai lầm, nhưng điều đó không có nghĩa là trẻ có thể hoàn toàn xao nhãng việc học hành.

Để con được giỏi giang, việc chăm chỉ học tập là điều cần thiết, tuy nhiên cách học sao cho hiệu quả thì không phải ai cũng rõ.

Nếu không nắm được mục tiêu của việc giáo dục con cái, từ đó định hướng và chỉ dẫn đúng đắn cho con, thì cha mẹ không thể dạy dỗ con tốt được. Chẳng hạn, với cách dạy nhồi nhét, bắt con học thuộc lòng thì cho dù đi thi điểm có cao đến đâu, tư duy của trẻ cũng không được cải thiện là bao.

Để nắm được những điều cốt yếu của việc giáo dục con cái và hướng cho con có được những phương pháp học tập đúng đắn, các bậc cha mẹ cần nắm vững những phương pháp học tập có thể thúc đẩy tư duy và nâng cao nhận thức của trẻ.

Trong chương này, tôi xin được chia ra các phần nhỏ để đưa ra vài gợi ý cụ thể về những phương pháp đó.



**PHƯƠNG PHÁP HỌC VĂN 1 – CHƯƠNG TRÌNH HỌC
TRÊN LỚP KHÔNG GIÚP ÍCH CHO KỸ NĂNG VIẾT**

Trong chương trước, tôi đã đưa ra những nhận định về tầm quan trọng của năng lực ngôn ngữ trong cuộc đời của mỗi con người, và chúng ta đều đã rõ rằng trong học tập cũng như thi cử, khả năng ngôn ngữ là nền tảng cơ bản của tất cả các môn học khác. Tuy vậy, bộ môn Văn ở trường dường như lại chỉ mang tính giáo dục chứ không chú trọng đến việc rèn luyện năng lực ngôn ngữ cho học sinh.

Nhìn lại môn văn mà chúng ta từng được học, bạn có nghĩ rằng nó là những thứ chúng ta cần ngoài thực tế không? Học sinh có khi nào được hướng dẫn cách làm văn hay không? Dù không thể phủ nhận hoàn toàn, nhưng tôi cho rằng chuyện này hầu như không có.

Nếu không viết được một bài văn thì sao có thể đọc hiểu và cảm nhận được những sắc thái, những chi tiết nhỏ trong một văn bản? Một sự thật không thể chối cãi là khả năng đọc hiểu có ảnh hưởng lớn tới

mức độ tiếp thu kiến thức cũng như quyết định việc trẻ có năng lực tư duy tốt hay không. Hay nói cách khác, nếu không có khả năng viết ra một cách mạch lạc, để hiểu những điều mà mình muốn truyền đạt thì trẻ không thể trở nên thông minh, lanh lợi được.

Trên thực tế, để đạt điểm cao trong các bài thi, những học sinh gặp vấn đề trong cách diễn đạt chỉ có cách học thuộc lòng một cách máy móc. Và có lẽ phần lớn các giáo viên ở trường đều đánh giá cao nỗ lực đó của học sinh.

Hơn nữa, nếu như nhồi nhét quá nhiều thì trẻ sẽ không thể học được cách suy luận và tư duy một cách linh hoạt nữa. Tôi không có ý nói tất cả các giáo viên, nhưng gần đây ngày càng nhiều giáo viên khuyến khích học sinh của mình áp dụng cách học đó. Trước đây đã có lần tôi được mời tới một trường đại học để hướng dẫn sinh viên cách làm văn. Lần đó, chỉ vồn vện trong 5 buổi học, hầu hết sinh viên tôi dạy đều đã nắm được kỹ năng viết văn. Làm văn là việc mà chỉ cần nắm vững phương pháp thì ai cũng có thể làm được. Vậy vì cớ gì mà lên tới đại học mà sinh viên vẫn chưa có được kỹ năng này?

Nguyên nhân lớn nhất không thể không nhắc tới, như tôi từng giải thích, đó là đại đa số các giáo

viên đều xem trọng việc học thuộc bài của học sinh, và thậm chí những học sinh học thuộc giỏi còn được đánh giá cao như những nhân tài.

Và còn một lý do nữa, đó là các giáo viên tại trường học thường hay dạy học sinh phải làm văn theo đúng thứ tự “khai thừa chuyển hợp”, trả lời đúng năm câu hỏi: “Ai, cái gì, ở đâu, tại sao, như thế nào”, hoặc cùng lắm là dạy học sinh cách viết mở bài, thân bài, kết bài.

Ngoài ra, có thể thấy các bài văn trên lớp luôn có những câu chẵn hạn như: “Hôm nay thời tiết thật đẹp”, hay “Cảm nghĩ của em như sau”... Chúng quá khuôn mẫu và không thể hiện cá tính riêng của học sinh, thậm chí có thể xem là hoàn toàn vô nghĩa.

Trên hết, học sinh không hề được dạy rằng cần phải đưa cảm nhận cá nhân vào bài viết. Thậm chí ngay cả các giáo viên cũng không thể hiện ý kiến của riêng mình khi viết văn, và hầu hết họ cũng không được học về phương pháp giảng dạy. Ngay cả trong sách giáo khoa cũng không viết rõ phương pháp làm văn, và thêm vào đó, chúng ta cũng không có đủ thời gian để cho học sinh luyện tập viết văn trên lớp.

Trong tình trạng như vậy, các giáo viên thường tự ý quyết định chủ đề làm văn, yêu cầu học sinh

làm văn một cách khiên cưỡng, viết nhiều bài văn “nghiêm túc” hơn là viết về những điều “thú vị” và không cho phép viết sai sự thật. Sau đó, giáo viên sẽ sửa lỗi cho học sinh một cách cứng nhắc cho đúng với chương trình trong sách giáo khoa.

Với phương pháp giáo dục như vậy, chắc chắn trẻ sẽ không thể viết văn tốt được. Cũng bởi vậy mà hễ nhắc đến làm văn là lại cảm thấy chán ghét, chẳng có hứng thú học hành.

Ở Nhật Bản, những trường đào tạo được những học sinh ưu tú, thi đỗ các trường đại học hàng đầu như Đại học Tokyo đều sẽ có phần làm văn trong bài thi vào cấp 2. Đó là những bài tập ở mức độ khó mà nếu chỉ dừng lại ở việc dùng những từ đã có sẵn trong đề bài hay trả lời câu hỏi một cách hời hợt thì không thể hoàn thành trọn vẹn bài làm được.

Những câu hỏi tự luận là những câu hỏi khó (so với các câu hỏi khác), học sinh sẽ tốn khá nhiều thời gian để hiểu được vấn đề. Trên thực tế, nếu chỉ biết chọn đáp án đúng mà kỹ năng viết lại kém thì học sinh sẽ không thể thi đỗ vào những trường tư hàng đầu được. Và như vậy, kết quả là phần lớn học sinh thi vào các trường công là những em không có kỹ năng viết tốt.

Trong các trường công lập cũng có bài tập làm văn về nhà, tuy nhiên học sinh lại không hề được hướng dẫn cách làm nên chúng thường chỉ miễn cưỡng hoàn thành cho tròn nghĩa vụ. Và những gì các em viết ra khác xa so với những gì chúng nghĩ, bởi vậy dù nhìn qua thì chữ viết kín trang giấy nhưng lại toàn là những câu chữ vô hồn, vô nghĩa.

Có thể nói hiện nay môn Văn đang rơi vào tình trạng là việc làm văn đối với học sinh chỉ như một gánh nặng, không xây dựng được cho học sinh thói quen đưa chính kiến của mình vào bài viết, cũng bởi vậy mà những bài viết đó hoàn toàn không có giá trị và trẻ cũng không thể trưởng thành một cách toàn diện được.



**PHƯƠNG PHÁP HỌC VĂN 2 – KHÔNG CÓ PHƯƠNG PHÁP
RÈN LUYỆN TƯ DUY NÀO TỐT HƠN VIỆC LUYỆN TẬP LÀM VĂN**

Như tôi đã nhắc lại nhiều lần, đó là có học tốt các môn học khác được hay không đều phụ thuộc vào khả năng ngôn ngữ. Nếu không hiểu được nghĩa của từ thì có cố gắng nhồi nhét bao nhiêu cũng vô ích. Hơn nữa, mức độ hiểu từ ngữ cũng chính là yếu tố quyết định khả năng truyền tải suy nghĩ của bản thân qua bài viết. Chỉ khi có năng lực viết tốt, trẻ mới có

thể học tốt các môn khác và trưởng thành với một vốn kiến thức sâu rộng.

Để có được kỹ năng viết văn tốt và nâng cao khả năng tư duy, quả thật không có cách nào hiệu quả hơn luyện tập viết văn.

“Viết văn” chính là dự đoán xem người đọc sẽ hiểu như thế nào, từ đó suy nghĩ xem cần chỉnh sửa câu cú sao cho súc tích, phù hợp nhất. Nếu như tích cực luyện tập như vậy, trẻ sẽ có thể suy nghĩ trên góc nhìn của người khác để làm cho câu văn trở nên rõ ràng, mạch lạc và dễ hiểu hơn.

Nghĩa của từ “học” là: “Ghi tóm tắt vào đầu đó những gì mình vừa đọc thành một đoạn văn dễ hiểu và lý giải được những điều đó”, chẳng phải rất giống với việc “viết văn”: “Tóm tắt những gì mình muốn viết thành một đoạn văn sao cho người đọc có thể hiểu được” hay sao? Như vậy có thể nói rằng nếu trẻ không gặp khó khăn trong việc “viết văn” thì cũng có nghĩa là chúng đã nắm được điều cốt yếu trong phương pháp “học”.

Vậy cần cho con luyện tập viết văn như thế nào mới đem lại hiệu quả tốt nhất?

★ *Trước tiên, cần tạo cho trẻ thói quen viết văn.* Để làm được điều này thì ngay từ khi trẻ học

tiểu học, cha mẹ nên bắt đầu cho chúng giao tiếp với mình bằng việc viết lời nhắn. Dù có bận một chút, bạn cũng hãy viết cho con vài dòng, hoặc trả lời tùy vào lời nhắn của con. Nếu được, có thể nhờ cả bạn bè, ông bà... viết những mẫu thư nhỏ cho chúng.

Tôi tha thiết khuyên bạn đọc thực hiện điều này, vì khi lớn lên trẻ sẽ không còn cơ hội để học như vậy nữa. Viết được suy nghĩ của mình ra thành lời văn, thành tích học tập của trẻ chắc chắn sẽ nhanh chóng được cải thiện, không chỉ có vậy, chúng cũng sẽ phát huy tốt khả năng của mình trong các kỳ thi. Nếu như thường xuyên nỗ lực cải thiện kỹ năng viết văn, nhất định trẻ sẽ tiến bộ rất nhanh trong học tập.

★ *Và sau khi đã tạo được cho con thói quen viết văn, điều quan trọng tiếp theo cha mẹ cần làm là từng bước, từng bước giúp con đưa được quan điểm của mình vào câu văn.* Khi đã tới giai đoạn này, các bậc cha mẹ hãy thử phương pháp “suy nghĩ – nối ghép – hành văn” mà tôi đưa ra sau đây.

Cách làm như sau: Trước tiên trẻ cần suy nghĩ về chủ đề mà mình sắp viết, vừa tưởng tượng vừa viết nháp ra giấy. Viết điều gì cũng được, chúng ta chưa cần phải có những câu văn hoàn chỉnh; sau đó, trẻ

cần phân loại, sắp xếp và kết hợp hàng loạt những từ ngữ rời rạc đó trên giấy nháp rồi thêm bớt để có một đoạn văn hoàn chỉnh.

Với phương pháp này, bất cứ ai cũng có thể nhanh chóng viết được một đoạn văn hay.



**PHƯƠNG PHÁP HỌC VĂN 3 – ĐỌC THÀNH TIẾNG GIÚP
CẢI THIỆN KHẢ NĂNG CẢM THỤ NGÔN NGỮ**

Để có được năng lực ngôn ngữ tốt, bên cạnh việc luyện tập viết văn thì đọc sách cũng là một việc cần thiết.

Tầm quan trọng của việc đọc sách và cách bồi dưỡng thói quen này tôi đã trình bày ở chương trước, vậy nên phần này chúng ta hãy cùng bàn đến phương pháp đọc sách của trẻ nhỏ.

★ *Khi trẻ còn chưa biết chữ, việc cha mẹ đọc sách cho con nghe là vô cùng quan trọng.* Và không chỉ đơn giản là đọc lên, cha mẹ cần đọc rõ ràng từng âm tiết, không nhấn nhá lên xuống. Ví dụ như câu: “Những bông hoa đang đến mùa nở rộ”, cha mẹ hãy phát âm rõ ràng từng tiếng: “Những, bông, hoa, đang, đến, mùa, nở, rộ” với giọng bằng, không trầm không bổng. Làm như vậy thì từ trong tiềm thức, trẻ sẽ nhận ra rằng mỗi âm tiết, mỗi từ ngữ đều chứa đựng ý nghĩa

của nó. Không những vậy, trẻ còn dần hiểu được chức năng cũng như ý nghĩa của những trợ từ, trợ động từ, những yếu tố rất quan trọng trong câu nói.

★ Để trẻ có thể tự đọc, tiếp đó bạn hãy cho con tập đọc theo thành tiếng. Tuy nghe có vẻ không tự nhiên, nhưng bước đầu bạn hãy cho con đọc từng tiếng một thật to, thật rõ ràng.

Sau khi duy trì cách làm này khoảng nửa năm, trẻ sẽ bắt đầu biết liên kết các từ lại với nhau để đọc nhấn nhá như người lớn: “Những bông hoa đang đến mùa nở rộ”.

Những trẻ được bồi dưỡng thói quen đọc như vậy thì cho dù là lần đầu tiên đọc sách, chúng cũng có thể đọc diễn cảm và dễ dàng hiểu được nội dung. Có được khả năng cảm thụ ngôn ngữ ngay từ khi còn nhỏ sẽ giúp ích rất nhiều cho trẻ trong việc phát triển khả năng ngôn ngữ sau này.



★ Còn một bí quyết nâng cao khả năng ngôn ngữ cuối cùng mà tôi muốn truyền đạt tới quý độc giả, đó là mỗi khi nói chuyện với con, các bậc cha mẹ hãy thử dùng những từ ngữ khó một chút.

Ví dụ như thay vì dùng từ “lạ”, “buồn cười”, bạn hãy thử dùng những từ như “khôi hài”, “lố bịch”. Như vậy là bạn đã dùng một số từ tương đối khó với con, và khi thắc mắc, trẻ sẽ bắt đầu ghi nhớ những từ đó. Sau này khi đọc những cuốn sách khó, trẻ sẽ gặp lại những từ này và hiểu rõ ý nghĩa cũng như văn cảnh dùng chúng.

Khi thấy trẻ không hiểu, chúng ta thường nhắc lại, giải thích bằng những từ đơn giản hơn. Tuy vậy, việc cho con tiếp xúc với những từ khó, làm tăng vốn từ cho con là phương pháp rất hiệu quả để sau này con có thể sử dụng được những từ như vậy. Khi vốn từ tăng lên, khả năng dùng từ của trẻ cũng sẽ được nâng cao và chắc chắn việc học tập sẽ có chuyển biến tích cực.

★ *Ngoài ra khi trò chuyện với con, thì thoảng cha mẹ hãy dùng những từ ngữ trừu tượng, những câu thành ngữ, tục ngữ...* khiến con phải động não suy nghĩ. Nếu muốn con trở nên thông minh hơn thì việc chú ý nâng cao vốn từ vựng cho con là điều vô cùng cần thiết.



**PHƯƠNG PHÁP HỌC TOÁN 1 – TRÌNH BÀY PHÉP TOÁN
KHIẾN NHỮNG MÀNG KIẾN THỨC HỒNG CÀNG NGHIỆM
TRỌNG HƠN**

Với môn Ngữ văn, vì trẻ vẫn luôn nói tiếng mẹ đẻ nên các bài kiểm tra thường không bị điểm thấp tới mức yếu kém. Hơn nữa, theo quan niệm của

người Nhật thì “bản thân không giỏi tiếng Nhật là điều mà ta thường không tự nhận thấy được”.

Trái lại, với môn Toán hay tiếng Anh, khoảng cách về lực học giữa các em là rất rõ ràng, và học sinh rất dễ bị hổng kiến thức ở các môn này.

Trí thông minh trời phú thì không phải ai cũng có được, tuy nhiên nếu như có phương pháp học tập hợp lý thì bất cứ ai cũng có thể thành công. Dù vậy, vấn đề “hổng kiến thức” này chính là điều nghiêm trọng nhất mà trẻ phải đối mặt. Đặc biệt là trong môn Toán, một khi đã xuất hiện lỗ hổng kiến thức nào thì nó rất dễ trở thành lý do khiến trẻ có thái độ học tập tiêu cực, và kết quả khó tránh khỏi là con sẽ học yếu môn này.

Phần lớn những trẻ yếu môn Toán là do đã không học cẩn thận những phép cộng, phép trừ, bảng cửu chương từ những năm đầu ở tiểu học. Vì cứ nghĩ rằng những phép tính này khi lớn lên rồi ai cũng sẽ làm được còn trẻ con thì chưa thể, bởi vậy mà các em dần đánh mất tự tin với môn học này.

Để cải thiện vấn đề này, nhiều bậc cha mẹ sẽ cho con đi học thêm Toán, học phụ đạo... Như vậy, ngay từ những năm đầu tiên của bậc tiểu học, trẻ đã buộc phải đến các lớp học thêm để bồi dưỡng kiến thức.

Phải chăng thiếu sót lớn nhất trong chương trình giáo dục môn Toán của Nhật Bản chính là ở chỗ quá xem trọng việc trình bày phép toán?

Trên thực tế, mỗi em nhỏ đều có một cá tính riêng, ngay đến việc viết chữ thôi cũng có những em viết đẹp, có em viết không đẹp. Những trẻ viết chữ không đẹp không phải là do chúng không giỏi, không thông minh, mà chỉ đơn giản là bàn tay chúng còn vụng về. Thế nhưng, với sự yêu cầu trình bày chi tiết bài toán, những học sinh với đôi tay vụng về đó còn chưa kịp cải thiện khuyết điểm này của mình đã trở nên yếu kém cả trong môn Toán nữa. Vì không thể trình bày các biểu thức một cách đẹp đẽ, nên dần dà chúng sẽ cảm thấy mệt mỏi với việc tính toán.

Hơn nữa, cách giáo dục coi trọng việc trình bày phép toán sẽ khiến trẻ không tập trung nghĩ ngợi, suy luận với các con số, mà chỉ đơn thuần viết ra giấy và tính toán, như vậy đã được xem là “học”. Đó cũng là nguyên nhân chính khiến cho rất nhiều học sinh càng lên lớp trên thì tư duy toán học lại càng trì trệ. Quả thật, chỉ vì phương pháp giáo dục sai lầm mà rất nhiều học sinh đã và đang gặp khó khăn với môn Toán.



Để học Toán mà không trình bày phép tính, tôi và các học sinh của mình đã làm như sau:

★ *Trước tiên là phép cộng.* Số trẻ có thể làm được phép tính $7 + 2 = 9$ nhưng lại không thể đưa ra ngay đáp án cho phép tính $7 + 8 = 15$ nhiều tới mức đáng ngạc nhiên. Đó là do những học sinh này chưa thể tính toán thuần thục những phép cộng làm tăng số chữ số. Với những học trò như vậy, tôi thường dạy chúng rằng: “Các em đang học cộng các số có một chữ số, nên dĩ nhiên là cần tách ra để có số 10 rồi.” Khi tôi dạy $7 + 8 = 7 + 3 + 5 = 10 + 5 = 15$ thì đa phần bọn trẻ hiểu ngay.

Sau đó, tôi nói với chúng rằng: “Các em không thể cứ tính đi tính lại phép tính này mà phải ghi nhớ nó. Nhẩm đi nhẩm lại trong đầu $7 + 8 = 15$, rồi các em sẽ sớm nhớ được nó thôi.” Không cần phải lập tức thuộc lòng tất cả các phép toán mà có thể dần dần nhớ được bằng cách nhẩm $7 + 8 = 7 + 3 + 5 = \dots$ Sau đó những phép tính như $7 + 6 = 13 \dots$ cứ những phép cộng có số hạng là 7 thì tách số tiếp theo thành 3 cộng với phần còn lại... dần dần các em sẽ nhớ được và làm thành thạo các phép toán này.

★ *Tiếp theo là phép trừ.*

Với phép trừ $15 - 8 = 7$, tôi sẽ giảng cho các em như sau: “Từ 15, trước tiên các em trừ đi 5 để được 10, 8 lấy đi 5 rồi thì còn lại 3, chỉ cần trừ tiếp 3 nữa là được phải không nào? Các em đã làm phép tính $7 + 8 = 15$ nên đều đã biết rằng 15 có được là do thêm 7 vào với 8 đúng không? Vậy thì từ 15 lấy đi 8 ta được 7, lấy đi 7 thì còn 8. Đơn giản mà phải không?”

Tương tự như vậy, chẳng hạn như khi làm phép tính $23 - 7$ thì từ 23 bớt đi 3 trước, rồi sau đó từ 20 trừ tiếp cho 4 được 16, làm như vậy sẽ đơn giản hơn nhiều. Hay là khi tính $212 - 34$, trước tiên trừ đi 12 để được 200 rồi sau đó trừ tiếp cho 22 là được. Học được cách tính như vậy thì trẻ làm Toán sẽ dễ dàng hơn.

★ *Cuối cùng là bảng cửu chương.*

Đối với bảng cửu chương, thay vì bắt trẻ khổ sở học thuộc lòng, thì chẳng hạn với phép tính 2×3 , tôi lần lượt viết 2 chữ O một 3 lần và bắt đầu hỏi chúng: “OO + OO + OO, vậy cuối cùng có mấy chữ O?”

Khi trẻ trả lời “6”, ta cần vừa tỏ ra ngạc nhiên, khen ngợi chúng một chút: “Đúng rồi, con tính nhanh quá! Giỏi lắm!”, vừa dần nâng độ khó của phép tính lên để trẻ có thể học bằng trực quan. Cứ như vậy, ta dần dạy trẻ hết bảng cửu chương.

Nếu không học theo phương pháp này mà chỉ học bằng cách “tụng” cả bảng cửu chương thì tuy trẻ vẫn thuộc được $8 \times 7 = 56$, nhưng lại không hiểu 56 là số như thế nào. Để tránh tình trạng này, ta nên phân tích phép nhân này thành nhiều phần và cho con học bằng cách tự nhắm tính, từ đó giúp con hiểu được giá trị của con số đó và nhớ được phép tính.

Ví dụ như $8 \times 7 = 56$, ta phân tích thành 2 lần 8 là 16, 3 lần 16 là 48, và sau đó cộng thêm 1 lần 8 nữa... Như vậy là ta đã phân tích được 56 ra thành nhiều phần, giúp con vừa hiểu được giá trị của số, vừa hiểu được mối quan hệ giữa phép cộng và phép nhân.



**PHƯƠNG PHÁP HỌC TOÁN 3 – THUỘC BẢNG CỬU CHƯƠNG
CHỈ TRONG 2 TIẾNG ĐỒNG HỒ SỰ KÌ DIỆU CỦA XÚC XẮC**

Trên thực tế, phương pháp học mà tôi vừa kể trên đã lỗi thời. Vài năm gần đây, tôi đã tìm ra một phương pháp học Toán mới rất tuyệt. Tôi đã thử áp dụng cho rất nhiều học sinh của mình và nhận ra rằng so với những phương pháp truyền thống, phương pháp này thực sự mang lại hiệu quả đáng ngạc nhiên!

Đó là “Phương pháp xúc xắc”.

Tuy nói là xúc xắc, nhưng tôi không dùng xúc xắc 6 mặt bình thường mà dùng những con xúc xắc

10 mặt, 20 mặt. Cách làm rất đơn giản, đó là gieo 2-3 con xúc xắc và cho trẻ trả lời tổng, hiệu, tích các giá trị ở các mặt hiện ra.

Điểm đặc biệt ở phương pháp này là không cần phải viết ra giấy mà chỉ đơn thuần là do trẻ tự tư duy để học thuộc. Làm như vậy, trẻ có thể nâng cao khả năng tính toán của mình một cách nhanh chóng.

Ngoài ra, hành động gieo xúc xắc giống như một trò chơi nên trẻ sẽ không cảm thấy mệt mỏi mà luôn hào hứng được chơi. Có lẽ do làm điều này một cách vui thích nên cơ thể chúng sẽ tiết ra nhiều hoóc môn kích thích não hoạt động hơn cách học bình thường.

Trong niềm hào hứng như vậy, trẻ có thể học thuộc nhanh đến mức khó tin. Hơn nữa, thay vì lẩm nhẩm “Chín chín tám mốt”, ngay giây phút nhìn thấy hai mặt 9 sau khi gieo xúc xắc trẻ liền trả lời ngay “81”, nhờ đó tốc độ tính toán sẽ nhanh hơn rất nhiều so với việc nhẩm “chín chín” kia.

Bất ngờ hơn, tôi thường dùng phương pháp này khi trẻ mới học lớp hai, và chỉ mất khoảng 2 giờ đồng hồ chơi xúc xắc là chúng đã có thể thuộc hết bảng cửu chương.



Tiếng Anh và tiếng mẹ đẻ đều là những loại ngôn ngữ, vì vậy tương tự như những ví dụ tôi đã đưa ra trong phần “Phương pháp học Văn 3”, đọc thành tiếng chính là yếu tố quan trọng nhất. Vậy giữa học đối thoại bằng tiếng Anh và đọc tiếng Anh thành tiếng, chúng ta nên chọn cách nào để đạt được hiệu quả tối đa?

Đây là một câu hỏi khó. Khi học đối thoại tiếng Anh, trẻ có thể bước đầu biết được phải phát âm như thế nào cho đúng. Dĩ nhiên phát âm là yếu tố rất quan trọng. Tuy nhiên, nếu quan sát những tiết học đối thoại thông thường, bạn sẽ nhận thấy rằng các con không được phép nói quá to trong lớp.

Luyện đọc chữ quốc ngữ cũng cần đọc thành tiếng, nhưng điều đặc biệt quan trọng là trẻ cần phải cố gắng đọc càng to càng tốt. Dù gọi là học hội thoại tiếng Anh, nhưng cả giáo viên lẫn học sinh đều đọc yếu ớt thì sẽ không thể nào hiệu quả được.

Trong hội thoại tiếng Anh, việc giáo viên nói to và bắt học sinh phải nói to theo, thậm chí gần như hét là cách làm đem lại hiệu quả tốt nhất. Trong cuốn sách *Tình yêu đối với khảo cổ* của nhà khảo cổ học

Heinrich Schliemann, người có thể nói thành thạo hơn 20 thứ tiếng, cũng viết rằng ông muốn giới thiệu tới tất cả mọi người cách học này.

Nhưng rốt cuộc tại sao hét to lại có hiệu quả như vậy? Với vốn hiểu biết hạn hẹp của mình, tôi đã thử suy nghĩ về nguyên do dẫn đến điều này.

★ *Xét cho cùng, từ ngữ là do những tiếng đơn lẻ kết hợp với nhau mà thành, và khi nói to thì từng tiếng sẽ được phát ra mạnh hơn.* Ví dụ như nếu đọc to câu: “Ngày xưa ngày xưa có một ông lão đồn tre,” thì tất nhiên ta phải mở miệng to và phát âm rõ ràng từng tiếng một. Thêm vào đó, khi nói to hơn một mức nhất định thì âm thanh sẽ lan qua xương và toàn cơ thể. Hay nói cách khác, điều quan trọng nhất là khi mở miệng to và phát âm rõ ràng, trẻ có thể dễ dàng nhớ được câu văn.

Trong một lần dự giờ hội thoại tiếng Anh, tôi đã nhận ra rằng rất nhiều học sinh đang bị “lỗ”. Bởi có những điều mà lẽ ra chỉ cần lần nói to một lần là nhớ được, các em lại mất đến 3, 4 năm.

★ *Và còn một nguyên nhân khác, đó là khi đọc to sẽ để lại những âm vang.* Ngôn ngữ không chỉ có âm thanh mà còn cần cả âm vang. Khi ta nói to thì “âm vang của ngôn ngữ” cũng sẽ được tạo ra. Những âm

vang này sẽ lặp đi lặp lại trong đầu giúp ta dễ hiểu, dễ nhớ hơn.

Ngoài ra, gần đây tôi nghe nói có một phương pháp học ngoại ngữ rất phù hợp với cách làm này. Đó là học tiếng Anh thông qua việc diễn kịch. Vì là diễn kịch nên các em có vai diễn cụ thể và phải nói to sao cho khán giả có thể nghe rõ. Chắc chắn phương pháp này sẽ mang lại hiệu quả rất tích cực.

Đây là một phương pháp rất đáng để chúng ta thử nghiệm.



PHƯƠNG PHÁP HỌC TIẾNG ANH 2
– KHÔNG THỂ NÂNG CAO KHẢ NĂNG NGOẠI NGỮ
NẾU XEM NHẸ VIỆC ĐỌC THÀNH TIẾNG

Trong phần này tôi xin được giải thích cụ thể hơn về hiệu quả mà việc đọc to mang lại trong quá trình học ngoại ngữ.

★ *Trước hết, để khi viết tiếng Anh không phạm bất cứ một lỗi nhỏ nào, trẻ cần phải chăm chỉ luyện đọc, hơn nữa phải đọc thật to.*

Sau đó, trẻ cần luyện đọc nhanh dần lên trong khi vẫn nói to như vậy. Nếu có thể thì hãy để trẻ thử phát âm sao cho tự nhiên.

Từ đó, mỗi lần đọc hãy tự nhủ rằng lần này sẽ đọc với giọng vừa phải hơn, tốc độ vừa phải hơn và

lưu loát hơn. Khi làm được điều này, trẻ cũng đã ý thức được nên ngắt nghỉ ở đâu và hiểu được ý chính của từng đoạn văn. Nếu lặp đi lặp lại quá trình này thì tiếng Anh của trẻ sẽ tiến bộ một cách nhanh chóng.

Nếu xem nhẹ việc đọc thành tiếng này (giống như cách dạy ngoại ngữ ở trường), chỉ chú trọng vào dịch và ngữ pháp thì sẽ rất khó để trẻ có được năng lực ngoại ngữ. Và kết quả là trẻ sẽ không còn học tiếng Anh như một thứ “ngôn ngữ” nữa mà lại trở thành một “môn học thuộc”. Cứ như vậy thì thay vì được nâng cao từ khả năng cảm thụ, sự ham hiểu biết cho tới khả năng tư duy nhờ phương pháp giáo dục đúng cách, rất có thể tiếng Anh của trẻ sẽ ngày càng yếu đi.

★ *Hơn thế nữa, một sự thật không thể phủ định là trong việc học ngoại ngữ, học thuộc là yếu tố rất quan trọng.* Đặc biệt là khi lên tới bậc trung học cơ sở, để đạt thành tích tốt và thứ hạng cao, rất nhiều trường hợp học sinh chỉ cần học thuộc thôi là đã đủ. Trái lại, những học sinh không giỏi học thuộc từ vựng thì sau này rất khó có thể sử dụng được tiếng Anh.

Yếu tố quyết định đến trình độ tiếng Anh nằm ở việc có nhớ được từ vựng hay không. Và nếu như không biết tiếng Anh thì trẻ sẽ không thể thành công trong bất cứ kỳ thi tuyển sinh nào. Đặc biệt là trong

kỳ thi vào đại học, môn ngoại ngữ còn quan trọng hơn cả môn văn.

★ *Tuy nhiên, chuyện giữ được thành tích cao ở môn tiếng Anh chỉ nhờ vào khả năng học thuộc cùng lắm chỉ duy trì được đến khi học cấp Hai. Sau khi vào cấp Ba, những học sinh chỉ biết học thuộc lòng sẽ không thể tiến bộ hơn được nữa. Xin độc giả đừng quên sự thật này.*



PHƯƠNG PHÁP HỌC TIẾNG ANH 3
- ĐIỂM CỐT YẾU TRONG VIỆC HỌC TỪ VỰNG

Vậy để học được từ mới một cách dễ dàng thì trẻ nên làm thế nào? Theo như tôi thấy thì trong những em gặp khó khăn trong việc học từ mới, có rất nhiều trường hợp đã vấp ngã ngay từ giai đoạn tập viết chữ.

Trẻ được học chữ La tinh từ khi học tiểu học, tuy nhiên nếu giáo viên phụ trách là người không sát sao thì cha mẹ cần đặc biệt để ý xem liệu việc học của con có vấn đề gì không.

★ *Muốn cho con nắm chắc được phiên âm, trước tiên các cha mẹ hãy cho con tập viết tên của chính mình. Bảng chữ cái chỉ có 26 chữ, vậy nên nếu có thể dạy con từ từ, nhuần nhuyễn ngay từ đầu thì sau này chắc chắn chúng sẽ viết được một cách dễ dàng.*

★ *Sau đó, cha mẹ hãy cho con luyện tập viết âm tiết.* Phiên âm chữ La tinh nào cũng đều là sự kết hợp giữa nguyên âm và phụ âm, vậy nên bạn hãy nhấn mạnh và giúp con ghi nhớ.

★ *Ngoài ra, ta cũng không thể bỏ qua việc tập đọc những văn bản viết bằng phiên âm Latinh.* Khi đã có thể làm được điều này thì có lẽ giai đoạn đầu tiên đã ổn.

★ *Khi đã vào cấp hai cũng là lúc trẻ phải nhớ nhanh chóng nhớ được từ mới.* Cha mẹ hãy dạy con rằng tuy phát âm tiếng Anh và phiên âm Latinh có phần giống nhau, nhưng giữa chúng vẫn có những điểm khác biệt.

Tuy nhiên, cha mẹ hãy khuyến khích con tập phát âm, tập viết, rồi sẽ đến lúc chúng tự nắm bắt được quy luật. Sau khi nhớ được cách phát âm của từ tiếng Anh, nắm được mối quan hệ giữa cách phát âm và những chữ cái tạo nên từ, chắc chắn trẻ sẽ nhận ra rằng phát âm tiếng Anh cũng chẳng hề.

★ *Đồng thời, các cha mẹ hãy cho con vừa quan sát, vừa ghi nhớ các từ tiếng Anh.* Ví dụ như hãy chỉ cho con thấy rằng từ “eleven” cứ cách một chữ cái lại có một chữ e, hay là chỉ cần thay chữ s trong “seven” bằng “el” thì sẽ được “eleven”; hoặc với từ “teacher”

thì phần đầu của nó là “tea” nghĩa là “trà”. Sau đó là hai chữ cái “ch” phát âm giống như âm ch, và cuối cùng “er” chỉ người. Bạn hãy vừa giải thích như vậy vừa cho con tập đánh vần, phát âm rõ ràng từng tiếng.

Nếu học theo cách này ngay từ giai đoạn đầu thì chắc chắn trẻ sẽ không phải nhồi nhét khổ sở mà vẫn nhớ được từ vựng một cách dễ dàng.

Nếu cha mẹ chỉ hướng dẫn trẻ “Cứ viết đi viết lại nhiều lần ra giấy là sẽ nhớ được thôi” thì trẻ sẽ nghĩ rằng học tiếng Anh quả là vô cùng khổ nhọc, từ đó dẫn đến sự yếu kém của trẻ trong môn học này.

Khi trẻ có thể nhanh chóng ghi nhớ từ mới thì việc học tiếng Anh sẽ không còn khó khăn nữa. Hơn nữa trẻ còn được cải thiện tư duy, nhờ đó không chỉ tiếng Anh mà đối với cả những môn học khác, chúng cũng sẽ dần yêu thích và chịu khó học tập.



PHƯƠNG PHÁP HỌC CÁC MÔN TỰ NHIÊN VÀ XÃ HỘI 1
– ĐẶT CÂU HỎI “TẠI SAO?”

Về kiến thức tự nhiên và xã hội, đa phần mọi người chỉ luôn nhớ đến những điều cơ bản trong sách giáo khoa. Tuy nhiên, như vậy là có phần chưa đúng.

Trong những lời văn vượt xa kiến thức sách giáo khoa của Yotsuya Otsuka, ông có viết rằng chúng ta

cần bắt đầu từ những điều giản đơn nhất. Chẳng hạn tự đặt ra cho mình những câu hỏi như : “Rác thải của chúng ta sẽ đi đâu?” và cố gắng tìm ra câu trả lời.

Đây là những điều mà con người rất dễ bỏ qua, nhưng có những lý do khiến chúng ta không thể xem nhẹ việc làm này.

★ *Thực ra, để trẻ đặt ra câu hỏi “Tại sao?” đối với những vấn đề về tự nhiên và xã hội cũng là mục tiêu của giáo dục.* Thậm chí không hề quá lời khi nói rằng việc trẻ thắc mắc “Tại sao?” nhiều hay ít chính là yếu tố chi phối kết quả học tập các môn tự nhiên và xã hội của trẻ.

Chúng ta đang sống trong thời đại internet, và những thông tin chúng ta cần biết đều đã ở ngay xung quanh, rất dễ nắm bắt. Như vậy có nghĩa là trong thời đại công nghệ thông tin hiện nay, điều quan trọng nhất là bản thân trẻ phải “có mong muốn được mở rộng hiểu biết”. Để có được tính ham học hỏi này, điều quan trọng không phải là có nhiều kiến thức hay không, mà là trẻ phải luôn tò mò và đặt cho mình những câu hỏi “Tại sao?” Tuy nhiên, trong môi trường học ở trên lớp cũng như ở nhà, do không đủ thời gian nên rất nhiều em đã quên mất điều đó. Trẻ thường mở sách ra, cố gắng nhồi nhét câu chữ vào đầu và chỉ mong thuộc bài cho mau.

Nếu là con gái thì còn đỡ, nhưng nếu là con trai thì cha mẹ cần có phương pháp chinh đốn ngay. Sở dĩ tôi nói như vậy là bởi con trai có một đặc điểm là nếu không bắt đầu từ những câu hỏi vì sao, những thắc mắc có tính logic thì sau này chúng sẽ rất khó tiếp thu kiến thức.

★ *Trong thực tế, nếu như thắc mắc “Tại sao?” trước khi được học thì trẻ sẽ dễ dàng tiếp thu kiến thức hơn.* Dĩ nhiên điều này không chỉ có ở các bé trai mà đúng với mọi lứa trẻ.

Tương tự như vậy, trước khi phải học thuộc những môn xã hội, hãy khuyến khích trẻ tự đặt những câu hỏi “Tại sao?” như: “Tại sao tỉnh Nigata lại là một vùng lúa?”, “Vì sao Sanuki lại nổi tiếng với mì Udon?”... Làm như vậy thì cho dù không cố nhớ trẻ cũng có thể tự nhiên ghi nhớ được.

Bằng cách bồi dưỡng thói quen suy nghĩ với câu hỏi “Tại sao?”, trẻ sẽ dần mở rộng tầm hiểu biết và trở nên tài giỏi hơn. Nhà tư tưởng người Pháp Montaigne cũng cho rằng: “Những ai luôn mang trong lòng những thắc mắc sẽ trở thành những người tài giỏi”. Điều căn bản khiến cho con người ta thông minh hơn chính là ý thức về vấn đề, hay chính là câu hỏi “Tại sao?”.

★ Để tạo cho con ý thức này, mỗi khi thắc mắc vấn đề gì đó tôi lại lẩm bẩm: “Tại sao lại thế nhỉ?” trước mặt con. Ví dụ như: “Con nghĩ tại sao Mỹ lại ném bom I-rắc?” hay “Theo con, tại sao trên mặt biển lại có dầu?”

Rõ ràng là nếu được giải thích rằng “Trên mặt biển có nhiều dầu là do con người khai thác dầu ở những vùng biển không sâu” trước khi học, thì trẻ sẽ dễ dàng tiếp thu kiến thức hơn là chỉ được biết: “Dầu được khai thác ở vịnh Mexico và vịnh Guinea.”

Những thắc mắc “Tại sao?” có ảnh hưởng rất lớn tới việc học tập, tuy nhiên hiện nay, điều này dường như đang có xu hướng bị xem nhẹ. Kết quả là ở nhiều trường đại học và cao đẳng, các nghiên cứu sinh hầu như không có những chủ đề nghiên cứu mới. Ngay cả những cán bộ làm việc tại các phòng thí nghiệm cũng chỉ thảo luận với những người trình độ cao để tiếp thu các ý tưởng của họ. Số lượng những người chỉ biết học thuộc lòng mà không bao giờ tự đặt cho mình những câu hỏi “Tại sao?” hiện đang quá nhiều.

Cho tới thời điểm hiện tại, cách tiếp thu kiến thức đó vẫn có thể được chấp nhận, tuy nhiên thực tế đang dần thay đổi. Ở Học viện Nada hay Koyo – những trường tư thục nam sinh hàng đầu của tỉnh

Kansai, Nhật Bản, họ đã không còn tổ chức những kỳ thi dành cho các môn xã hội nữa. Đó là bởi nếu duy trì những bài thi này thì họ sẽ đào tạo nên quá nhiều học sinh chỉ biết học thuộc sách vở. Những ngôi trường danh tiếng ở Tokyo cũng đang áp dụng phương thức tương tự như vậy.

Những kỳ thi đầu vào các môn xã hội của các trường hàng đầu đang dần thay đổi: từ kiểm tra kiến thức học thuộc chuyển sang đánh giá năng lực viết của học sinh. Điều đó cũng có nghĩa là họ yêu cầu ở học sinh sự đào sâu suy nghĩ, thói quen đặt ra những câu hỏi “Tại sao?” và tư duy. Những trường tư chất lượng cao hiện nay đã không còn chuyện học sinh chỉ cần học thuộc lòng là có thể thi đỗ vào trường.

Thiên tài Newton nổi tiếng với câu hỏi: “Tại sao quả táo lại rụng xuống?” Tương tự như vậy, nhiều bạn đọc chắc hẳn còn nhớ nhà xã hội học người Đức Max Weber đã nảy ra câu hỏi: “Tại sao lại xuất hiện tinh thần tư bản chủ nghĩa ở người lao động?” Còn Marx đã tự hỏi: “Tại sao Napoleon III lại có thể trở thành Tổng thống của nước Pháp?”, để rồi từ đó đào sâu nghiên cứu.

Nếu như không tự đặt ra những câu hỏi “Tại sao?” thì trẻ không thể nào học tốt các môn tự nhiên

cũng như xã hội được. Và việc liên tục thắc mắc “Tại sao” trước khi bắt tay vào tìm hiểu sẽ giúp trẻ tư duy tốt hơn nhiều so với chỉ biết thuộc lòng một cách thụ động.



**PHƯƠNG PHÁP HỌC CÁC MÔN TỰ NHIÊN VÀ XÃ HỘI 2 –
PHẢN ỨNG THẬT NHANH KHI CON THỂ HIỆN SỰ HỨNG THÚ**

Trẻ con là chúa tò mò, vậy khi trẻ tỏ ra hứng thú với một thứ gì đó thì cha mẹ nên làm gì?

Đây chính là cơ hội hoàn hảo để dạy con, cha mẹ cần nắm bắt và đáp lại thật nhanh chóng.

Nếu như con tỏ ra thích thú với các loài khủng long, cha mẹ hãy đưa con đến viện bảo tàng để con quan sát và tìm hiểu những mẫu hóa thạch tại đó. Nếu như con tò mò về những ngôi sao, cha mẹ hãy đưa con tới đài thiên văn để quan sát. Nếu như con thắc mắc về vấn đề xử lý rác thải, cha mẹ cũng đừng ngần ngại đưa con tới khu xử lý rác, chỉ cho con quy trình công nghệ ở đó.

★ *Không phải chúng ta cho con đi để học, mà là đi để thỏa niềm yêu thích.* Chính trong thời khắc đó, những hoóc môn tiếp nhận thông tin trong não của trẻ sẽ hoạt động tối đa. Thông qua những việc làm này, cha mẹ có thể giúp con nhanh chóng nâng cao khả năng ghi nhớ của mình.

Ví dụ như nhắc đến món mì Udon hảo hạng xứ Sanuki, cha mẹ Nhật sẽ dạy cho con biết rằng người dân nơi đây đã biến mì Udon trở thành biểu tượng nổi tiếng toàn cầu. Không chỉ có vậy, họ cũng sẽ giải thích thêm cho con về đặc trưng của vùng núi Sanuki, tỉnh Kagawa, nơi có lượng mưa rất thấp và hệ thống tưới tiêu phát triển.

★ *Làm như vậy, cha mẹ có thể tích tiểu thành đại, mang tới cho con vốn kiến thức phong phú hơn rất nhiều so với việc chỉ học thuộc bài trên lớp.* Những kiến thức này sẽ trở thành nền móng vững chắc cho quá trình học tập sau này của trẻ, bồi dưỡng khả năng học hỏi và tư duy một cách có hệ thống.



**PHƯƠNG PHÁP HỌC CÁC MÔN TỰ NHIÊN VÀ XÃ HỘI 3
- CÁCH CHỌN LỌC NHỮNG TÀI LIỆU TỐT NHƯ BẢN ĐỒ,
TRUYỆN TRANH LỊCH SỬ.**

Trong trường hợp trẻ đã tỏ ra rất thích thú nhưng do bận việc nên không thể đưa con đi tìm hiểu ngay được, cha mẹ có thể đưa cho con xem những tài liệu liên quan có trong nhà. Nếu như tích cực sưu tầm những tài liệu hữu ích thì mỗi khi con tò mò muốn tìm hiểu, các bậc phụ huynh có thể đáp ứng được ngay và giúp chúng tiếp thu kiến thức một cách hiệu quả.

★ Để làm được như vậy, cha mẹ hãy thường xuyên sưu tầm, chuẩn bị sẵn những tài liệu có nội dung đặc sắc, hấp dẫn. Ví dụ như bản đồ, không chỉ có bản đồ dành cho học sinh tiểu học, hãy chuẩn bị cả bản đồ cho học sinh cấp hai, cấp ba. Bản đồ cho học sinh cấp Ba còn có thể dùng cho việc học Lịch sử, Địa lý, bởi vậy cha mẹ cũng có thể dễ dàng giảng giải cho con hơn.

Tôi cũng có lời khuyên rằng, các bạn nên mua một quả địa cầu có bề mặt mô phỏng địa hình. Với quả địa cầu này, trẻ có thể biết được địa hình của một nơi dựa vào xúc giác, ví dụ như: “Chỗ này cao lên, chắc hẳn là núi rồi”, nhờ vậy mà có thể dễ dàng khơi dậy trí tò mò ở trẻ. “Vùng đồng bằng được hình thành nhờ phù sa từ dưới biển đưa lên, hoặc là nhờ phù sa do nước sông bồi đắp. Nói cách khác, đó là vùng đất được hình thành nhờ sự bồi đắp của phù sa”, khi giải thích điều này, cha mẹ hãy để con vừa lắng nghe vừa dùng tay để cảm nhận sự khác biệt về địa hình trên quả địa cầu, như vậy sẽ hiệu quả hơn nhiều.

★ Phương thức giảng dạy mà tôi vẫn thường sử dụng và khuyến khích các bậc cha mẹ nên làm, đó chính là thu thập những tài liệu dành cho học sinh phổ thông.

Tương tự đối với Lịch sử, Địa lý, Sinh học, Hóa học hay Vật lý, những tài liệu dành cho học sinh cấp ba sẽ mang lại hiệu quả rất tích cực cho việc tìm hiểu của học sinh tiểu học.

Sách dành cho học sinh cấp ba đều được Bộ Giáo dục kiểm duyệt kỹ càng nên các nhà xuất bản phải biên soạn rất cẩn thận, hơn nữa họ cũng muốn sản phẩm của mình có thể cạnh tranh được với các công ty khác. Đây có lẽ là lý do khiến những tài liệu này đều được viết rất tỉ mỉ và đầy đủ.

Ngoài ra, những cuốn sách khổ lớn bao hàm nhiều kiến thức như *Bách khoa toàn thư về lịch sử thế giới*, *Bách khoa toàn thư về thế giới động vật* hay những cuốn về hệ thống bản đồ... sẽ vô cùng thích hợp để trẻ có thể học tập ngay thời điểm chúng cảm thấy hào hứng. Không chỉ có vậy, những cuốn truyện tranh lịch sử dường như cũng hữu ích hơn nhiều so với những giờ giảng kém chất lượng mà trẻ phải trải qua trên lớp.

★ *Sau khi tạo được “môi trường giáo dục” theo những gì tôi đã chia sẻ trên đây, việc còn lại mà các bậc phụ huynh cần làm là hãy thường xuyên cho con áp dụng những điều mình đọc được từ tài liệu, sách vở vào thực tế. Ví dụ như khi có cơ hội đi chơi hoặc du lịch ở đâu*

đó, hãy để các con xem bản đồ để tìm hiểu điểm đến và những điểm dừng chân trong chuyến đi đó.

Tìm hiểu xem nơi mình sẽ đặt chân đến cách bao xa, trên đường đi phải đi qua những địa danh nào, nắm được những nông sản, phong tục tập quán ở nơi đó, hay tính toán thời gian đi lại... Làm như vậy, không chỉ kiến thức địa lý, lịch sử của trẻ trở nên phong phú hơn, mà chúng còn có thể áp dụng cách tính toán khoảng cách, thời gian vào thực tế, được trải nghiệm một phương thức học tập hoàn toàn khác so với những giờ học trên lớp hay những kiến thức trong sách vở. Trước khi lên tàu, cha mẹ cũng hãy cho con xem bản đồ mạng lưới đường sắt, sau đó vừa đi tàu vừa theo dõi tên các nhà ga đi qua, tập làm điều này sẽ giúp trẻ có thể tiếp thu kiến thức tốt một cách đáng kinh ngạc.

Cho dù chỉ là đi công viên, cha mẹ cũng đừng chỉ chơi với con mà những lúc phải xếp hàng, hãy tranh thủ cơ hội này để cùng con tìm hiểu về cơ chế hoạt động của các trò chơi đó. Thường xuyên làm như vậy sẽ giúp trẻ hình thành thói quen quan sát và tìm hiểu về những sự vật xung quanh, tích lũy được một vốn kiến thức phong phú.

★ *Ngoài ra sau mỗi chuyến đi xa, bạn hãy cho con viết một bài văn dựa trên những gì đã trải nghiệm*

trong suốt chuyến đi. Nếu có thể, cha mẹ nên khen con nhiều một chút. Điều này sẽ giúp con rèn luyện kỹ năng viết văn, viết báo cáo một cách dễ dàng, trơn tru.

Nếu xây dựng được những thói quen này trong tương lai thì trẻ chắc chắn không thể nào học kém được. “Khiến con cái giỏi hơn cả cha mẹ” có nghĩa là khiến con hiểu được cả những điều mà cha mẹ phải cố gắng để tìm hiểu. Hay nói cách khác, chính vì cha mẹ vẫn đang không ngừng học hỏi nên con cái mới có thể học tập và ngày càng trở nên giỏi giang hơn.

Tôi cho rằng đây là điểm khác biệt rất lớn giữa những bậc phụ huynh thông thái và những bậc phụ huynh chỉ biết suốt ngày bắt con đến những lớp học thêm, ngày nghỉ cũng ép con vui đầu vào sách vở ôn bài, soạn bài hay đi thi thử. Bên cạnh đó, những trường học chất lượng tốt chắc hẳn cũng muốn tiếp nhận những học sinh có tương lai, được gia đình dạy dỗ đúng phương pháp.

CHƯƠNG 6

PHƯƠNG PHÁP
NÂNG CAO KHẢ NĂNG
GIAO TIẾP CỦA TRẺ



Kỹ năng giao tiếp
giúp chúng ta tồn tại trong xã hội,
bởi vậy nó còn quan trọng hơn cả
bằng cấp hay học lực.



KỸ NĂNG GIAO TIẾP QUAN TRỌNG HƠN HỌC LỰC

Dạo gần đây, tôi có nghe nói rằng những ngôi trường danh tiếng hàng đầu Nhật Bản đang dần trở thành nơi tập hợp những sinh viên gặp rất nhiều khó khăn trong công việc cũng như hôn nhân chỉ vì kỹ năng giao tiếp kém.



Kỹ năng giao tiếp giúp chúng ta tồn tại trong xã hội, bởi vậy nó còn quan trọng hơn cả bằng cấp hay học lực. Cho dù là nhân viên công sở, nhà khoa học hay ca sỹ, diễn viên... chúng ta cũng không thể làm việc nếu như không giao tiếp với mọi người.

Tuy nhiên, trên thực tế có rất nhiều người lại mang tư tưởng xa lánh cộng đồng, họ không thể tích cực chủ động tiếp cận người khác. Nhưng ngay cả với những trường hợp như vậy, để tồn tại được trong xã hội, họ vẫn phải đáp lại những việc mà người khác làm cho mình, phải biết cư xử sao cho tốt và khiến đối phương cảm nhận được những phẩm chất tốt đẹp trong con người mình.

“Giao tiếp” cũng có thể hiểu là khiến cho đối phương cảm nhận được thiện chí của mình đối với họ. Được người khác công nhận: “Anh là người đáng tin cậy”, và bản thân cũng cảm thấy tin tưởng đối phương, đó chính là điều cốt yếu hình thành nên sự giao tiếp – sự đồng điệu về cảm xúc.



**“HỢP TÁC” VỚI NHỮNG NGƯỜI XUNG QUANH
GIÚP TRẺ TIẾN BỘ HƠN**

Cho dù kiến thức và năng lực tốt đến mấy đi chăng nữa, nếu như không biết giao tiếp và hợp tác cùng những người xung quanh thì chúng ta cũng không thể nâng cao khả năng của mình.

Khi học tập, thần kinh sẽ ở trong trạng thái kích thích mạnh mẽ, và sự kích thích này còn lan truyền sang những người xung quanh. Hơn nữa, khi những người có cùng trạng thái tinh thần như vậy tập trung lại với nhau sẽ tạo nên sức mạnh tập thể, hỗ trợ và bổ sung cho nhau. Đó chính là “sự hợp tác”.

Có lẽ sẽ dễ hiểu hơn nếu lấy việc trồng củ nâu làm ví dụ: khi trồng củ nâu, nếu ta cắm một thanh sắt cách đó khoảng 30 cm thì cây sẽ cho củ nâu to hơn, và đây chính là kết quả của “sự hợp tác”. Hoặc khi trồng ớt đỏ cạnh ớt xanh, ta sẽ thu được

ớt xanh có vị cay. Đây cũng chính là một ví dụ điển hình của “sự hợp tác”. Tương tự như vậy, tiếp xúc với những người tốt thì cũng trở thành người tốt, ở bên những người tài thì cũng trở nên tài giỏi hơn. Những đứa trẻ có cha mẹ làm bác sỹ, nhà nghiên cứu thường rất tự giác và chăm chỉ học hành, đó là bởi cha mẹ chúng luôn có tinh thần tìm tòi học hỏi và say mê lao động.



Nếu không giao tiếp với người khác thì chúng ta khó có thể đạt được những tiến bộ vượt bậc. Ngay cả với những người đã xuất sắc ở một mức độ nào đó, đây vẫn là một sự thực không thể thay đổi. Cho dù là những cầu thủ của các trường đại học hay là những vận động viên chuyên nghiệp hàng đầu, tất cả đều có thể âm thầm học hỏi đối phương, mài giũa thêm kỹ thuật của bản thân thông qua những cơ hội cọ xát và cạnh tranh một cách lành mạnh.

Tất nhiên, cũng có người cho rằng họ trở nên tài giỏi chỉ nhờ khả năng của chính mình mà chẳng cần phải học hỏi ai hết. Có thể nói đó là những người không có khả năng tự quan sát và nhìn nhận bản thân.

Năng lực của con người có đến 99% không phải là do thiên bẩm. Cho dù là người có tài năng thiên phú đến mấy, nếu như không được giáo dục trong một môi trường tốt, không giao tiếp với những người xung quanh thì cũng không thể đánh thức được những tiềm năng ẩn sâu bên trong.

Vậy làm thế nào để có được kỹ năng giao tiếp tốt?



CÂU CẢM ƠN VÀ ÁNH MẮT SẼ LÀM YÊN LÒNG TRẺ

Điều cơ bản trong giao tiếp chính là khả năng “phản ứng tốt”.

Ví dụ như đang đọc báo mà có người bắt chuyện, chúng ta cần rời mắt khỏi báo để nhìn đối phương, nắm bắt thông tin mà đối phương muốn truyền đạt, sau đó đáp lại thông tin đó. Ngoài ra, khi bắt chuyện với người khác, tâm lý nên ở trong trạng thái để đối phương dễ dàng đáp lại, và cũng nên hỏi những câu mà đối phương có thể dễ dàng trả lời.

Khi gọi điện thoại, rất nhiều người thường vào đề ngay khi đối phương bắt máy, đây là sai lầm rất lớn trong giao tiếp. Chỉ ít chúng ta nên hỏi: “Bây giờ anh/chị có nói chuyện được không?” và tỏ ra tôn trọng đối phương.

Biết quan sát tình trạng của đối phương để từ đó đưa ra cách tiếp cận cũng như phản ứng hợp lý, đó chính là điều căn bản trong nghệ thuật giao tiếp.



Nếu muốn con có một kỹ năng giao tiếp tốt thì cha mẹ không thể không dạy cho chúng từ khi còn bé, hướng cho trẻ cách ứng xử phù hợp mỗi khi mở đầu câu chuyện. Trong đó, việc cha mẹ trở thành tấm gương để con noi theo là yếu tố không thể thiếu.

Dù vậy, có những khi cha mẹ quá bận rộn hoặc cảm thấy mệt mỏi. Những lúc như vậy dĩ nhiên cha mẹ không thể giải đáp cặn kẽ, chi tiết những câu hỏi của con. Tuy nhiên nếu như không có việc gì đặc biệt quan trọng, tôi mong các bạn có thể nhẫn nại một chút để cho con lời giải đáp trọn vẹn. Hãy tâm niệm rằng mang đến cho con những lời giải đáp cặn kẽ ngay khi con mở lời sẽ giúp phát triển trí óc con, giúp con thông minh và nhanh nhạy hơn. Cho dù con có nhầm lẫn hay hiểu sai, cha mẹ cũng tuyệt đối đừng trả lời cụt lủn cho xong.

Trẻ con có rất nhiều lý do để tìm đến cha mẹ: Khi chúng có hứng thú với một thứ gì đó, khi chúng

có điều thắc mắc, khi chúng gặp rắc rối và cả những khi chúng không biết phải làm gì cả... Trong những hoàn cảnh đó, nếu cha mẹ không khiến con cảm thấy mình được đáp lại một cách nhiệt thành thì tới khi được người khác bắt chuyện, chúng cũng sẽ trả lời hời hợt như vậy. Và chính phản ứng hời hợt đó sẽ tạo nên khoảng cách giữa con với mọi người, dẫn đến việc hình thành lối sống xa lánh cộng đồng.



Khi con thắc mắc điều gì đó, đừng đáp lại một cách lạnh nhạt như: "Giờ mẹ đang bận" hay "Sao con hư thế nhỉ!" mà hãy nhiệt tình trả lời, giúp cho con cảm thấy rằng mình đang được cha mẹ bảo vệ.

Nếu con nói: "Vì tưới nước đều đặn nên hoa mới nở mẹ nhỉ?", bạn hãy trả lời: "Đúng rồi, nhờ có công tưới nước của con đấy!" Khi con reo lên: "Mẹ ơi, ở bên kia có bông hoa mới nở đẹp lắm, mẹ đã biết chưa?", bạn hãy đáp lại: "Thế à? Thế mà mẹ không biết. Con tìm ra được bông hoa đẹp quá!" và tỏ vẻ khen ngợi con. Làm như vậy, trẻ sẽ không ngừng tìm kiếm và phát hiện những điều mới mẻ, khả năng cảm thụ của chúng cũng nhờ thế mà ngày càng nhanh nhạy hơn.

Tương tự như vậy, khi con khoe: “Mẹ ơi, hôm nay con học được điều này hay lắm”, thì việc mẹ khen ngợi: “Giỏi quá! Con mẹ học chăm chỉ thật!” là vô cùng cần thiết. Khi được mẹ tán thưởng, trẻ sẽ tiếp tục hào hứng học tập để mở rộng hiểu biết của bản thân.

Tuy vậy, không phải là lúc nào con bắt chuyện cha mẹ cũng phải trả lời ngay lập tức. Tùy vào hoàn cảnh, đôi khi cha mẹ vẫn cần tỏ ra áy náy và trả lời: “Bây giờ mẹ phải rửa bát đã nên con chờ một chút nhé.” Nếu không làm như vậy, trẻ sẽ không thể học được rằng khi muốn bắt chuyện cần chú ý lựa chọn thời điểm thuận lợi. Kết quả là chúng sẽ trở thành những con người thiếu tế nhị, thậm chí là lỗ măng. Việc dạy cho trẻ biết quan sát hoàn cảnh trước khi bắt chuyện và việc đáp lại con một cách nhiệt thành đều rất quan trọng.



Không chỉ có vậy, biết nói “Cảm ơn” cũng là điều cơ bản trong giao tiếp. Khi con làm được điều gì đó tốt, bạn hãy nói những câu cảm ơn và đừng ngần ngại khen ngợi con. Khi được cha mẹ cảm ơn và khen ngợi, con sẽ vui sướng và càng muốn làm nhiều việc có ích hơn nữa.

Điều chúng ta cần làm là nuôi dưỡng thói quen nói lời “cảm ơn”, không chỉ với con cái mà ngay cả với vợ, chồng và những người thân của mình nữa. Bởi vì trẻ luôn nhìn cách cha mẹ giao tiếp với nhau, từ đó học theo và hình thành nên cách giao tiếp của bản thân chúng.

Đặc biệt là các ông bố, đừng cho rằng những điều vợ làm cho mình là đương nhiên, mà ngay với những chuyện nhỏ nhặt thường ngày, bạn cũng hãy nói lời cảm ơn với người bạn đời của mình.



Còn một điều nữa tôi muốn khuyên bạn đọc, đó là hãy để cho con cái nhìn thấy nhiều nhất có thể những giây phút hòa hợp, hạnh phúc và những cuộc hội thoại thân mật giữa hai người. Cho dù là phải “diễn” đi chăng nữa, các bạn cũng đừng ngại ngẩn.

Nếu như dạo gần đây bạn và ông xã hiếm khi nói chuyện trực tiếp, vậy thì hãy đề nghị chồng: “Trước mặt con cái, chúng ta hãy cố gắng nói chuyện một chút nhé!”

Cách cha mẹ giao tiếp với nhau, cách cha mẹ đáp lại lời của con chính là những yếu tố ảnh hưởng lớn nhất tới khả năng giao tiếp của trẻ.



**DO TRẺ CÒN NGÂY THƠ NÊN RẤT CẦN KHẢ NĂNG
NHÌN THẤU NHỮNG LỜI NÓI DỐI KHI CẦN THIẾT**

Sau khi dạy con biết đáp lời sao cho nhiệt thành, biết nói “Cảm ơn”, điều tiếp theo cha mẹ cần làm để con có được khả năng giao tiếp tốt là: “Không vội vã tin tưởng và làm theo lời nói của người khác”.

Với tâm hồn trong sáng, có lẽ trẻ sẽ khó mà hiểu được điều này. Tuy nhiên, sẽ rất nguy hiểm nếu chúng hoàn toàn tin tưởng vào truyền hình, báo chí, hay những điều nghe được ở bạn bè... Cha mẹ cần phải giúp con phân biệt được đúng-sai thông qua những cuộc nói chuyện thường ngày cùng con.

Trên thực tế, năng lực nhìn thấu những điều dối trá cũng rất cần thiết trong việc thi cử. Những kỳ thi tập trung để vào đại học luôn ra rất nhiều loại câu hỏi trắc nghiệm. Trong câu hỏi trắc nghiệm, ngoài đáp án đúng ra, tất cả đều là “nói dối”. Với những trẻ không được rèn luyện để nhìn thấu những lời gian dối thì việc làm các bài tập kiểu này sẽ vô cùng khó khăn.

Đặc biệt là trong bài trắc nghiệm của những ngôi trường danh tiếng, những đáp án sai thường được viết rất khéo léo, vậy nên đối với những học sinh không có thói quen để ý những lời nói dối, đây chẳng khác gì một cuộc chiến cực kỳ cam go.



Để rèn luyện cho con khả năng nhìn ra những lời nói dối, đôi lúc cha mẹ hãy nói dối con thật khéo, và khi thấy con tin điều đó thì thốt lên: "Ừa, con tin à? Mẹ chỉ đùa thôi!" Làm như vậy chắc chắn sẽ có hiệu quả.

Bên cạnh đó, tuy có phần khó nói nhưng cha mẹ hãy dạy cho con biết rằng nếu như chỉ dùng từ với nghĩa đen thì sẽ không thể truyền tải được những ý nghĩa sâu sắc.

Wittgenstein¹, nhà triết học vĩ đại của thế kỉ XX cho rằng nghiên cứu triết học là điều vô nghĩa, bởi ngay từ “nghiên cứu triết học” cũng không thể hiện một cách toàn diện ý nghĩa của lĩnh vực này.

Để bày tỏ tình cảm với người mình yêu, thay vì nói đi nói lại rằng: “Anh yêu em”, chúng ta có thể nói: “Trong anh chỉ có em.” Nếu suy nghĩ kỹ thì hẳn mọi người đều biết rằng đôi khi nói dối lại có hiệu quả tốt hơn bình thường.

Câu nói: “Nếu cậu còn kể chuyện đó thì có lẽ tớ sẽ ghét cậu đấy” cũng tương tự như vậy. Những lúc như thế này, chỉ cần nói một câu ẩn ý ngắn gọn

1. Ludwig Josef Johann Wittgenstein là một nhà triết học người Áo, người đã có công đóng góp quan trọng trong logic, triết học về toán, triết học tinh thần và triết học ngôn ngữ. Ông được coi là một trong những nhà triết học quan trọng nhất của thế kỷ XX.

như: “Tớ muốn tiếp tục yêu quý cậu...” là đủ để đối phương hiểu được.

Với cách nói này, nếu cha mẹ không thường xuyên chỉ bảo cho con thì chắc chắn chúng sẽ không thể lĩnh hội được. Có lẽ con sẽ có ấn tượng tiêu cực rằng điều mọi người nói toàn là giả dối, tuy nhiên nếu không có khả năng hiểu được những câu nói như vậy, con sẽ rất dễ bị trêu chọc, hay thậm chí là lừa gạt.



LÀM THẾ NÀO ĐỂ CON HÒA ĐỒNG VỚI CÁC BẠN KHÁC GIỚI?

Con người cũng là một loài động vật, nên nhiệm vụ duy trì nòi giống vẫn được đặt lên hàng đầu. Và để nối tiếp các thế hệ thì kết hôn là điều cần thiết.

Có một thực tế rằng đàn ông có khiếu nói chuyện sẽ rất được yêu mến, và những cô gái có thể đáp lại những câu chuyện đó một cách ôn hòa, nhã nhặn cũng rất có duyên.

Nghệ thuật nói chuyện, hay còn gọi là cách đáp lời đều liên quan đến kỹ năng giao tiếp. Nói cách khác, khả năng giao tiếp có tốt hay không chính là yếu tố quyết định việc con cái chúng ta có thể đi tới hôn nhân được hay không. Nếu như không có khả

năng giao tiếp thì cho dù có may mắn kết hôn được đi chăng nữa, con cái chúng ta cũng khó có được một gia đình êm ấm, hạnh phúc.

Để tạo ra những thế hệ tuyệt vời sau này, con cái chúng ta cần phải tạo dựng được một cuộc hôn nhân bền vững. Vậy làm thế nào để con có thể hòa đồng và tạo được ấn tượng tốt với các bạn khác giới? Chúng ta hãy lần lượt tìm hiểu với bé trai và bé gái:

★ *Trước tiên là với các bé trai.* Đối tượng để yêu đương và kết hôn của chúng dĩ nhiên là con gái. Và con gái thường nhạy cảm, tinh tế hơn con trai. Hay nói cách khác, con gái đôi khi rất dễ bị tổn thương vì những hành động, lời nói vô ý của con trai, đây chính là khác biệt mang tính đặc trưng giữa nam và nữ.

Cha mẹ cần giúp cho con trai hiểu thật rõ điều này: “Con gái nhạy cảm lắm con ạ, thế nên phải cẩn thận lời nói, đừng để con gái bị tổn thương.” Nếu cha mẹ chịu khó giải thích cho con về những điều khác nhau căn bản giữa con trai và con gái thì cho dù tuổi còn nhỏ, chắc chắn con vẫn sẽ hiểu được.

Ngoài ra, các bậc cha mẹ cũng hãy dạy con rằng con gái ngay từ nhỏ đã coi trọng ngoại hình, bởi vậy

con trai không nên cầu thả, qua loa. Khi bắt chuyện với con gái thì cần hướng về phía họ, quan tâm đến họ. Nếu cha mẹ có thể diễn cho con xem thì sẽ càng hiệu quả.

Con gái có thể lan man ra rất nhiều chuyện chỉ từ một vấn đề nhỏ, ví dụ như với chủ đề “Những sự việc xảy ra trong sáng nay”, con gái có thể thao thao bất tuyệt suốt hàng giờ liền về những gì đã diễn ra, tờ đã nghĩ thế nào về nó, tờ đã có hành động gì... Đó chính là đặc điểm trong những câu chuyện của con gái.

Ngược lại, con trai lại có xu hướng dành phần lớn cuộc trò chuyện để bày tỏ ý kiến cá nhân của mình. Bởi vậy mà con trai thường nói liên tục về một chuyện mà chúng cảm thấy thú vị, và đôi lúc chúng khiến cho người khác muốn tiếp nối câu chuyện đó. Đây là đặc điểm trong những câu chuyện của con trai, và con gái khi nghe thường cảm thấy thích thú.

Tuy nhiên, nếu con trai chỉ biết say sưa với câu chuyện của mình thì con gái sẽ không còn cảm thấy thu hút nữa.

Điều quan trọng ở đây là con trai phải biết lắng nghe câu chuyện của con gái, đồng thời phải biết tỏ

ra thích thú với những câu chuyện đó. Đây chính là yếu tố quan trọng nhất trong kỹ năng đối thoại để tạo sức hút với con gái.

★ *Vậy đối với trường hợp của con gái thì sao?* Ta có thể dễ dàng nhận thấy những cuộc trò chuyện của con gái đa phần không mang tính lý luận cao. Trái lại, những câu chuyện của con trai lại toàn là những chuyện mang tính lý luận hoặc về những vấn đề mà chúng quan tâm. Thế nên khi nói chuyện với những bé trai thì điều quan trọng nhất là con gái đừng chỉ phấn khích kêu lên “Ôi! Thế á?”, mà hãy cố gắng suy luận và nêu quan điểm của mình về chủ đề đang nói.

Tuy nhiên, nếu chỉ nói những chuyện như vậy thì thật tẻ nhạt, bởi vậy con gái nên khéo léo thể hiện những điểm tốt của riêng mình trong những câu chuyện này. Đừng lãng quên sự tinh tế của phái nữ! Hãy nhẹ nhàng thể hiện những cảm xúc, cảm nhận mới mẻ và tinh tế của mình, chẳng hạn như “Đẹp quá!”, “Tuyệt vời!”, hay “Thú vị đấy!”

Và tuyệt vời hơn cả là khi con gái có thể khiến cho con trai phải công nhận với mình: “Đúng là thế thật”. Vì con trai rất thích những chuyện thú vị, kỳ lạ, nên nếu như nhận được câu trả lời mới mẻ (hay thú

vị) từ con gái, chúng sẽ dần cảm thấy “Nói chuyện với cậu ấy cũng hay đấy chứ!”

Hãy chú ý dạy những điều này cho con gái của bạn. Khi được mẹ chia sẻ những lời khuyên và những gì mình đã trải qua, chắc chắn con gái sẽ dễ dàng hiểu được.

CHƯƠNG CUỐI

NHỮNG ĐIỀU CHA MẸ
CÓ THỂ LÀM ĐỂ GIÚP
CON PHÁT HUY TIỀM NĂNG



Không có chuyện trí
thông minh là “do bẩm sinh”.
Khả năng tiếp thu kiến thức tốt
là kết quả của sự nỗ lực kiên trì,
phương pháp học đúng đắn và môi
trường giáo dục thuận lợi.



**CON CÓ THÔNG MINH HAY KHÔNG TÙY THUỘC VÀO
MÔI TRƯỜNG GIÁO DỤC**

Theo quan sát của tôi trong một khoảng thời gian dài làm công tác giáo dục, thông thường có khoảng 90% trẻ đủ khả năng lọt vào nhóm 30% đứng đầu. Điều đó cũng có nghĩa là nếu biết phấn đấu thì hầu như tất cả trẻ em đều có thể làm được.

Càng dạy trẻ, tôi càng cảm thấy khả năng tiềm tàng trong chúng rất lớn. Chẳng hạn như đối với việc học từ mới, có những em nhớ từ rất dễ dàng. Cũng có những em tuyệt nhiên không hề mắc lỗi sai nào trong tính toán. Những chuyện này bản thân tôi lại rất dở, bởi vậy tôi rất khâm phục bọn trẻ, chúng quả thực rất giỏi!

Tôi đã nghĩ rằng: “Ôi, khó như vậy mà chúng cũng làm được, chắc hẳn khi lớn lên chúng sẽ trở thành những người rất tuyệt vời đây!”, và có lẽ đó cũng là động lực thúc đẩy tôi tiếp tục công việc giảng dạy cho đến ngày hôm nay.

Tôi xin một lần nữa nhấn mạnh rằng, không có chuyện trí thông minh là “do bẩm sinh”. Khả năng tiếp thu kiến thức tốt là kết quả của sự kiên trì nỗ lực,

phương pháp học đúng đắn và môi trường giáo dục thuận lợi.

Và tôi đã có một trải nghiệm vô cùng đáng quý, đó là đối với một nhà giáo, không gì vui sướng hơn việc phát hiện ra những tố chất, tiềm năng đáng ngạc nhiên ở trẻ và giúp chúng phát huy những thế mạnh đó. Đây rõ ràng là một trong những điều làm nên sự hấp dẫn khó cưỡng của nghề giáo, nếu như không có sự hấp dẫn này thì có lẽ một người chóng chán như tôi đã không đủ sự kiên trì để có thể gắn bó với nghề trong suốt 30 năm qua.

Hồi còn trẻ, tôi đã từng theo đuổi con đường nghệ thuật. Khi đó, niềm vui lớn nhất của tôi là cảm nhận được sự tiến bộ của mình trong các hoạt động nghệ thuật.

Thế nhưng, tôi lại nghĩ nếu như có thể mang đến lời khuyên cho những người xung quanh và giúp họ cùng cảm nhận được niềm vui đó, vậy thì tôi sẽ vô cùng tự hào với công việc của mình. Và thế là tôi đã quyết định sẽ trở thành một nhà giáo. Đối với tôi, việc nhìn thấy học sinh của mình ngày càng tiến bộ và còn giỏi hơn cả chính mình là một niềm hạnh phúc lớn lao.

Tương tự như vậy, chẳng phải đối với các bậc phụ huynh không có niềm vui nào lớn hơn việc con

cái xuất sắc và tài giỏi hơn mình hay sao? Đó mới chính là mục tiêu của “giáo dục” mà những người làm cha làm mẹ cần tâm niệm.

Những bậc cha mẹ thành công trong việc định hướng và nuôi dạy con cái chắc chắn sẽ nhận được sự biết ơn và kính trọng từ chúng. Ngược lại, phần lớn các bậc cha mẹ chỉ biết dựa vào bảng điểm và việc con có vào được trường chuyên hay không để đánh giá lại thường bị con oán trách, hay thậm chí coi thường. Dĩ nhiên, cũng có những phụ huynh đã giúp con giỏi hơn mình bằng cách đó, tuy nhiên trong cuốn sách này, tôi vẫn xin phê phán lối suy nghĩ này.

Điều quan trọng là cha mẹ cần giúp cho con không đánh mất sự tự tin trong bất cứ trường hợp nào, không ngừng nỗ lực vươn lên và tự hào vì bản thân đã làm được những điều đó.

Hagakure, một cuốn sách dành cho các võ sĩ Samurai viết rằng: “Có những trường hợp ngay từ nhỏ đã bộc lộ trí tuệ, nhưng cũng có những người phải trải qua nhiều năm kiên trì rèn giũa mới có được trí tuệ.” Bản thân cha mẹ cũng không nên vì tuổi tác mà ngừng tìm kiếm những điều mới mẻ trong cuộc sống, hãy tiếp tục rèn luyện, tìm hiểu về nghệ thuật,

thể thao hay những giá trị văn hóa truyền thống, để từ đó không ngừng mở mang kiến thức của mình và trở thành một tấm gương cho trẻ noi theo.

Bên cạnh đó, cha mẹ cũng đừng ngần ngại chia sẻ cho con những kiến thức mà mình đã thu nhận được. Thông thường, nếu như không tích cực chủ động tiếp cận với kiến thức thì chắc chắn trẻ sẽ rất khó tiếp thu, nhưng nếu trẻ được cha mẹ truyền dạy cho những kiến thức của bản thân thì cũng rất hiệu quả.

Nếu các bậc cha mẹ luôn tâm niệm rằng: “Phải làm sao để con tài giỏi hơn mình” và biết cách hướng cho chúng không ngừng nỗ lực học tập, thì cho dù trẻ có thi cử không tốt chẳng nữa, chúng cũng không bao giờ trở thành kẻ thất bại trong cuộc đời.

Tôi cũng tin rằng nếu như trẻ thành công trong học tập nhưng vẫn biết giữ thái độ khiêm nhường, tiếp tục phấn đấu thì sớm muộn gì chúng cũng trở thành “người thắng cuộc” thực sự.

Cuối cùng, tôi xin được trích lời của nhà triết học Hy Lạp Socrates¹: “Không có điều gì ngu ngốc

1. Sokrates hay Socrates là một triết gia Hy Lạp cổ đại, người được mệnh danh là “Bậc thầy về truy vấn”.

hơn việc đặt tiền bạc và địa vị xã hội lên trên tất cả, để rồi hối hận vì đã không nuôi dưỡng tâm hồn và trau dồi bản thân.”

Tôi tin rằng trong tương lai, đó vẫn mãi là một chân lý.

Lời kết

Như quý độc giả đã biết, điều mà tôi muốn truyền tải trong cuốn sách này là "Chúng ta hãy dạy con trở thành người tài giỏi". Và để làm được điều đó, cha mẹ cần quan sát và tìm ra những điểm mạnh ở trẻ. Tôi cho rằng tìm kiếm những khả năng đặc biệt ở con mà bản thân chúng ta không có là việc không thể không làm.

"Cha mẹ tôn trọng con cái", điều tưởng chừng như ngược đời này sẽ trở thành từ khóa trong tương lai. Không phải chúng ta dạy con để chúng "được như bố mẹ", bởi cha mẹ có những ưu điểm của riêng mình. Tìm kiếm những thế mạnh của riêng con, chỉ thuộc về con mới là điều mà cha mẹ nên làm.

Những ưu điểm đó tuy khó có thể nhìn thấy ngay, nhưng việc tìm kiếm là vô cùng cần thiết. Những bậc cha mẹ luôn lo lắng bản khoản, cung bậc cảm xúc luôn lên xuống thất thường vì điểm số, vì thành tích học tập của con thường dễ dàng quên mất phần tối quan trọng này.

Trong cuốn sách, tôi đã chia sẻ với bạn đọc phương pháp để tìm ra và phát triển những ưu điểm của trẻ. Nếu như con

bạn đã bắt đầu có những chuyển biến tích cực so với ngày hôm qua, thì có lẽ những lời mà tôi tha thiết truyền tải trên đây đã có tác dụng.

Lời cuối cùng, tôi xin chân thành cảm ơn quý độc giả đã đồng hành cùng tôi trong cuốn sách này.

Matsunaga Nobufumi

NHÀ XUẤT BẢN PHỤ NỮ

Trụ sở chính: 39 Hàng Chuối, Quận Hai Bà Trưng, Hà Nội.

Tel: (04) 39717979 - 39716727 - 39710717.

Fax: (04) 39717980

E-mail: nxbphunu@vnn.vn

Chi nhánh: 16 Alexandre De Rhodes, Quận 1, TP. Hồ Chí Minh.

Tel: (08) 38294459 - 38234806.

MẸO NHỎ GIÚP TRẺ YÊU THÍCH VÀ TỰ GIÁC HỌC

Chịu trách nhiệm xuất bản:

Giám đốc - Tổng biên tập

KHÚC THỊ HOA PHƯỢNG

Biên tập: Hải Yến

Sửa bản in: Quân Đặng

Bìa: Mạnh Cường

Trình bày: Diệu Linh

In 3.000 cuốn, khổ 13 x 19 cm tại Công ty TNHH In TM & DV Nguyễn Lâm.

Địa chỉ: Số 352 Giải Phóng, Thanh Xuân, Hà Nội.

Giấy chấp nhận đăng ký xuất bản số: 926-2016/CXBIPH/6-18/PN, ký ngày 04/04/2016

Quyết định xuất bản số: 185/QĐ-PN, cấp ngày 05/04/2016.

ISBN: 978-604-56-3410-3

In xong và nộp lưu chiểu năm 2016.

CÔNG TY CỔ PHẦN SÁCH ALPHA

www.alphabooks.vn

TẠI HÀ NỘI

Trụ sở chính: 176 Thái Hà, Đống Đa, Hà Nội

*Tel: (84-4) 3 722 6234/35136 *Fax: (84-4) 3 722 6237 *Email: info@alphabooks.vn

Phòng kinh doanh: *Tel/Fax: (84-4) 3 773 8857 *Email: sales@alphabooks.vn

TẠI TP. HỒ CHÍ MINH

Văn phòng đại diện: 777 Lê Hồng Phong, Phường 12, Quận 10, TP. Hồ Chí Minh

*Tel: (84-8) 38 621 508 | (84-8) 38 621 509

Matsunaga Nobufumi

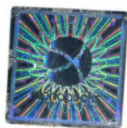
(sinh năm 1957)

Ông là chuyên gia tư vấn về thiết lập môi trường giáo dục, đồng thời cũng là một giáo viên luyện thi. Bên cạnh đó, ông còn là tác giả của rất nhiều cuốn sách kỹ năng dành cho cha mẹ như Sai lầm của các bà mẹ khi nuôi dạy con trai, Sai lầm của các bà mẹ khi nuôi dạy con gái, Những người mẹ đi làm cũng có thể nuôi dạy con cái!... Những phương pháp mà ông đề cập tới được các chuyên gia giáo dục và các bậc phụ huynh Nhật Bản đánh giá rất cao về tính thiết thực cũng như hiệu quả mà nó mang lại.

“Nếu chúng ta luôn tâm niệm rằng: “Phải làm sao để con tài giỏi hơn mình” và biết cách giáo dục, hướng cho chúng không ngừng cố gắng trong học tập, thì cho dù trẻ có thi cử không tốt đi chăng nữa, chúng cũng không bao giờ trở thành kẻ thất bại trong cuộc đời.”

Ngày nay, con người có thể sống đến 100 tuổi. Đã xưa rồi chuyện học bạ hay thành tích ở tuổi 20 sẽ quyết định phần đời còn lại của chúng ta. Việc sẽ tiếp tục sống phần đời còn lại như thế nào quan trọng hơn gấp hàng chục lần học bạ hay thành tích. Trong thời đại mà tuổi thọ con người ngày càng cao, cho dù có ngoài 20, 30 hay ngoài 60 tuổi, những người vẫn không ngừng nỗ lực, không ngừng trưởng thành mới là những người “giỏi giang” thực sự, và cuộc sống hạnh phúc sẽ giang tay chào đón những con người như thế.

Cha mẹ nào cũng mong muốn đứa con mà mình vất vả nuôi dưỡng sẽ thành công trong sự nghiệp và sống một cuộc sống hạnh phúc, đầy đủ hơn mình. Nếu đã như vậy, chúng ta càng phải nuôi dạy con cái trở thành những người “giỏi giang”, tức là tạo ra những con người biết tự giác phấn đấu, luôn mang trong mình tinh thần lạc quan, kiêu hãnh và tiến bộ.



Mẹ nhỏ giúp trẻ
yêu thích
vật tự giác học



CÔNG TY CỔ PHẦN SÁCH ALPHA

Trụ sở chính: 176 Thái Hà, Đống Đa, Hà Nội

Tel: (04) 3722 62 34

Chi nhánh TP. HCM: 777 Lê Hồng Phong, P12, Q.10, TP. HCM

Tel: (08) 3862 15 08

www.alphabooks.vn | <https://www.facebook.com/alphabooks>

Tìm mua ebook của Alpha Books tại: waka.vn, mikiapp.com, Alezaa.com

Mẹ nhỏ giúp trẻ...

ISBN: 978-604-56-3410-3



8 936066 700184

Giá: 59.000đ